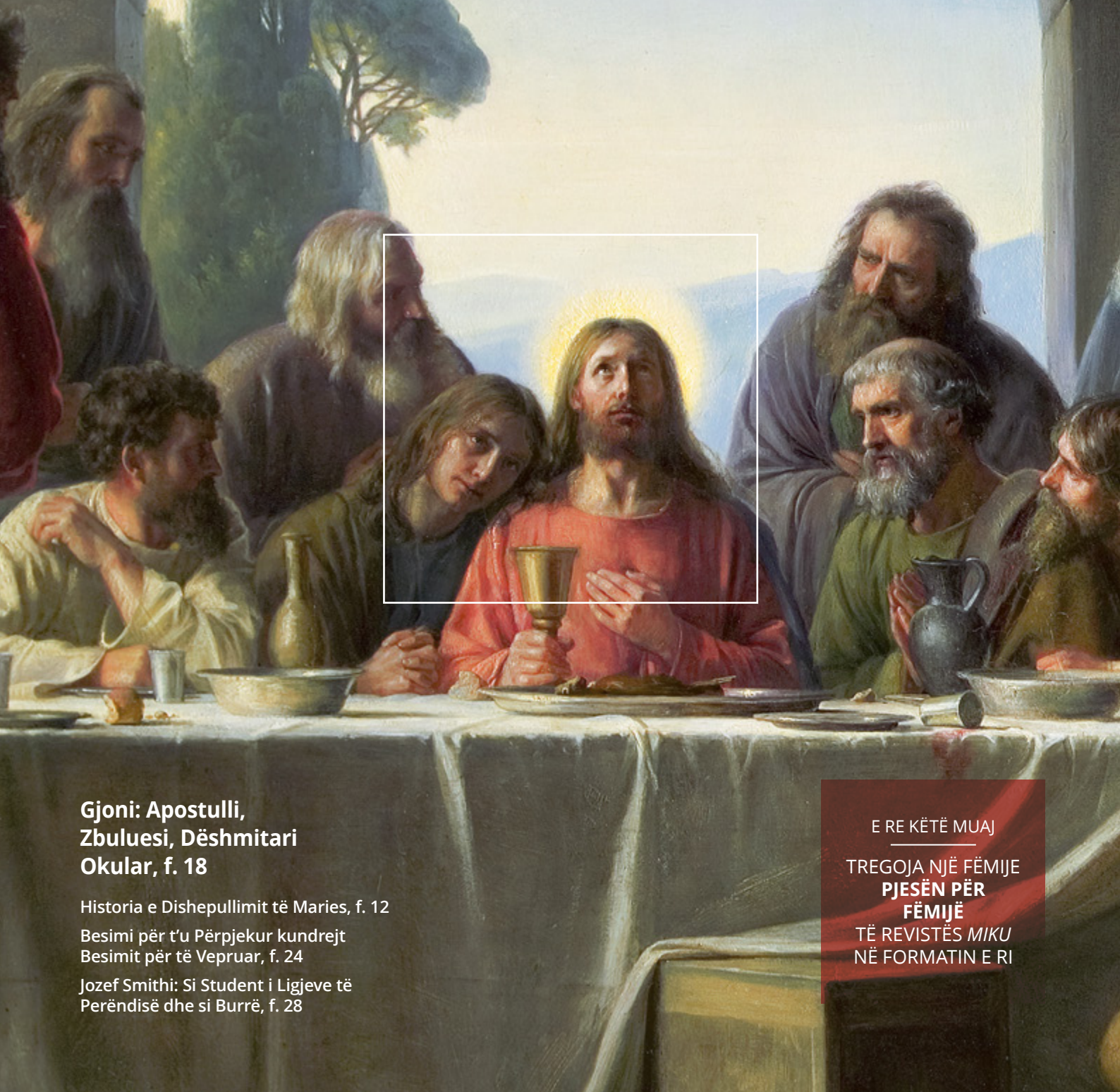

KISHA E JEZU KRISHTIT E SHENJTORËVE TË DITËVE TË MËVONSHME • JANAR 2019

Liahona

**Gjoni: Apostulli,
Zbuluesi, Dëshmitari
Okular, f. 18**

Historia e Dishepullimit të Maries, f. 12

Besimi për t'u Përpjekur kundrejt
Besimit për të Vepruar, f. 24

Jozef Smithi: Si Student i Ligjeve të
Perëndisë dhe si Burrë, f. 28

E RE KËTË MUAJ

TREGOJA NJË FËMIJE
**PJESËN PËR
FËMIJË**

TË REVISTËS MIKU
NË FORMATIN E RI

KISHA
ËSHTË
KËTU

Tokio Japoni

Në varrezën Janaka në Tokio të Japonisë, një familje shenjto e ditëve të mëvonshme, familja Saitos, viziton përmendoren e familjes së vet. Për ata është një vend përkujtimi, që është bërë edhe më i shenjtë prej njohurisë së tyre ungjillore që familjet mund të jenë së bashku përgjithmonë.

Respekti për familjen dhe paraardhësit është i rrënjësor thellë në kulturën japoneze dhe shenjtorët japonezë të ditëve të mëvonshme gëzohen që kombi i tyre tani është bekuar me tre tempuj: në Tokio (i pari në Azi, i përkushtuar në vitin 1980 dhe aktualisht në rinovim), në Fukuoka (i përkushtuar në vitin 2000) dhe në Sapiro (i përkushtuar në vitin 2016). Në Japoni gjenden gjithashtu 64 qendra shdm të historisë familjare.

Misionarët mbërritën për herë të parë në Japoni në vitin 1901, të udhëhequr nga Plaku Hiber J. Grant (1856-1945), në atë kohë anëtar i Kuorumit të Dymbëdhjetë Apostujve dhe më vonë Presidenti i shtatë i Kishës. Sot ka afërsisht 130 000 anëtarë në Japoni në 261 bashkësi.

- Për përkthimin e parë të Librit të Mormonit në japonisht u deshën pesë vjet dhe u përfundua në vitin 1909. Një përkthim i rishikuar u botua në vitin 1957.
- Shtëpia e parë e mbledhjeve shdm në Azi u përkushtua në Japoni në vitin 1964.
- Autoritetet e Përgjithshme me origjinë japoneze përfshijnë Plakun Edni Y. Komatsu (1923-2011), lindur në Havai; Plakun Joshihiko Kikuçi, anëtar nderi, dhe Plakun Kazuhiko Jamashita.

Dishepullimi

Bota në të cilën jetojmë, duket sikur është projektuar që ta vërë në provë përkushtimin tonë ndaj dishepullimit. Teksa e studiojmë Dhiatën e Re këtë vit, ne mund të frymëzohemi nga mësimet dhe shembujt e Jezu Krishtit dhe të dishepujve të Tij, që u përpoqën fort si të mësonin nga Mjeshtri i tyre ashtu edhe të bëheshin më shumë si Ai.

Si mësues të Dhiatës së Re në Universitetin “Brigam Jang”, kolegja ime Gej Strathërn dhe unë japim disa mendime mbi këtë çështje lidhur me modelet e dishepullimit që mund të mësojmë nga Maria, nëna e Zotit (faqe 12) dhe Gjoni i Dashuri (faqe 18). Këto dy figura ishin mes dëshmitarëve më të mëdhenj të Jezu Krishtit. Përveç Perëndisë, Vetë Atit, askush nuk e dinte më mirë sesa nëna e Jezusit se Ai ishte vërtet Biri i Perëndisë dhe Gjoni u numërua mes Të Dymbëdhjetëve fillestarë e duket se ka qenë një nga miqtë më të afërt të Zotit.

Përkushtimi i këtyre dishepujve dhe i dishepujve të tjerë na mëson se si ne vetë mund të bëhemi dishepuj të dashur të Jezu Krishtit dhe ta ruajmë dishepullimin tonë pavarësisht nga sfidat e botës.

Teksa e studiojmë plot lutje Dhiatën e Re, mund të arrijmë të dimë jo vetëm më shumë për Jezusin, por vërtet ta njohim më mirë Atë (shih Gjoni 17:3).

Singerisht,
Erik D. Hantsmen

Misioni i
Mrekullueshëm i
Profetit
Jozef Smith
Presidenti Dallin H. Oaks

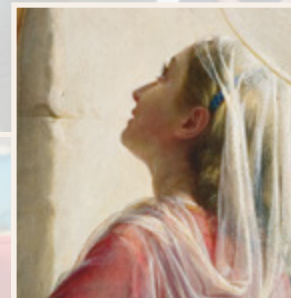
28

Gjoni: Dishepulli
të Cilin Jezusi
e Donte

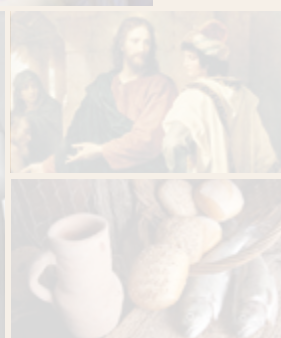
Erik D. Hantsmen

18

Maria,
Nëna e Jezusit
Gej Strathërn

12

Parimet e Dhënies
së Shërbesës:
Qëllimi që do
ta Ndryshojë
Dhënien e
Shërbesës Sonë

8

5 **Simbole në Dhiatën e Re** ☪

Ne mund të gjejmë kuptim tek objektet, kultura, historia dhe vendet në Dhiatën e Re.

6 **Portrete Besimi:** ☪**Fën Fon – Pnom-Pen, Kamboxhia**

Të nesërmen pas zjarrit, ne u gjuhëzuam për t'u lutur dhe i kërkuam Zotit të na tregonte udhën e të na bekonte që të ishim në gjendje të gjenim një shtëpi të re.

8 **Parimet e Dhënies së Shërbesës:****Qëllimi që do ta Ndryshojë Dhënien e Shërbesës Sonë**

Ka shumë gjëra që mund të bëjmë për t'i sjellë njerëzit te Krishti ndërsa japim shërbesë.

12 **Maria, Nëna e Jezusit***Nga Gei Strathörn*

Mund të mësojmë shumë nga shembulli i besimit dhe i përkushtimit të Maries.

18 **Gjoni: Dishepulli të Cilin Jezusi e Donte***Nga Erik D. Hantsmen*

Ashtu si Apostulli Gjon, ne mund të bëhemi dishepuj të dashur të Jezu Krishtit.

24 **Dy Nivele Besimi***Nga Plaku Uilford W. Andersen*

Besimi është më shumë sesa thjesht të veprojmë; është ta përshtatim vullnetin tonë me vullnetin e Perëndisë.

28 **Misioni i Mrekullueshëm i Profetit Jozef Smith***Nga Presidenti Dallin H. Oaks*

Dëshmitarët e drejtpërdrejtë dhe dokumentet ligjore na ndihmojnë të kuptojmë karakterin e Jozefit dhe ato që ai që në gjendje të arrinte gjatë gjithë jetës së tij.

38 **Zëra të Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme** ☪

Kërkesit duke rënë nga pemët; ushqyerja e ngutshme me bollëk me fjalën e Perëndisë; gjetja e parave; një kaldajë që punonte me anë të besimit.

☪ Lexime të Shpejta

Në Kapak
Darka e Fundit, nga Carl
Heinrich Bloch

Seksione

**Të Rinjtë në Moshë
Madhore**

42

Të kujdesesh për shëndetin tënd mendor dhe emocional është kusht thelbësor **për një jetë të baraspeshuar dhe të gëzueshme**. Kontrollon artikujt e këtij muaji mbi mbështetjen emocionale të vetja.

Rinia

50

Mësoni se si ta kuptoni vlerën tuaj dhe se si **të rriteni ashtu siç u rrit Shpëtimtari në katër fusha të rëndësishme**. Zbuloni se si do t'ju bëjë të lumtur shfaqja e dashurisë tuaj për Atin Qiellor teksa e **shqyrtoni temën e Aktiviteteve të Përbashkëta për vitin 2019**.

Fëmijët**Pjesa e fëmijëve është bërë revistë më vete, revista Miku!**

Ne shpresojmë se kjo do t'u japë fëmijëve të drejtë më të mirë përdorimi të historive që e ndërtojnë besimin, që janë vetëm për ta. Nëse nuk keni fëmijë në shtëpinë tuaj, ju lutemi jepjani revistën e re Miku një fëmije në lagjen ose degën e kishës apo në lagjen tuaj të banimit.

GJENI MË SHUMË

Në programin kompjuterik Gospel Library [Biblioteka e Ungjillit] dhe te liahona.lds.org, ju mund:

- Ta gjeni botimin e tanishëm.
- T'i zbuloni artikujt që janë vetëm në formatin elektronik.
- Të kërkon botime të mëparshme.
- T'i dorëzoni historitë dhe përshtypjet tuaja.
- Të abonoheni ose të jepni një dhuratë.
- Ta përmirësoni studimin me anë të mjeteve elektronike.
- Të shpërndani artikujt dhe materiale filmike të parapëlqyera.
- Të shkarkoni, dëgjoni ose shtypni artikujt tuaj të parapëlqyer.

KOMUNIKONI ME NE

Dërgojini me postë elektronike pyetjet dhe përshtypjet tuaja te liahona@ldschurch.org.

Dorëzoni historitë tuaja besimnxitëse te liahona.lds.org ose postojini elektronikisht te:

Liahona, floor 23
50 E. North Temple Street
Salt Lake City, UT 84150-0023, USA

ARTIKUJ TË PAR-
QITUR VETËM NË
FORMATIN
ELEKTRONIK14 Mënyra për ta Rivënë në Vijë Shëndetin
Tuaj Emocional

Nga Hedhër J. Xhonsen

Këto këshilla mund t'ju ndihmojnë të ndiheni sërish vetvetja.

Gjetja e një Profesioni të Shëndetit Mendor
që Është i Duhuri për Ju

Nga Kevin Theriot

Nëse po mendoni të shkoni te një profesionist i shëndetit mendor, kjo mund t'ju ndihmojë ta dini se nga t'ia nisni!

JANAR 2019 VËLLIMI 21 NR. 1
LIAHONA 18601 101

Revista ndërkombëtare zyrtare e Kishës së Jezu Krishtit të Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme

Presidenca e Parë: Rasëll M. Nelson, Dallin H. Oaks, Henri B. Ajring

Kuorumi i Dymbëdhjetë Apostujve: M. Rasëll Ballard, Xhefiri R. Holland, Diter F. Uhtdorf, Dejvid A. Bednar, Kuentin L. Kuk, D. Tod Kristoferson, Nil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Geri E. Stivenson, Dejll G. Renland, Gerit W. Gong, Ulises Soares

Kryeredaktor: Hugo E. Martinez

Ndihmësredaktorë: Randall K. Bennett, Becky Craven

Këshilltarë: Brian K. Ashton, LeGrand R. Curtis Jr., Edward Dube, Sharon Eubank, Cristina B. Franco, Donald L. Hallstrom, Douglas D. Holmes

Drejtor Përgjegjës: Richard I. Heaton

Drejtor i Revistave të Kishës: Allan R. Loyborg

Përgjegjës i Punëve: Garff Cannon

Redaktor Përgjegjës: Adam C. Olson

Ndihmësredaktor Përgjegjës: Ryan Carr

Ndihmëse e Botimit: Francisca Olson

Grupi i Shkrimit dhe i Redaktimit: Maryssa Dennis, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Jon Ryan Jensen, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Eric B. Murdock, Sally Johnson Odekirk, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Selu, Chakell Wardleigh, Marissa Widdison

Drejtor Përgjegjës i Artit: J. Scott Knudsen

Drejtor Arti: Tadd R. Peterson

Grupi i Faqesjes: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie Bentley, C. Kimball Bott, Thomas Child, Joshua Dennis, David Green, Colleen Hinckley, Eric P. Johnson, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Emily Chieko Remington, Mark W. Robison, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Bashkërenduese për Pronësinë Intelektuale:

Collette Nebeker Aune

Përgjegjëse e Prodhimit: Jane Ann Peters

Grupi i Prodhimit: Ira Glen Adair, Julie Burdett, Thomas G. Cronin, Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson, Derek Richardson, Marissa M. Smith

Përgatitja për Shtyp: Joshua Dennis, Ammon Harris

Drejtor Shtypi: Steven T. Lewis

Drejtor i Shpërndarjes: Troy R. Barker

Mbikëqyrës i Përkthimit Shqip: Sparti Kashari

Për pajtimet dhe për çmimet jashtë Shteteve të Bashkuara dhe Kanadasë, shkoni në store.lds.org ose kontaktoni me qendrën tuaj vendore të Kishës për shpërndarjen ose me udhëheqësin e lagjes apo degës.

Paraqitni dorëshkrimet dhe pyetjet në internet në liahona.lds.org; nëpërmjet postës elektronike liahona@ldschurch.org; ose nëpërmjet postës në Liahona, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Liahona (një term nga Libri i Mormonit, që do të thotë "busull" apo "drejtues") botohet në anglisht, armenisht, bislamisht, bullgarisht, çekisht, danisht, estonisht, fihisht, finlandisht, frëngjisht, greqisht, gjermanisht, holandisht,

hungarisht, indonezisht, islandisht, italisht, japonisht, kambodhianisht, kinezisht, kiribatisht, koreanisht, kroatisht, letonisht, lituanisht, malagasisht, marshallisht, mongolisht, norvegjisht, polonisht, portugalisht, rumanisht, rusisht, samoaisht, sebanisht, slovenisht, spanjisht, suahilisht, suedisht, shqip, tagalogisht, tahitisht, taishit, tongaisht, ukrainisht, urduisht dhe vietnamisht. (Periodiciteti ndryshon sipas gjuhës.)

© 2019 nga Intellectual Reserve, Inc. I rezervohen të gjitha të drejtat. Shtypur në Shtetet e Bashkuara të Amerikës.

Informacion për të drejtën e autorit: Përveç nëse sugjerohet ndryshe, individët mund të kopjojnë material nga Liahona për përdorimin e tyre vetjak, jo për tregti (përfshirë për thirrjet në Kishë). Kjo e drejtë mund të anulohet në çdo kohë. Lënda figurative nuk lejohet të kopjohet nëse ajo shoqërohet me kufizime të shënimi i meritave për punën artistike. Çështjet e së drejtës së autorit duhet të drejtohen tek Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., FL 13, Salt Lake City, UT 84150, USA; adresa elektronike:

cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States
and Canada:

January 2019 Vol. 21 No. 1. LIAHONA (USPS 311-480) Albanian (ISSN 1521-4753), is published six times a year (January, April, May, July, October, and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$3.00 per year; Canada, \$3.60 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone or at store.lds.org. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DIMM 507.1.5.2). NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, P.O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

SIMBOLE NË DHIA TËN E RE

PËRVEÇ MËSIMEVE, MUND TË
GJEJME KUPTIM TEK OBJEK-
TET, KULTURA, HISTORIA DHE
VENDET NË DHIA TËN E RE.

Malet: "Malet nuk janë të lehta për t'u ngjitur. Atëherë, ashtu si tani, Zoti u bëri thirrje dishepujve të Tij që të ngjithnin male për të theksuar efektshmërinë e përpjekjes dhe bindjes. Ai do të kërkojë të njëjtën gjë nga ju, në mënyrë të figurshme dhe ndoshta përnjëmend, po ashtu."

Ullinjtë: "Jezusi erdhi në rrëzë të Malit të Ullinjve për të realizuar përbërësin e parë të Shlyerjes. Këtë Ai e bëri në Kopshtin e Gjetsemanit. Fjala *Gjetseman* vjen nga dy rrënjë hebraisht: *gath*, që do të thotë 'presë', dhe *shemen*, që do të thotë 'vaj', veçanërisht të atij të ullirit.

Atje ullinjtë i shtypnin nën peshën e rrotave të mëdha prej guri që ta shtrydhnin prej tyre vajin e çmuar. Kështu, Krishti në Kopshtin e Gjetsemanit njëmend u shtyp nën peshën e mëkateve të botës. Ai

nxori pika të mëdha gjaku – 'vajin' e jetës së Tij – që i dolën nga çdo por. (Shih Lluka 22:44; DeB 19:18.)"

Kafka: "Kryqëzimi ndodhi në një kodër të quajtur Golgotë (hebraisht) ose Kalvar (latinisht) që do të thotë 'kafka'. Kafka simbolizonte vdekjen. Në një vend të tillë, flijimi shlyes u përfundua. Në kryq, Shpëtimtari i botës u ngrit mbi vdekjen në më të madhërishtmen e të gjitha domethënive të mundshme – arritjen dhe realitetin e fuqisë së Zotit mbi vdekjen."

Uji: "Lumi Jordan ishte vendi që zgjodhi Jezusi për pagëzimin e Tij nga Gjoni për të 'përbush[ur] çdo drejtësi' [Mateu 3:15]. A është domethënëse që kjo ordinancë e shenjtë u krye në pothuajse pjesën më të ulët të ujit të freskët në planet? A mund të kishte përzgjedhur Ai një vend më të mirë për të simbolizuar thellësitë përlulëse ku Ai shkoi dhe prej të cilave Ai u ngrit?"

Shkëputur nga Russell M. Nelson, "In This Holy Land", Tambuli, shkurt 1991, f. 13, 17, 18.

Fën Fon

Phnom-Pen, Kamboxhia

Kur shtëpia e Fënit u mbulua nga flakët, ai mundi të shpëtonte vetëm tre nipërit e mbesat e tij. Çdo gjë tjetër u bë shkrumb e hi. Fëni u zemërua me fqinjin e tij, i cili shkaktoi zjarrin. Kur zemërimi i tij u përhap te familja dhe miqtë e tij, Fëni e dinte se kishte nevojë të falte.

LESLI NILSON, FOTOGRAFE

E kuptova që fqinji im ishte i varfër si unë. Nuk kishte për qëllim ta vinte zjarrin. Nëse do ta detyroja të paguante, ai do të gjen-dej në telashe dhe prapëseprapë unë do të ndieja urrejtje. M'u kujtua fjala e Zotit se duhet ta duam fqinjin tonë. Ndjeva se duhet ta falja.

Kur vendosa ta falja, unë ndjeva paqe.

Fqinji im u lumturua që e fala. Edhe familja ime është më e lumtur. Kur e shoh këtë, jam edhe unë i lumtur.

Anëtarët dhe fqinjët dhanë ndihmesë me çfarë mundën për ta ndihmuar familjen time. Më dhanë shumë oriz dhe e ndava me të tjerët. Ata më pyetën përse jepja kur isha në një situatë të vështirë. Unë u them atyre se, kur u shërbej të tjerëve, i shërbej Zotit. Dua t'i jap Atij sepse Ai ka bërë të ndodhin shumë mrekulli në jetën time. Kemi një shtëpi të bukur, më të bukur sesa ajo që u shkrumbua.

GJENI MË SHUMË

Plaku Leri J. Eko Houk jep mësim se si falja ju ndihmon të vazhdoni përpara dhe ju sjell paqe në jetën tuaj. Lexojeni mesazhin e tij në lds.org/go/1196.

Gjeni më shumë Portrete Besimi te lds.org/go/18.

Parimet e Dhënies së Shërbesës

QËLLIMI QË DO TA NDRYSHOJË DHËNIEN E SHËRBESËS SONË

Ndërkohë që ka shumë qëllime për dhënien e shërbesës, përpjekjet tona për të dhënë shërbesë duhet të udhëhiqen nga dëshira për t'i ndihmuar të tjerët që të arrijnë një kthim më të thelluar në besim si individë dhe për t'u bërë më shumë si Shpëtimtari.

Kur i duam të tjerët ashtu siç i do Shpëtimtari, ne duam t'i ndihmojmë ata ashtu siç bëri Ai. Si Bariu i Mirë, Ai është shembulli absolut i dhënies së një shërbesë kuptimplotë.

Duke e modeluar dhënien e shërbesës sonë sipas Atij, është e rëndësishme të kujtojmë se përpjekjet e Tij për të dashur, lartësuar, shërbyer dhe bekuar kishin një qëllim më të lartë sesa plotësimi i nevojave të menjëhershme. Sigurisht që Ai i dinte nevojat e tyre të përditshme dhe pati dhembshuri për vuajtjen e tyre të tanishme. Prandaj Ai shëroi, ushqeui, fali dhe dha mësim. Por Ai donte të bënte më shumë sesa thjesht të kujdesej për etjen e së sotmes (shih Gjoni 4:13–14). Ai donte që njerëzit përreth Tij ta ndiqnin Atë (shih Lluka 18:22; Gjoni 21:22), ta njihnin Atë (shih Gjoni 10:14; Doktrina e Besëlidhje 132:22–24) dhe ta arrinin potencialin e tyre hyjnor (shih Mateu 5:48). E njëjta gjë është e vërtetë sot (shih Doktrina e Besëlidhje 67:13).

Ka mënyra të panumërta se si mund të ndihmojmë për t'i bekuar të tjerët, por kur synimi përfundimtar i shërbesës sonë është që t'i ndihmojmë të tjerët të arrijnë ta njohin Shpëtimtarin dhe të bëhen më shumë si Ai, ne do të punojmë për ditën kur nuk do të na duhet t'i mësojmë fqinjit tonë ta njohë Zotin ngaqë të gjithë ne do ta njohim Atë (shih Jeremia 31:34).

Përqendrimi i Shpëtimtarit Shkoi përtej Nevojave të Menjëhershme

- Disa individë bënë çmos për ta sjellë mikun e tyre te Jezusi që të shërohej nga paraliza. Në fund, Shpëtimtari e shëroi burrin, por Ai që më i interesuar që ta falte atë për mëkatet e tij (shih Lluka 5:18–26).
- Kur njerëzit e sollën te Shpëtimtari gruan që u kap duke shkelur kuroren, mosndëshkimi nga ana e Tij ia shpëtoi jetën asaj fizikisht. Por Ai donte që ta shpëtonte atë edhe shpirtërisht, duke i thënë asaj: “Shko dhe mos mëkato më” (shih Gjoni 8:2–11).
- Maria dhe Marta i dërguan fjalë Jezusit duke i kërkuar Atij që të vinte ta shëronte mikun e Tij, Llazarin. Jezusi, i cili i kishte shëruar të tjerët në raste të panumërta, e vonoi mbërritjen e Tij deri pasi Llazari kishte vdekur. Jezusi e dinte se çfarë donte familja, por duke e ngritur Llazarin së vdekuri, Ai i forcoi dëshmitë e tyre për hyjnueshmërinë e Tij (shih Gjoni 11:21–27).

Çfarë shembujsh të tjerë mund t’i shtoni kësaj liste?

Çfarë Mund të Bëjmë Ne?

Nëse qëllimi ynë është që t’i ndihmojmë të tjerët të bëhen më shumë si Shpëtimtari, kjo do ta ndryshojë mënyrën se si japim shërbesë. Këtu janë disa mënyra se si kjo kuptueshmëri mund t’i udhëheqë përpjekjet tona për të dhënë shërbesë.

Idëja 1: Lidheni Shërbimin me Shpëtimtarin

Të gjitha përpjekjet tona për të bërë mirë janë të vlefshme, por ne mund të kërkojmë mundësi për ta përmirësuar shërbimin tonë duke e lidhur atë me Shpëtimtarin.

Për shembull, nëse familja së cilës ju i jepni shërbesë është e sëmurë, një vakt ushqimi mund të jetë i dobishëm, por shprehja juaj e thjeshtë e dashurisë mund të shumëfishohet nga dëshmia juaj për dashurinë që Shpëtimtari ka për ta. Ndihma juaj për rregullimin e oborrit të shtëpisë do të vlerësohej, por ndoshta mund të bëhej më kuptimplote duke ofruar një bekim priftërie.

Plaku Nil L. Andersen, i Kuorumit të Dymbëdhjetë Apostujve, dha mësim: “Një njeri me zemër të mirë mund ta ndihmojë dikë që të rregullojë një gomë makine, të çojë një shok dhome te mjeku, të hajë drekë me dikë që është i trishtuar, ose t’i buzëqeshë dhe ta përshëndetë për t’ia lumturuar ditën.

Por një ndjekës i urdhërimit të parë do t’u shtojë natyrshëm [veprime të tjera] këtyre veprimeve të rëndësishme të shërbimit.”¹

Artikujt “Parimet e Dhënies së Shërbesës” kanë për qëllim të na ndihmojnë që të mësojmë të kujdesemi për njëri-tjetrin – jo që të shpërndahen si mesazhe gjatë vizitave. Kur arrijmë t’i njohim ata të cilëve u shërbejmë, Fryma e Shenjtë do të na nxitë të dimë se për çfarë mesazhi mund të kenë nevojë përveç përkujdesit e dhembshurisë sonë.

Ideja 2: Përqendrohuni te Shtegu i Besëlidhjeve

Kur u foli anëtarëve për herë të parë si President i Kishës, Presidenti Rasëll M. Nelson tha: “Qëndroni në shtegun e besëlidhjeve”. Bërja dhe mbajtja e besëlidhjeve “do ta hapë derën drejt çdo bekimi dhe privilegji shpirtëror në dispozicion”².

Si shenjtore të ditëve të mëvonshme ne pagëzohemi, konfirmohemi dhe marrim dhuratën e Frymës së Shenjtë. Anëtarët e denjë meshkuj marrin priftërinë. Ne shkojmë në tempull për dhurimin [indau-mentin] tonë dhe për t’u vulosur së bashku si familje përgjithmo-në. Këto ordianca shpëtuese dhe besëlidhjet që lidhen me to, janë thelbësore që ne të bëhemi si Ai në mënyrë që të mund të jemi me Të.

Ne mund të kemi një rol të rëndësishëm për të luajtur në ndihmesën dhënë të tjerëve përgjatë atij shtegu ndërkohë që i ndihmojmë ata t’i mbajnë besëlidhjet e tyre dhe të përgatiten për të bërë besëlidhje të ardhshme.³ Si mund t’i ndihmoni indi-vidët ose familjet të cilave u shërbeni, për të marrë ordinancën e ardhshme që u nevojitet? Kjo mund të nënkuptojë që të jepni ndihmesë për ta përgatitur një baba që ta pagëzojë vajzën e tij, duke i shpjeguar bekimet e besëlidhjes së ardhshme që do të bëhet, ose duke i treguar mënyra për të pasur një përvojë më kuptimplote me anë të ripërtëritjes së besëlidhjeve tona ndërkohë që marrim sakramentin.

Ideja 3: Ftoni dhe Nxitni

Kur është e përshtatshme, këshillohuni me ata të cilët ju i doni, rreth kthimit të tyre në besim dhe përpjekjeve për të qenë më shumë si Krishti. Bëjuani të ditur anët e forta që i shihni dhe i admironi tek ata. Mësoni ku mendojnë ata se mund të përmirësohen dhe flisni për mënyrën se si mund t’i ndihmoni. (Për më tepër infor-macion mbi këshillimin së bashku me ata të cilëve u jepni shër-besë, shih “Counsel about Their Needs”, *Liahona*, shtator 2018, f. 6–9.)

Mos kini frikë t’i ftoni ata që ta ndjekin Shpëtimtarin dhe ta le-jojnë Atë që t’i ndihmojë për ta arritur potencialin e tyre hyjnor. Kjo ftesë mund ta ndryshojë jetën, kur shoqërohet me shprehjen e mirëbesi-mit tuaj tek ata dhe besimit tuaj tek Ai.

1. Tregoni. Jini të vërtetë dhe të guximshëm kur flisni për mënyrën se si ju ka ndihmuar Shpëtimtari, ndërsa jeni përpjekur t'i afroheni më pranë Atij duke i jetuar parimet e ungjillit, pavarësisht nga pengesat.

2. Premtoni bekime. Njerëzit, që të ndryshojnë, kanë nevojë për një arsye e cila është më bindëse sesa arsyet për të mos ndryshuar. Shpjegimi i beki-meve që lidhen me një veprim, mund të japë një shtysë të fuqishme (shih Doktrina e Besëlidhje 130:20–21).

3. Ftoni. Të jetuarit e një parimi të ungjillit sjell një dëshmi se ai është i vërtetë (shih Gjoni 7:17) dhe të çon në një kthim më të thellë në besim.⁴ Pothuajse çdo bashkëveprim mund të përfshijë një ftesë të thjeshtë për të bërë diçka që do t'i ndihmonte ata të përparonin.

4. Planifikoni së bashku. Çfarë nevojitet të ndodhë që ata ta mbajnë me sukses zotimin e tyre për të ndryshuar? Si mund të ndihmoni ju? A ka një rend të caktuar kohor të gjërave që nevojitet të ndodhin?

5. Përkrahni. Kur është e dobishme, krijoni një rrjet përkrahjeje të njerëzve që mund ta ndihmojnë individin për ta ruajtur shtysën dhe për t'ia dalë mbanë. Të gjithë kemi nevojë për dikë që brohoret për ne.

6. Ndiqni ecurinë. Flisni rregullisht rreth përparimit. Qëndroni të përqendruar te plani, por përmirësoni atë nëse është e nevojshme. Jini të durueshëm, këmbëngulës dhe nxitës. Ndryshimi mund të kërkojë kohë.

Gjashtë Mënyra se si Mund t'i Ndihmojmë të Tjerët të Përparojnë drejt Krishtit

Në vijim janë sugjerime për përkrahjen e të tjerëve që të bëjnë përmirësime në jetë dhe të përparojnë nëpër shtegun e besëlidhjeve. (Shih *Predikoni Ungjillin Tëm*, kapitulli 11, për më shumë ide.)

Ftesë për të Vepruar

Merrini në shqyrtim mënyrat se si përpjekjet tuaja për të dhënë shërbesë – si të mëdha edhe të vogla – mund t'i ndihmojnë të tjerët ta thellojnë kthimin e tyre në besim dhe të bëhen më shumë si Shpëtimtari.

Tregojini Përvojat Tuaja

Na i dërgoni përvojat tuaja teksa u keni shërbyer të tjerëve ose ju është dhënë shërbesë. Shkoni te liahona.lds.org dhe klikoni te “Submit an Article or Feedback” [“Dërgoni një Artikull ose Lini një Përshtypje”]. ■

SHËNIME

1. Neil L. Andersen, “A Holier Approach to Ministering” (takim shpirtëror në Universitetin “Brigham Jang”, 10 prill 2018), f. 3; speeches.byu.edu.
2. Rasëll M. Nelson, “Teksa Ecim Përpara së Bashku”, *Liahona*, prill 2018, f. 7.
3. Shih Henri B. Ajring, “Bija në Besëlidhje”, *Liahona*, maj 2014, f. 125–128.
4. Shih Dejvid A. Bednar, “Të Kthyer në Besim te Zoti”, *Liahona*, nëntor 2012, f. 106–109.

Maria

Nëna e Jezusit

Historia e Maries është një kujtues i përhershëm
i çmimit dhe bekimeve të dishepullimit.

Nga Gei Strathërn

Profesoreshë e Asociuar e Shkrimeve të Shenjta të Lashta,
Universiteti "Brigam Jang"

Maria, nëna e Jezusit, është një nga gratë e pakta që përmenden në shkrimin e shenjtë dhe e vetmja që përjetën dhe shërbesën e së cilës u profetizuan shekuj përpara lindjes së saj (shih 1 Nefi 11:15, 18; Mosia 3:8; Alma 7:10).¹ Autorët e Dhiatës së Re të librave të Mateut, Markut, Llukës dhe Gjonit japin vetëm vështirime të shpejta për jetën dhe shërbesën e saj, sepse përqendrimi i tyre me të drejtë vatrëzohet mbi Shpëtimtarin. Por kisha e hershme e krishterë i dha Maries titullin *theotokos*, “mbajtësja ose nëna e Perëndisë”², si kujtues i rolit të rëndësishëm që luan edhe ajo në planin e Atit.

Plaku Brus R. Mek-Konki (1915–1985), i Kuorumit të Dymbëdhjetë Apostujve, ka shkruar: “A mund të flasim me shumë nderim për atë grua që Zoti e ka bekuar mbi të gjitha gratë? Kishte vetëm një Krisht dhe ka vetëm një Marie. Secili prej tyre ishte fisnik dhe i madhërishtëm në [ekzistencën para lindjes] dhe secili u shugurua në shërbesën që ai ose ajo kreu. Nuk mund të mos mendojmë se Ati do të zgjidhte shpirtin më të madhërishtëm femëror që të ishte nëna e Birit të Tij, po ashtu si zgjodhi shpirtin mashkullor të ngjashëm me veten e tij që të ishte Shpëtimtari. . . . Ne duhet . . . ta çmojmë Marien me atë nderim të duhur që është i saj.”³

Rrëfimi i Llukës për historinë e Lajmërimit të Lindjes, të thënë Maries (shih Lluka 1:26–56), na jep një dritare përmes së cilës mund ta vlerësojmë më mirë këtë të re mbresëlënëse. Nëpërmjet bashkëbisedimeve të saj me Gabrielin dhe Elizabetën, ne shohim një të re që po përpiket ta marrë me mend dhe ta kuptojë thirrjen e saj të pashoqe prej Perëndisë. Madhështia e asaj thirrjeje duhet të ketë peshuar rëndë mbi një vajzë aq të re dhe prapëseprapë ajo ia nënshtroi me gatishmëri vullnetin e saj vullnetit të Atit. Historia e saj na kujton se Perëndia është i vetëdijshëm për të gjithë fëmijët e Tij dhe se Ai thërret burra e gra të zakonshme që të marrin pjesë në mënyra të jashtëzakonshme për të ndihmuar në ndërtimin e mbretërisë së Tij. Ajo u bë dishepullja e parë e Jezusit dhe prandaj ajo është një model për të gjithë ata që zgjedhin ta ndjekin Jezusin.

Nazareti: Shtëpia e Maries

Për fat të keq, Dhiata e Re nuk na tregon asgjë për prindërit e Maries, lindjen e saj ose ndonjë gjë rreth jetës së saj në Nazaret. Lluka e përshkruan Nazaretin si një *polis*, që mund të përkthehet ose si një qytet ose një qytezë, por nuk duket se kishte qenë një vend me rëndësi. Përveç Dhiatës së Re, Nazareti nuk përmendet në ndonjë tekst deri në fund të shekullit të dytë ps.K.

E dimë që Nazareti ndodhej në një kodër në Galilenë e poshtme me pamje nga lugina pjellore e Jezebelit, 105 km

në veri të Jerusalemit. Arkeologjia vë në dukje se Nazareti i shekullit të parë ishte më shumë si një fshat sesa një qytet apo madje qytezë, me një popullsi të përafërt prej rreth 400–500 vetash.⁴ Me pak përjashtime, shumica e popullsisë nëpër të gjithë Galilenë e kishte të vështirë mbijetesën duke punuar me mëditje, duke ruajtur bagëtitë, duke peshkuar dhe duke punuar tokën thjesht që të vinin ushqim në tryezë për familjet e tyre dhe të paguanin taksat e tyre. Fshati nuk kishte fortifikime; nuk ka asnjë provë se kishte rrugë të shtruara apo arkitekturë monumentesh, as që përdornin mjete luksi të tilla si mermer, mozaikë apo afreske në ndërtesat, ose që vatrat familjare të zotëronin mallra të bukura, të importuara.⁵ Dy shtëpitë e shekullit të parë ku janë bërë gjurmime, duket të jenë banesa të thjeshta njëkatëshe me dy dhoma, një çati me kashtë dhe një oborr të vogël.⁶ Zakonet e varrimit dhe disa fragmente enësh prej guri gëlqeror tregojnë se banuesit ishin judenj dhe nuk ishin johebrej.

Ndërkohë që asnjë prej këtyre zbulimeve nuk mund të lidhet drejtpërsëdrejti me Marien ose familjen e saj, ato na japin vërtet një ide se si mund të ketë qenë jeta e saj në Nazaret: një vajzë fshatare që jetonte në një fshat rural, larg nga qendra fetare e Jerusalemit me tempullin, aristokracinë priftërore dhe pasurinë e vet. Edhe kur ishte vajzë e re, ajo do të kishte punuar përkrah nënës së saj dhe grave të tjera të fshatit, duke endur pëlhura, duke gatuar, duke mbledhur dru për zjarr, duke mbushur ujë nga sternet e familjes ose pusët e fshatit dhe duke punuar në fusha – të gjitha për ta ndihmuar familjen e saj që të mbijetonte nga dita në ditë.

Thirrja e Maries

Historia e Maries në librin e Llukës hapet me shfaqjen e engjëllit Gabriel, i njëjti engjëll që i ishte shfaqur më parë Zakarias në tempull (shih Lluca 1:11, 19, 26). Kur shfaqet Gabrieli, Maria është një e re e cila ishte e fejuar për t'u martuar me Jozefin (shih Lluca 1:27). Edhe pse nuk e dimë se sa vjeç ishte në atë kohë Maria, në lashtësi ishte e mundshme që kontratat e martesës të bëheshin madje që përpara pubertetit. Shfaqja e Gabrielit dhe shpalljet e tij se Maria është “hirplotë”, se “Zoti është me ty”, se ajo është “e bekuar ndër gratë” dhe se, sipas Përkthimit prej Joseph Smith-it të Llukës 1:28, ajo ishte “e zgjedhur” (shih edhe Alma 7:10), mund të kenë

shkaktuar një reagim të përzier të pësjtjellimit dhe madje frikës te Maria. Ne vetëm mund ta përfytyrojmë se ç'mendime mund ta kenë përshkruar mendjen e saj në atë çast, por ato mund të kenë përfshirë mendime si: “Përse Perëndia më konsideron se jam ‘e bekuar ndër gratë’?” “Përse kam ‘gjetur hir para Perëndisë’ dhe për më tepër çfarë do të thotë kjo?” “Përse e dërgoi Perëndia Gabrielin tek unë dhe jo te ndonjë prej të rejave të tjera në Nazaret ose në Jerusalem?” Po, ajo ishte nga shtëpia e Davidit (shih Lluca 1:32; Romakëve 1:3), por kjo nuk kishte shumë vlerë në pushtimin romak. Në fund të fundit, ajo ishte thjesht një e re nga një familje fshatare, që jetonte në një fshat të parëndësishëm. Sikurse do të pyeste më vonë Natanaeli: “A mund të dalë diçka e mirë nga Nazareti?” (Gjoni 1:46.)

Gabrieli nuk u përgjigjet asnjë prej pyetjeve që mund të kishin mbushur mendjen dhe zemrën e Maries. Në vend të kësaj, ai vazhdon me mesazhin e tij: Ajo do të ngelet shtatzënë me një fëmijë, por jo thjesht çfarëdo fëmije. Fëmija i saj do të quhet “Biri i Shumë të Lartit” dhe do të marrë “fronin e Davidit, atit të tij” (shih Lluca 1:32–33). Me fjalë të tjera, Gabrieli i tha Maries se biri i saj do të ishte Biri i Perëndisë si edhe Mesia i premtuar. Nëse Maria ishte pësjtjelluar dhe frikësuar përpara kësaj shpalljeje, ne vetëm mund t'i përfytyrojmë emocionet e saj të shtuara pas kësaj.

Le të marrim parasysh një parim që kjo pjesë e historisë së Maries na e mëson rreth dishepullimit. Plani i Perëndisë për Marien nuk ishte diçka të cilën ajo e kishte kërkuar! Gabrieli i ishte shfaqur Zakarias ngaqë ai dhe Elizabeta ishin lutur për një fëmijë prej një mrekullie, por ai erdhi te Maria në rrethana shumë të ndryshme: jo për të përmbushur një kërkesë, por për të shpallur vullnetin e Perëndisë për të. Me martesën e saj të afërt, Maria ndoshta kishte menduar rreth mundësisë së pasjes së fëmijëve në të ardhmen. Por edhe pse pati një valë të pritjes për Mesian në judaizëm gjatë shekullit të parë, a do të kishte menduar Maria se ajo, një e re fshatare nga Nazareti, do të ishte nëna e Mesias? Ndoshta jo. Thelbi është që thirrjet për dishepullim shpesh kërkojnë ndryshime të planeve tona të jetës vetjake.

Lluca e përqendron analin e tij te shpalljet e Gabrielit dhe më pas tek Elizabeta. Por ka tri raste kur Maria i shpreh mendimet dhe ndjenjat e saj.

Eng jëlli Gabriel iu shfaq Maries me mesazhin befasues që ajo ishte “e bekuar ndër gratë” dhe që ajo do të lindte Birin e Perëndisë.

Një Pyetje e Frymëzuar

E para është pyetja e saj drejtuar Gabrielit: “Si do të ndodhë kjo, përderisa unë nuk njoh burrë?” (Lluka 1:34). Nisur nga rrethanat, pyetja e saj është një pyetje e arsyeshme. Ajo i kujton lexuesit pyetjen e Zakarias: “Nga se do ta njoh këtë? [d.m.th që Elizabeta do të lindë një djalë]” (vargu 18). Por ndërkohë që pyetja e tij shpreh dyshim rreth përgjigjes së Gabrielit ndaj një lutjeje që Zakaria vetë ia kishte bërë Perëndisë, pyetja e Maries kërkon sqarim rreth vullnetit të shpallur nga Perëndia për të. Pyetjet janë të pashmangshme kur ftesat e Perëndisë i sfidojnë dishepujt që ta rritin nivelin e të dalin prej zonave të tyre të rehatisë, dhe pyetjet e frymëzuara çojnë drejt zbulesës.

Përgjigja e Gabrielit ndaj pyetjes së Maries vjen në tri pjesë:

1. Së pari, ai i thotë Maries: “Fryma e Shenjtë do të vijë mbi ty” (vargu 35). Fryma e Shenjtë është fuqia me anë të së cilës dishepujt në çdo kohë lartësohen në thirrjet e tyre. “Mbani mend që kjo vepër nuk është vetëm e juaja dhe e imja”, dha mësim Presidenti Tomas S. Monson

(1927–2018). “Ajo është vepra e Zotit dhe, kur jemi në punën e Zotit, na është dhënë e drejta të kemi ndihmën e Zotit. Kujtoni se atë që Zoti e thërret, atë Zoti e kualifikon.”⁷ Dhe Gabrieli i jep Maries informacion posaçërisht për gjendjen e saj: “Dhe pushteti i Shumë të Lartit do të të mbulojë me hijen⁸ e vet; prandaj i shenjtë që do të lindë prej teje do të quhet Bir i Perëndisë” (vargu 35).

2. Së dyti, Gabrieli i tregon Maries për Elizabetën, dikë që po përjeton një shtatzëni të ngjashme, të mrekullueshme, edhe pse jo të njëlojtë (shih vargun 36). Shtatzënia e Elizabetës është shenjë për Marien se ajo nuk është vetëm, se ka të paktën një njeri tjetër që e ka njëfarë ideje për atë që ajo po përjeton.
3. Së treti, Gabrieli shpall pa dyshim: “Sepse me Perëndinë asgjë s’është e pamundshme” (vargu 37). Perëndia bëri gjënë e pamundshme kur Elizabeta mbeti shtatzënë.⁹ Shpallja e Gabrielit është kujtues për dishepujt në çdo epokë se, kur u përgjigjemi ftesave të Perëndisë, mrekullitë mund të ndodhin.

Historitë e Maries dhe Elizabetës ndërthuren me anë të dashurisë dhe mbështetjes së tyre për njëra-tjetrën në një kohë nevojë.

Gatishmëria e Një Dishepulli

Përgjigjja e dytë e shprehur e Maries në histori mishëron, sipas mendimit tim, zotimin dhe këndvështrimin e një dishepu-lleje: “Ja shërbëtorja e Zotit; le të më ndodhë sipas fjalës sate” (Lluka 1:38). “Shërbëtorja” tregon se Maria ka zgjedhur ta

pranojë thirrjen që Perëndia ia ka dhënë asaj. Kjo thënie është varianti i Maries për atë që Biri i saj do të thotë në Gjetseman: “Mos u bëftë vullneti im, por yti” (Lluka 22:42). Ndërkohë që duket e qartë se në këtë çast të udhëtimit të saj ajo nuk mund ta kuptojë ndoshta gjithçka që do të kërkohet prej saj – Simeoni më vonë i profetizon asaj se “edhe ty vetë një shpatë do të ta tejshpojë shpirtin” (Lluka 2:35) – megjithatë, Maria zgjedh të ecë përpara me besim.

“Dhe engjëlli u largua prej saj” (Lluka 1:38). Kur Gabrieli largohet, Maria mbetet vetëm. Teksa është një gjë për një dishepulle që të bëjë deklaramë si të sajat në praninë e një lajmëtari hyjnor, çfarë bën ajo tani që është larguar engjëlli? Si t’ua shpjegojë këtë përvojë prindërve të vet? Po Jozefit? Cili është çmimi vetjak për të nëse ata ose banorët e Nazaretit nuk e besojnë atë? Mjediset e ngushta të jetës së saj në Nazaret tani mund të bëhen të vështira për të.

Prandaj ajo kujton pjesën e dytë të përgjigjes së Gabrielit për pyetjen e saj dhe udhëton për te shtëpia e Elizabetës. Edhe një herë dy tregimet e pambaruara të Llukes ndërthuren së bashku. Sapo Maria përshëndet Elizabetën, “fëmija i kërceu në bark, dhe Elizabeta u mbush me Frymën e Shenjtë, dhe thërriti me zë të lartë, duke thënë: ‘Ti je e bekuar ndër gratë dhe i bekuar është fryti i barkut tënd’” (Lluka 1:41–42). Përshëndetja e saj e drejtuar nga Shpirti përforcoi atë që Gabrieli kishte shpallur tashmë për vendin e bekuar të Maries ndër gratë. Tani Maria kishte një dëshmi të dytë për thirrjen e saj, por ajo erdhi vetëm pasi e kishte pranuar thirrjen me gatishmëri.

Tregimi i Maries dhe Elizabetës është kujtues i dy aspekteve të mëdha në jetën e dishepujve bashkëkohorë. Ai është kujtues i vlerës së madhe bashkëjetuese në zemrën e Shoqatave të Ndihmës anembanë botës: gratë e moshave të ndryshme dhe në etapa të ndryshme në jetë që vijnë së bashku për të mbështetur e përkrahur njëra-tjetrën në kohë nevojë. Është gjithashtu kujtues se Perëndia nuk i braktis ata që Ai i ka zgjedhur, në kohët e tyre të nevojës, por që Ai shpesh përgjigjet duke i rrethuar në krahët e të tjerëve të cilët Ai i ka thirrur gjithashtu.

Manjifikati [Madhërimi]

Shprehja përfundimtare e Maries njihet si Manjifikati dhe është shprehja e saj e gëzimit në përgjigje të shpalljeve të Elizabetës. Ajo shpreh ndjenjat e veta rreth asaj që ka ndodhur

në jetën e saj, dhe pasqyron kuptueshmërinë e vet të shpalosur rishtazi për vendin e saj në planin e Perëndisë. Para së gjithash ajo ndihet e madhëruar, t'i japë lavdërim dhe përlëvdojë Perëndinë e saj, në të cilën ajo ngazëllet si Shpëtimtari i saj (shih Lluca 1:46–47). Ajo sheh në përvojën e saj mëshirën e vazhdueshme të Perëndisë, si në faktin që Ai zgjodhi dikë me “ultësi” si ajo (shih vargjet 48–50) ashtu edhe në faktin që Ai e ka zgjedhur të luajë një rol qendror në përmbushjen e besëlidhjes abrahamike (shih vargjet 54–55).

“Dhe Maria ndenji me Elizabetën gati tre muaj, pastaj u kthye në shtëpinë e vet” (vargu 56). Maria ishte tani më e përgatitur për ta përmbushur thirrjen e saj hyjnore.

Shembulli i Maries për Ne

Dishepujt bashkëkohorë janë larg historisë së Maries si nga kultura ashtu edhe 2 000 vjetët. Megjithatë, historia e saj është një kujtesë në çdo kohë për çmimin e dishepullimit. Perëndia pret që pasuesit e Tij t'u përgjigjen vullnetarisht ftesave që Ai u drejton atyre. Presidenti Rasëll M. Nelson na kujton se “Perëndia u ka kërkuar përherë fëmijëve të Tij të besëlidhjes që të bëjnë gjëra të vështira”¹⁰. Maria nuk bënte përjashtim dhe as ne. Sfida jonë është që të kemi besimin për t'ia nënshtruar vullnetin tonë vullnetit të Tij, për t'i pranuar thirrjet e Tij me besim se Shpirti i Tij do të na lartësojë në shërbimin e Tij. Boni H. Kordën, Presidente e Përgjithshme e Të Rejave, gjithashtu na kujton se “ne mund të bëjmë gjëra të vështira, por gjithashtu mund t'i bëjmë ato plot gëzim”¹¹.

Si dishepuj të kohës sonë, cili do të jetë Manjifikati ynë? Si do ta shprehim ngazëllimin tonë për Perëndinë tonë? Si do ta shprehim madhështinë e mëshirës së Tij në jetën tonë? Si do të gjejmë mënyra për ta festuar rolin tonë në përmbushjen e besëlidhjes abrahamike në kohën tonë? Këto janë ndoshta vetëm disa prej mënyrave se si ne mund të mësojmë nga historia mbresëlënëse e Maries për dishepullimin. ■

SHËNIME

1. Mateu gjithashtu e kupton se Maria është përmbushja e profecisë së Isaia për një virgjëreshë që do të sjellë në jetë një bir të quajtur Emanuel (shih Isaia 7:14). Citimi i tij për “një virgjëreshë” është nga përkthimi në greqisht i shekullit të dytë pr.K. të librit të Isaia, që u përdor nga të krishterët e hershëm dhe përdoret në Variantin e Mbretit Xhejms të Isaia 7:14.
2. Në botimin e vitit 1830 të Librit të Mormonit, 1 Nefi 11:18 gjithashtu e përshkruan Marien si “nëna e Perëndisë”.

3. Bruce R. McConkie, *Mortal Messiah*, 4 vëll. (1981), 1:326–327, poshtëshënimi 4.
4. Shih James E. Strange, “Nazareth”, *Anchor Bible Dictionary*, 4:1050; Jonathan L. Reed, *Archaeology and the Galilean Jesus: A Re-examination of the Evidence* (2002), f. 131.
5. Shih Reed, *Archaeology and the Galilean Jesus*, f. 131.
6. Shih Ken Dark, “Has Jesus' Nazareth House Been Found?” *Biblical Archaeology Review*, vëll. 41, nr. 2 (mars/prill 2015), f. 54–63; shih edhe Ken Dark, “Early Roman-Period Nazareth and the Sisters of Nazareth Convent”, *The Antiquities Journal*, vëll. 92 (2012), f. 37–64.
7. Thomas S. Monson, “Duty Calls”, *Ensign*, maj 1996, f. 44.
8. Fjala greke e përkthyer si “mbulojnë” (*episkiazō*) është e njëjta fjalë e përdorur në përkthimin në greqisht të Dhiatës së Vjetër për të përshkruar renë që ra mbi tabernakull kur u përfundua. Ajo përshkruan lavdinë e Zotit.
9. Zoti i tha të njëjtën gjë Abrahamit kur ai dhe Sara mësuan se do të kishin një fëmijë në moshën e tyre të thyer (shih Zanafilla 18:14; Romakëve 4:19–21).
10. Rasëll M. Nelson, “Qëndroni si Mijëvjeçaristë të Vërtetë”, *Liahona*, tetor 2016, f. 49.
11. “Boni H. Kordën: Presidente e Përgjithshme e Të Rejave”, *Liahona*, maj 2018, f. 129.

Gjoni

Dishepulli të Cilin Jezusi e Donte

Shkrimet e Dhiatës së Re që lidhen me Gjonin të Dashurin, e paraqesin atë edhe si një mësues edhe si model për vetë dishepullimin tonë.

Nga Erik D. Hantsmen

Profesor i Shkrimeve të Shenjta të Lashta, Universiteti "Brigam Jang"

Pas Pjetrit, Gjoni është ndoshta më i mirënjohuri nga Dymbëdhjetë Apostujt fillestarë të Jezusit. Ai dhe vëllai i tij, Jakobi, ishin me Pjetrin në disa nga çastet më të rëndësishme të shërbesës në vdekshmëri të Shpëtimtarit dhe atij tradicionalisht i atribuohen pesë libra të ndryshëm në Dhiatën e Re.¹ Afërsia e tij personale me Zotin sugjerohet nga Gjoni 13:23: "Por një nga dishepujt e tij, të cilin Jezusi e donte, ishte mbështetur te kraharori i Jezusit". Përgjatë gjithë epokave, arti i krishterë e ka pasqyruar këtë përfytyrim, duke e pikturuar Gjonin si një të ri, shpesh duke pushuar në krahet e Shpëtimtarit. Kjo është zanafilla e këtij titulli të pashoq, Gjon i Dashuri, por dëshmia dhe misioni i tij zbulojnë aspekte të dishepullimit që ne të gjithë mund t'i kemi.

Gjoni, Biri i Zebedeut

Emri hebraik i Gjonit, *Yohanan*, do të thotë "Perëndia ka qenë plot hir". Shumica e hollësive që dimë për të, vijnë nga tre ungjijtë e parë, të cilët tregojnë historinë e shërbesës në vdekshmëri të Shpëtimtarit kryesisht nga i njëjti këndvështrim. Ata të gjithë bien dakord se Gjoni ishte biri i një peshkatori të begatë galileas, të quajtur Zebede, i cili zotëronte varkën e vet dhe ishte në gjendje të pajtonte punëtorë ditorë që ta ndihmonin atë dhe bijtë e tij në punën e tyre. Gjoni dhe vëllai i tij, Jakobi, gjithashtu patën një ortakëri me vëllezërit Pjetër e Andrea dhe që të katërt e lanë biznesin e tyre të peshkimit kur Jezusi i thirri ta ndiqnin Atë në dishepullimin me kohë të plotë.²

Duke iu përgjigjur thirrjes së Jezusit, Gjoni dhe Jakobi "e lanë atin e tyre Zebedeun në barkë me mëditësit dhe e ndoqën" (Marku 1:20).

Ndërkohë që Ungjijtë nuk e përmendin Zebedeun sërish, nëna e Jakobit dhe Gjoni u bë pasuese e Jezusit, duke ndërmjetësuar te Jezusi në emër të bijve të saj dhe duke qenë e pranishme te Kryqëzimi.³ Zakonisht e njohur me emrin Salome, nëna e Jakobit dhe Gjoni gjithashtu mund të ketë qenë një motër e Maries, nënës së Jezusit, duke i bërë ata kushërinj të parë të Jezusit dhe të afërm të Gjon Pagëzorit.⁴

Pak kohë pas thirrjes së tij fillestare, Gjoni dëshmoi shumë prej mrekullive dhe mësimëve të hershme të Zotit.⁵ Të shikuarit e këtyre mrekullive dhe dëgjimi i fjalimeve të tilla si Predikimi në Mal pa dyshim e përgatitën Gjoni për çastin kur Jezusi e thirri të ishte njëri prej Dymbëdhjetë Apostujve të Tij.⁶ Nga këta dëshmitarë të veçantë, Pjetri, Jakobi dhe Gjoni formuan një rreth të brendshëm të dishepujve të ngushtë të cilët ishin të pranishëm në çaste të rëndësishme të shërbesës tokësore të Jezusit:

- Në ngritjen nga vdekja të bijës së Jairit, duke parë drejtpërdrejt fuqinë e Zotit mbi vdekjen.⁷
- Në Malin e Shpërhytyrimit, ku e panë Jezusin të zbulohej në lavdinë e Tij dhe dëgjuan zërin

e Atit të dëshmonte se Jezusi ishte Biri i Tij në të cilin Ai ishte shumë i kënaqur.⁸

- Në Malin e Ullinjve për profecinë e Tij të fundit rreth ditëve të fundit.⁹
- Në Kopshtin e Gjetsemanit, ku ata ishin aty pranë ndërkohë që Shpëtimtari filloi punën e tij të madhërishte të Shlyerjes.¹⁰

Ashtu si Jezu Krishti i dha Simonit emrin shtesë *Kefa* ose Pjetër, që do të thotë "shkëmb", Ai gjithashtu u dha Jakobit dhe Gjoni titullin *Boanerges* ose "bij të bubullimës".¹¹ Ngaqë e pyetën Jezusin nëse ata duhej të zbritnin zjarr nga qielli mbi një fshat samaritanësh të cilët nuk e kishin pranuar Atë (shih Lluka 9:51–56), kjo nofkë mund të ketë sugjeruar se ata ishin gjaknxehtë ose të paktën shumë kokëkrisur. Sidoqoftë, ka po aq të ngjarë që emri ishte parathënie për rolin e tyre si dëshmitarë të fuqishëm që ata mund të bëheshin, ashtu si emri i Pjetrit ndoshta pasqyroj jo dhe aq shumë natyrën e tij të mëparshme, të përkushtuar por edhe të rrëmbyer, sesa pasqyroj vendosmërinë dhe forcën e tij pas Ringjalljes së Jezusit.¹²

Kur Gjoni përmendet në librin e Veprave të Apostujve, ai portretizohet si një shoqërues i fortë dhe i vendosur i Pjetrit. Gjoni ishte me Pjetrin kur ai e shëroi të çalin në tempull dhe së bashku ata me guxim predikuan përpara udhëheqësve judeas të Jerusalemit. Së bashku, të dy Apostujt udhëtuan për në Samari që t'u jepnin dhuratën e Frymës së Shenjtë samaritanëve, të cilët Filipi i kishte mësuar e pagëzuar.¹³

Prapëseprapë është në shkrimet që lidhen me Gjonin, që ai shihet më mirë si një dëshmitar i fuqishëm i hyjnisë së mësuesit dhe mikut të tij, Jezu Krishtit. Këta libra të Dhiatës së Re e paraqesin Gjonin edhe si një mësues edhe si model për ne në vetë dishepullimin tonë.

Dishepulli i Dashur

Është interesante që Gjoni kurrë nuk thirret me emër në Ungjillin për të cilin tradicionalisht ai njihet si autori. Ungjilli sipas Gjonit i përmend dy bijtë e Zebedeut vetëm një herë, në kapitullin e fundit, ku ata ishin dy nga shtatë dishepujt që u takuan me Zotin e ringjallur pranë Detit të Galileës. Gjithsesi, edhe atje ata nuk përmenden me emër. Në vend të kësaj, tradita, e mbështetur nga referencat e shkrimit të shenjtë të Rivendosjes¹⁴, e ka përcaktuar Gjonin se është “dishepulli [anonim], të cilin Jezusi e donte”, që ishte i pranishëm në Darkën e Fundit, Kryqëzimin, varrin e zbrazët dhe shfaqjen e fundit të Jezusit tek Deti i Galileës.¹⁵

Ai gjithashtu mund të ketë qenë “dishepulli tjetër” i cili, së bashku me Andrean, kishte qenë pasues i Gjon Pagëzorit dhe e kishte dëgjuar të dëshmonte se Jezusi ishte Qengji i Perëndisë (shih Gjoni 1:35–40) dhe ka të ngjarë që ai ishte dishepulli i cili e shoqëroi Pjetrin pas arrestimit të Jezusit dhe e ndihmoi Pjetrin që të hynte në oborrin e kryepriftit (shih Gjoni 18:15–16).

Në Ungjillin sipas Gjonit, dishepulli i dashur shfaqet si mik i afërt, personal i Zotit. Së bashku me Martën, Llazarin dhe Marien, Gjoni përshkruhet qartësisht në këtë Ungjill si njëri që Jezusi e

donte (shih Gjoni 11:3, 5). Pozicioni i tij te tavolina gjatë Darkës së Fundit pasqyroj jo vetëm nderim por edhe afërsi.

Përveç miqësisë së tij me Shpëtimtarin, fragmente të tjera e zbulojnë atë si dëshmitar të fuqishëm të ngjarjeve më të rëndësishme të misionit të Jezusit: ai qëndroi te fundi i kryqit për të dëshmuar vdekjen e Zotit si një flijim për mëkatën, vrapoi për te varri pas Ringjalljes që të vërtetonte se ishte i zbrazët, dhe pa Shpëtimtarin e ringjallur.

Dy herë Ungjilli sipas Gjonit përmend se ai bazohet te dëshmia okulare e dishepullit të dashur dhe thekson se dëshmia e tij është e vërtetë¹⁶, diçka që pohon titullin e ri të dhënë Ungjillit nga Jozef Smithi si “Dëshmia e Gjonit”¹⁷.

Ndërkohë studiuesit ende debatojnë për identitetin e dishepullit të dashur, që nëse ishte Apostulli Gjon, atëherë ai ishte burimi i materialit

në Ungjillin sipas Gjonit, po të mos ishte autori i tij fillestar.¹⁸ Përse atëherë mbeti ai i papërmendur me emër, duke mos u përcaktuar asnjëherë drejtpërsëdrejti si Apostulli Gjon? Përgjigjja mund të jetë pjesërisht nga- që ai pati si qëllim që përvojat e veta të ishin simbole për besimtarët dhe dishepujt në çdo epokë. Duke mbetur anonim, ai mund të na lejonte ta përfytyronim veten tonë në përvojat e tij, duke mësuar se si ta donim Zotin,

të kishim dashuri prej Tij dhe pastaj të fitonim vetë dëshmitë tona, të cilat më pas thirremi t'ua japim të tjerëve.

Letrat: 1, 2 dhe 3 Gjon

Sikurse Ungjilli sipas Gjonit, asnjë nga tri letrat që Gjoni u njihet si autori, nuk i drejtohen Gjonit ndonjëherë drejtpërsëdrejti me emër. Megjithatë, 1 Gjon, që është më shumë një traktat doktrinor sesa një letër e mirëfilltë, lidhet ngushtë me Ungjillin në stilin dhe temat e tij, të cilat përfshijnë rëndësinë e dashurisë dhe të bindjes, tema të cilat Shpëtimtari i dha mësim te rrëfimi sipas Gjonit për Darkën e Fundit.

E shkruar pas Ungjillit, 1 Gjon fillon duke shpallur dëshminë e autorit për Zotin Jezu Krisht, “që ishte nga fillimi, atë që *dëgjuam*, atë që *pamë* me sytë tanë, atë që *vështruam dhe që duart tona e prekën* lidhur me Fjalën e jetës” (1 Gjon 1:1; theksimi i shtuar). Përveç përsëritjes së rreshtave të fillimit të Ungjillit sipas Gjonit, autori thekson dëshminë e tij të

“Ky është dishepulli që dëshmon për këto gjëra dhe që ka shkruar këto gjëra; dhe ne dimë se dëshmia e tij është e vërtetë” (Gjoni 21:24).

fuqishme, vetjake, fizike për Jezu Krishtin, i cili ishte Fjala e Perëndisë e mishëruar në mënyrë të mirëfilltë.

Të krishterët e hershëm, që ishin publiku fillestar i librit, me sa duket kishin pësuar brenda tyre një ndarje me një grup që pranonte besime të pasakta rreth Jezusit pasi e kishte lënë Kishën.¹⁹ Te 1 Gjon autori nuk është vetëm një dëshmitar; ai është një autoritet i thirrur për të korrigjuar doktrinën e rreme dhe për t’iu kundërvënë kërcënimeve të besimit nga antikrishtët dhe shpirtrat e rremë (shih 1 Gjon 2:18–27; 4:1–6). Misioni i tij ishte gjithashtu t’i nxiste ata që të mbeteshin besnikë duke u treguar të vërteta domethënëse rreth Perëndisë, Krishtit dhe rëndësisë së besimit e drejtësisë së vazhdueshme.

Te 2 Gjon dhe 3 Gjon ai e përcakton veten thjesht si “plaku” dhe vazhdon të theksojë rëndësinë e dashurisë dhe të bindjes, si edhe rreziqet e mësuesve të rremë dhe atyre që nuk e pranojnë autoritetin e duhur të Kishës.²⁰

Që të tre këta libra na mësojnë rëndësinë e përkushtimit të vazhdueshëm ndaj Jezu Krishtit të zbuluar.

Zbuluesi

Nga të pesë librat për të cilët njihet si autori, vetëm Zbulesa aktualisht përdor emrin e Gjonit, duke e përcaktuar autorin e saj tri herë me atë emër në vargjet e saj të hapjes (shih Zbulesa 1:1, 4, 9). Përveç përcaktimit të vetes si shërbëtori i Perëndisë, autori nuk jep asnjë tregues tjetër të pozicionit ose thirrjes së tij, por shumica e autoriteteve të hershme, të krishtera besonin se ai ishte Gjoni, biri i Zebedeut.

Libri i Mormonit dhe Doktrina e Besëlidhjet pohojnë se Apostullit Gjon i ishte dhënë një porosi e veçantë për të marrë e shkruar vegimet që ai i mori.²¹ Zbulesa, një libër i ndërlikuar dhe mjaft simbolik, kishte për qëllim t’i ngushëllonte dhe t’u jepte siguri të krishterëve që vuanin përndjekje ose sfida në çdo epokë, duke zbuluar në të njëjtën kohë rolin e Jezu Krishtit përgjatë gjithë historisë.

Edhe pse dy data të ndryshme janë propozuar për kohën kur Gjoni e shkroi Zbulesën – një datë e hershme në vitet 60 ps.K. gjatë mbretërimit të perandorit Neron dhe një datë më e vonë në vitet 90 ps.K. gjatë mbretërimit të perandorit Domician – që të dyja do të kishin qenë pas martirizimit të Pjetrit, duke e bërë Gjonin Apostullin më të vjetër në detyrë që kishte mbetur i gjallë.

Thirrja e tij, sidoqoftë, nuk ishte vetëm të merrte e shënonte vegimet që përmbahen në libër. Në një prej vegimeve të tij, një engjëll i tha Gjon Zbuluesit të merrte një libërth, ose një rrotull pergamene, dhe ta hante atë. I ëmbël në fillim në gojën e tij, ai i hidhëroi të brendëshmet e tij, gjë që Jozef Smithi e interpretoi se përfaqësonte misionin e tij për të ndihmuar në mbledhjen e Izraelit si pjesë e rivendosjes së të gjitha gjërave (shih Zbulesa 10:9–11; Doktrina e Besëlidhje 77:14). Ky mision ishte i mundshëm për shkak të shërbesës së vazhdueshme të Gjonit pasi

ai u përndryshua. Ndërkohë që komentuesit, si të lashtë dhe bashkëkohorë, janë të ndarë lidhur me kuptimin e pohimit të Jezusit dhënë Pjetrit rreth fatit të Gjonit në fund të Ungjillit (shih Gjoni 21:20–23), Jozef Smithi mori një zbulësë që pohoi se misioni i Gjonit do të vazhdojë si qenie e përndryshuar deri në kthimin e Shpëtimtarit (shih Doktrina e Besëlidhje 7:1–6). Me fjalë të tjera, ai jo vetëm që profetizoi për fundin e kohëve, por misioni i tij përfshin të ndihmuarit që të përmbushen këto profeci si edhe të dëshmuarit e përmbushjes së këtyre gjërave që iu zbuluan atij.

*“Nga kjo ne dimë t’i duam
bijtë e Perëndisë: kur duam
Perëndinë dhe zbatojmë
urdhërimet e tij”
(1 Gjon 5:2).*

Edhe pse vetë misionet tona mund të mos jenë aq të madhërishme, shembulli i Gjonit na mëson se dashuria jonë për Jezu Krishtin na bën që t’i pranojmë vetë thirrjet dhe sfidat tona në jetë, pavarësisht nga sa të hidhura ose të ëmbla mund të duken herë pas here.

Bërja Vetë Dishepuj të Dashur

Gjoni ishte një anëtar udhëheqës i Dymbëdhjetë Apostujve fillestarë të Jezusit, një anëtar që pati një marrëdhënie të ngushtë vetjake me Shpëtimtarin dhe shërbeu në role të rëndësishme si dëshmitar i Tij, si udhëheqës i Kishës dhe si zbulues. Prapëseprapë, mënyra se si zgjodhi ta portretizonte veten e tij si dishepulli i dashur në

Ungjillin që mban emrin e tij, e lejon atë të shërbejë si model për ne të gjithë në vetë dishepullimin tonë. Prej tij mësojmë që si pasues të Jezu Krishtit, ne mund të prehemi të gjithë në krahët e dashurisë së Tij, dashuri të cilën e kuptojmë më tërësisht nëpërmjet ordinancave të tilla si ajo që Ai e themeloi në Darkën e Fundit. Ne gjithashtu mund të qëndrojmë simbolikisht te fundi i kryqit duke dëshmuar se Jezusi vdiq për ne dhe të vrapojmë me shpresë për të mësuar vetë se Zoti jeton. Sikurse Gjoni, si dishepuj të dashur thirrja jonë është t'ua japim atë dëshmi të tjerëve, duke dëshmuar për të vërtetën dhe duke e përmbushur çfarëdo thirrjeje që na jepet derisa Zoti të vijë përsëri. ■

SHËNIME

1. Në mënyrë interesante, vetëm libri i Zbulesës thotë drejtpërdrejt se autori i tij ishte Gjoni (shih Zbulesa 1:1, 4). Asnjë prej Ungjijve, përfshirë Ungjillin sipas Gjonit, nuk e përcakton autorin e tij. Tradita e hershme dhe e krishterë, sidoqoftë, e përcaktoi figurën e dishepullit të dashur në Ungjillin sipas Gjonit me Apostullin me atë emër. Për një diskutim të provave, për diskutimin e studiuesve dhe idetë e Rivendosjes lidhur me këtë përcaktim, shihni shënimin 17. Libri i 1 Gjonit në mënyrë të ngjashme kurrë nuk e përcakton autorin e tij, por stili dhe çështja e temës së tij e lidhin atë ngushtësisht me Ungjillin sipas Gjonit. Librat e 2 dhe 3 Gjonit njohin si autor vetëm "plakun", por tradita e hershme, e krishterë i lidh ata me autorin e Gjonit dhe të 1 Gjonit.
2. Shih Marku 1:19–20; shih edhe Mateu 4:21–22; Lluca 5:10–11. Shumica e studiuesve bien dakord se Marku u shkrua fillimisht, diku nga mesi i viteve 60 ps.K., me Mateun dhe Llukën të shkruar diku në vitet 70 ps.K. ose në fillim të viteve 80 ps.K. Si rrjedhim, leximi fillimisht i referencave nga Marku na lejon të shohim se si Mateu dhe Lluca e shtuan ose e përshtatën rrëfimin më të hershëm.
3. Ndërkohë që Marku 10:35–37 shënon se Jakobi dhe Gjoni kërkuar të ulyshin në të djathtë dhe të majtën e Jezusit në mbretërinë e Tij, Mateu 20:20–21 shton se kjo kërkesë në të vërtetë erdhi nga nëna e tyre. Për praninë e saj te Kryqëzimi dhe më vonë te varri i zbrazët, shih Marku 15:40; 16:1–8; shih edhe Mateu 27:55–56; Lluca 23:49, 55; 24:1–10; dhe Gjoni 19:25.
4. Për diskutim të mëtejshëm të këtyre lidhjeve të mundshme të Salomesë, si edhe për më shumë informacion mbi familjen dhe biznesin e peshkimit të Zebedeut, shih R. Alan Culpepper, *John, the Son of Zebedee: The Life of a Legend* (2000), f. 7–23.
5. Shih Marku 1:21–31, 40–45; 2:1–12; 3:1–6; shih edhe Mateu 8:1–4; 9:1–8; 12:9–14; Lluca 4:33–39; 5:12–15, 17–26; 6:6–11.
6. Për Predikimin në Mal, shih Mateu 5–7. Për thirrjen e Gjonit dhe të Apostujve të tjerë fillestarë, shih Marku 3:13–19; shih edhe Mateu 10:2–4; Lluca 6:13–16.
7. Shih Marku 5:37; shih edhe Mateu 9:23–26; Lluca 8:51, edhe pse Mateu nuk i jep me emër Pjetrin, Jakobin dhe Gjonin.
8. Shih Marku 9:2–10; shih edhe Mateu 17:1–8; Lluca 9:28–36.

9. Shih Marku 13:3–37.
10. Shih Marku 14:32–34; shih edhe Mateu 26:36–38.
11. Shih Marku 3:17. *Boanerges* me sa duket është një përshtatje alfabetike e papërpunuar nga greqishtja e fjalëve aramaike *bene regesh* ose *r'm*, që do të thotë "bijtë e zhurmës ose të bubullimës".
12. Shih Culpepper, *John, the Son of Zebedee*, f. 38–40, 50.
13. Shih Veprat e Apostujve 3:1–11; 4:1–21; 8:14–17.
14. Shih Doktrina e Besëlidhje 7; 77; 88:141.
15. Shih Gjoni 13:23; 19:26, 34–35; 20:2–10; 21:1–14, 20–25; shih edhe Culpepper, *John, the Son of Zebedee*, f. 57–69.
16. Shih Gjoni 19:35; 21:24–25; shih edhe Gjoni 20:30–31.
17. Shih *Joseph Smith's New Translation of the Bible: Original Manuscripts*, redaktuar nga Scott H. Faulring, Kent P. Jackson dhe Robert J. Matthews (2004), f. 234.
18. Për shembuj të diskutimeve të studiuesve rreth identitetit të dishepullit të dashur, shihni Culpepper, *John, the Son of Zebedee*, f. 72–85, dhe Raymond E. Brown, *An Introduction to the Gospel of John*, redaktuar nga Francis J. Moloney (2003), f. 189–199. Për Apostullin Gjon qoftë si burimi ose autori i Ungjillit të Gjonit, shih Richard Neitzel Holzapfel, Eric D. Huntsman dhe Thomas A. Wayment, *Jesus Christ and the World of the New Testament* (2006), f. 126–127 dhe vetë trajtimin tim të kohëve të fundit te "The Gospel of John" në *New Testament History, Culture, and Society* (2018), bot. Lincoln Blumell.
19. Shih Raymond E. Brown, *The Epistles of John* (The Anchor Bible, vëll. 30 [1982]), f. 49–55, 71.
20. Shih Culpepper, *John, the Son of Zebedee*, f. 90–95 dhe Holzapfel, Huntsman, and Wayment, *Jesus Christ and the World of the New Testament*, f. 274–277.
21. Shih Holzapfel, Huntsman dhe Wayment, *Jesus Christ and the World of the New Testament*, f. 281–282 dhe veçanërisht 1 Nefi 14:18–27; Ethëri 4:16; dhe Doktrina e Besëlidhje 7:1–3; 77.

Një dëshmitar i fuqishëm i ngjarjeve më të rëndësishme të misionit të Jezusit, Gjoni qëndroi te fundi i kryqit për të dëshmuar vdekjen e Zotit, vrapoi për te varri pas Ringjalljes që të vërtetonte se ishte i zbrazët, dhe pa Shpëtimtarin e ringjallur.

TË KORRAT E ARTA, NGA DAVID MERRILL, ME MIRËSINË E MUZEUT TË HISTORISË SË KISHËS

Besimi te Jezu Krishti
dhe te Shlyerja e
Tij është besimi për të korrur.
Është besimi në fuqinë e Tij,
jo në fuqinë tuaj.

Nga Plaku
Uilford W. Andersen,
i Të Shtatëdhjetëve

Dy Nivele Besimi

Lehi dhe familja e tij kishin qenë në vendin e shkretë vetëm prej disa ditësh kur Zoti i tha atij që t'i dërgonte bijtë e tij sërish në Jerusalem për të marrë fletët prej tunxhi nga Labani. Ne nuk i përgëzojmë shpesh dy bijtë rebelë të Lehit, Lamanin dhe Lemuelin, por faktikisht ata ishin të gatshëm të shkonin. Ata kishin mjaftueshëm besim për t'u përpjekur.

Lamani dhe më pas Lemueli me vëllezërit e tij, ia kërkuan fletët Labanit. Vëllezërit e humbën pasurinë e tyre familjare dhe për pak edhe jetën e tyre në përpjekje. Në atë pikë, besimi i Lamanit dhe Lemuelit i la në baltë dhe ata ishin gati të hiqnin dorë. Nefi, nga ana tjetër, e mposhti rrezikun dhe shkuraajimin:

“Ashtu si Zoti jeton dhe ashtu si ne jetojmë, ne nuk do të kthehemi tek ati ynë në vendin e shkretë, derisa ne të kemi plotësuar gjënë që Zoti na ka urdhëruar.

Prandaj, le të jemi besnikë në zbatimin e urdhërimeve të Zotit” (1 Nefi 3:15–16).

Më pas Nefi e ushtroi besimin e tij të madh, i mori fletët e Labanit dhe u kthye me vëllezërit e tij tek ati i tyre në vendin e shkretë.

Me sa duket ka dy nivele të dallueshme besimi. Niveli i parë është besimi për t'u përpjekur,

besimi për të vënë dorë në draprin tonë. Niveli i dytë është besimi për të vepruar. Është më tepër sesa besimi për të vënë dorë në drapër – ai është besimi për të korrur.

Lamani dhe Lemueli kishin besimin për t'u përpjekur, por Nefi kishte besimin për të vepruar. Lamani dhe Lemueli kishin mjaftueshëm besim për të vënë dorë në draprin e tyre, por Nefi kishte mjaftueshëm besim për të korrur.

Ky dallim i hollë ndërmjet besimit për të vënë dorë në drapër dhe besimit për të korrur do ta sjellë gjithë ndryshimin në jetën tuaj. Për të jetuar sërish me Atin tonë Qiellor dhe për të jetuar një jetë frytdhënëse dhe të gëzueshme në tokë, ne kemi nevojë të zhvillojmë besimin për të korrur.

Ne kemi marrë premtime të mrekullueshme nga Zoti – premtime lumturie dhe gëzimi në këtë jetë dhe ekzaltimi në jetën tjetër. Por sprovat dhe problemet e jetës sonë të përditshme synojnë të na e shkatërrojnë shpresën. Toka jonë e premtimit duket kaq e largët, kaq e paarritshme, saqë ne fillojmë të dyshojmë.

“Për mua nuk është e mundur që ta arrij atë synim apo ta marr atë bekim”, mendojmë ne. “Me siguri Zoti po mendonte për dikë tjetër kur Ai i bëri ato premtime.”

Jo, Ai *po* mendonte për ju dhe për mua. Neve na duhet vetëm besim i mjaftueshëm për t'i marrë bekimet tona – një besim kaq i fortë, saqë mund t'i kthejë premtimet tona të ardhshme në realitete të tanishme. Ne kemi nevojë për besimin për të korrur.

Lutuni çdo ditë që
Ati Qiellor t'ju be-
kojë me dëshirat e
drejta për ta përpu-
thur vullnetin tuaj
me të Tijin.

Çfarë është saktësisht ky besim dhe si mund ta zhvillojmë atë?

Kini Besim te Jezu Krishti

Së pari, ndryshe nga besimi për të vënë dorë në drapër, besimi për të korrur nuk është besim në vetvete. Ai nuk është njësoj si vetëbesimi apo një qëndrim pozitiv mendor. Madje nuk është as besim te familja apo miqtë tuaj – gjëra të cilat janë të gjitha të mira. Besimi për të korrur është besimi te Jezu Krishti dhe te Shlyerja e Tij. Është besimi në fuqinë e Tij, jo në fuqinë tuaj.

Kur u thirra si president kunji në Kunjin e Marikopës në Mesë të Arizonës, Plaku W. Mek Lorens, në atë kohë një Autoritet i Përgjithshëm I Shtatëdhjetë, na ftoi gruan time dhe mua në zyrën e presidentit të kunjit dhe na ofroi thirrjen. E pranova me bindje. Më pas ai na ftoi të hynim në dhomën e këshillit të lartë dhe me lutje të merrja parasysh burra për t'i rekomanduar si këshilltarët e mi. Teksa po hyja në dhomë, pashë fotografi të të gjithë presidentëve të kunjit, të cilët kishin shërbyer më parë në kunj qëkurse ai ishte organizuar, dhe m'u ndrydh zemra. Ata ishin udhëheqës të shkëlqyer si në Kishë edhe në komunitet.

E vështrova gruan time dhe thashë: "Ketlin, nuk mendoj se mund ta bëj këtë. Nuk jam në nivelin e tyre."

Ajo tha: "Epo, mos ma thuaj mua këtë. Më mirë fol me Plakun Lorens."

Për habinë time, kur i thashë atij se mendoja që nuk mund ta bëja këtë thirrje, Plaku Lorens u përgjigj: "Epo, mendoj se ke të drejtë".

Por më pas tha: "Nuk mund ta bësh ti, Vëllai Andersen, por Zoti mundet. Ai ka fuqinë ta bëjë punën e Tij dhe, nëse ti do të jesh i denjë dhe të punosh fort, Ai do ta bëjë atë. Do ta shohësh." Dhe Ai e bëri.

Besimi për të vënë dorë në draprin tuaj është besimi për t'u përpjekur. Është besimi te vetja dhe ai avullon sapo gjërat të vështirësohen. Dhe më pas ne fillojmë të dyshojmë. Por besimi për të korrur është besimi në Zotin Jezu Krisht. Ai nuk dorëzohet kurrë.

Shkrijeni Vullnetin Tuaj me Vullnetin e Perëndisë

Që ta ushtrojmë besimin për të korrur, ne duhet të jemi të sigurt që dëshirat dhe objektivat tona të jenë në harmoni me vullnetin e Perëndisë. Ne nuk mund ta ushtrojmë kurrë besimin për të korrur nëse Perëndia nuk është dakord për korrjen. Që ta kemi ndihmën e Tij, ne duhet ta shkrijmë vullnetin tonë me të Tijin.

Për shkak se profeti Nefi në librin e Helamanit ishte një burrë i drejtë dhe besnik, Zoti i thotë atij: "Unë do të të bekoj përgjithmonë; dhe unë do të të bëj të fuqishëm në fjalë dhe në vepra, në besim dhe në punë; po, madje që të gjitha gjërat do të bëhen sipas fjalës tënde". Ky po që është një premtim. Më pas Zoti shton: "Pasi ti nuk do të kërkosh atë që është në kundërshtim me vullnetin tim" (Helamani 10:5).

Dhe Moroni na thotë këtë: “Dhe Krishti ka thënë: Në qoftë se ju do të keni besim në mua, ju do të keni fuqi të bëni çfarëdo lloj gjëje që unë ta shoh të përshtatshme” (Moroni 7:33).

Përputhja e dëshirave tona me vullnetin e Perëndisë është një parakusht për besimin për të korrur.

Kur bijtë e mi ishin më të rinj, ata luanin në skuadrat e basketbollit të shkollës së mesme. Në atë kohë, ata e kishin bërë zakon të bënin një lutje si skuadër përpara se ta nisnin çdo ndeshje. Ndërsa i shikoja nga ndenjëset, vrisja mendjen se për çfarë po luteshin. Nëse po luteshin për ta fituar ndeshjen, lutjeve të tyre u mungonte besimi për të korrur. Kjo dukej qartë nga numri i ndeshjeve që humbën. Me sa duket, Zoti nuk kishte të njëjtën dëshirë me ta që medoemos ta fitonin çdo ndeshje.

Me fjalë të tjera, Perëndia do të na ndihmojë të arrijmë vetëm synimet që janë të mira për ne. Kjo për arsye se Ai na do dhe Ai e di më mirë se ne se çfarë do të jetë për të mirën tonë. E pra, a nuk duhet të jemi mirënjohës për këtë? Ne duhet të lutemi çdo ditë që Ati Qjellor të na bekojë me dëshirat e drejta për ta përputhur vullnetin tonë me të Tijin. Ne duhet të mësojmë të lutemi siç u lut Zoti në Kopshtin e Gjetsemanit, që të bëhet vullneti i Perëndisë, jo i yni (shih Lluca 22:42). Vetëm atëherë mund ta ushtrojmë besimin për të korrur.

Shkoni të Punoni

Parakushti i tretë i besimit për të korrur, është puna. Apos-tulli Jakob e bën të qartë që besimi pa vepra është i vdekur. Besimi për të vënë dorë në drapër kërkon bindje, por besimi për të korrur kërkon më shumë se bindje. Madje dhe demonët besojnë, shkruan Jakobi, dhe dridhen (shih Jakob [Bibël] 2:17, 19).

Dëgjova një histori rreth një babai që vuri re vajzën e tij të vogël që gjunjëzohej pranë shtratit duke u lutur që Ati Qjellor t'i mbronte zogjtë e vegjël që të mos binin në kurthin që vëllai i saj kishte ndërtuar dhe kishte vënë në kopsht. Më vonë, atë ditë, babai u shqetësua. Ai e dinte se kurthi ishte ndërtuar mirë. Ai e kishte ndihmuar të birin ta ndërtonte atë.

“Të dëgjova tek luteshe këtë mëngjes që Ati Qjellor t'i mbronte zogjtë e vegjël nga kurthi i vëllait tënd”, i tha ai të bijës. “Por nganjëherë gjëra të trishtueshme ndodhin edhe kur lutemi që të mos ndodhin.”

Ajo u përgjigj: “Babi, thjesht e di që ai s'ka për të kapur asnjë zog”.

“E admiroj besimin tënd, zemër”, tha babai. “Por nëse ai i kap disa zogj, shpresoj që mos ta lëndoje besimin tënd.”

“Nuk ka për ta bërë, babi”, tha ajo. “E di që s'do ta bëjë.”

Babai e pyeti: “Si mund të kesh kaq shumë besim?”

“Sepse pasi bëra lutjen”, iu përgjigj e bija, “dola jashtë dhe e bëra copë e çikë kurthin e tij për zogjtë.”

Është gjë e mirë të lutemi për bekimet e Atit Qjellor. Por pasi themi amen, duhet të shkojmë të punojmë. Ne nuk mund të presim që Zoti të na i drejtojë hapat nëse nuk jemi të gatshëm të luajmë këmbët. As nuk duhet t'i kërkojmë Atij që të bëjë për ne atë që mundemi ta bëjmë dhe duhet ta bëjmë për veten.

Ne duhet të punojmë për arrijtjen e synimeve tona dhe duhet të punojmë fort për mbajtjen e urdhërimeve. Fuqia e vërtetë në besëlidhjet tona dhe fuqia e vërtetë në besimin për të korrur kuptohet jo atëherë kur arrijmë me siguri në përfundimin se Perëndia i mban premtimet e Tij por, përkundrazi, kur arrijmë me siguri në përfundimin se ne i mbajmë besëlidhjet tona. Ajo e vërtetë e madhe është ajo që i kthen premtimet e ardhshme në realitete të tanishme. Ne duhet të punojmë.

Mos u shkurajoni nga dështimet ose gabimet tuaja, por jini të qëndrueshëm në përpjekjet tuaja dhe jini të vendosur. Besimi për të korrur nuk kërkon përsosuri, por kërkon këmbëngulje.

Unë ju ftoj ta zhvilloni besimin për të korrur. Vendoseni besimin tuaj të patundur te Shpëtimtari, Jezu Krishti dhe te Shlyerja e Tij. Sigurohuni që dëshirat tuaja të shkrihen dhe të përputhen me vullnetin e Tij. Më pas shkoni të punoni me të gjithë zemrën, fuqinë, mendjen dhe forcën tuaj me vendosmëri dhe këmbëngulje të patundur. Nuk ka sfidë, problem, asnjë pengesë që nuk do t'i nënshtrohet besimit për të korrur. ■

Nga një bisedë në një takim shpirtëror, “The Faith to Reap” [“Besimi për të Korrur”], dhënë në Universitetin “Brigham Jang” – Ajdaho më 17 mars 2015.

NXIRRENI NË PAH BESIMIN TUAJ

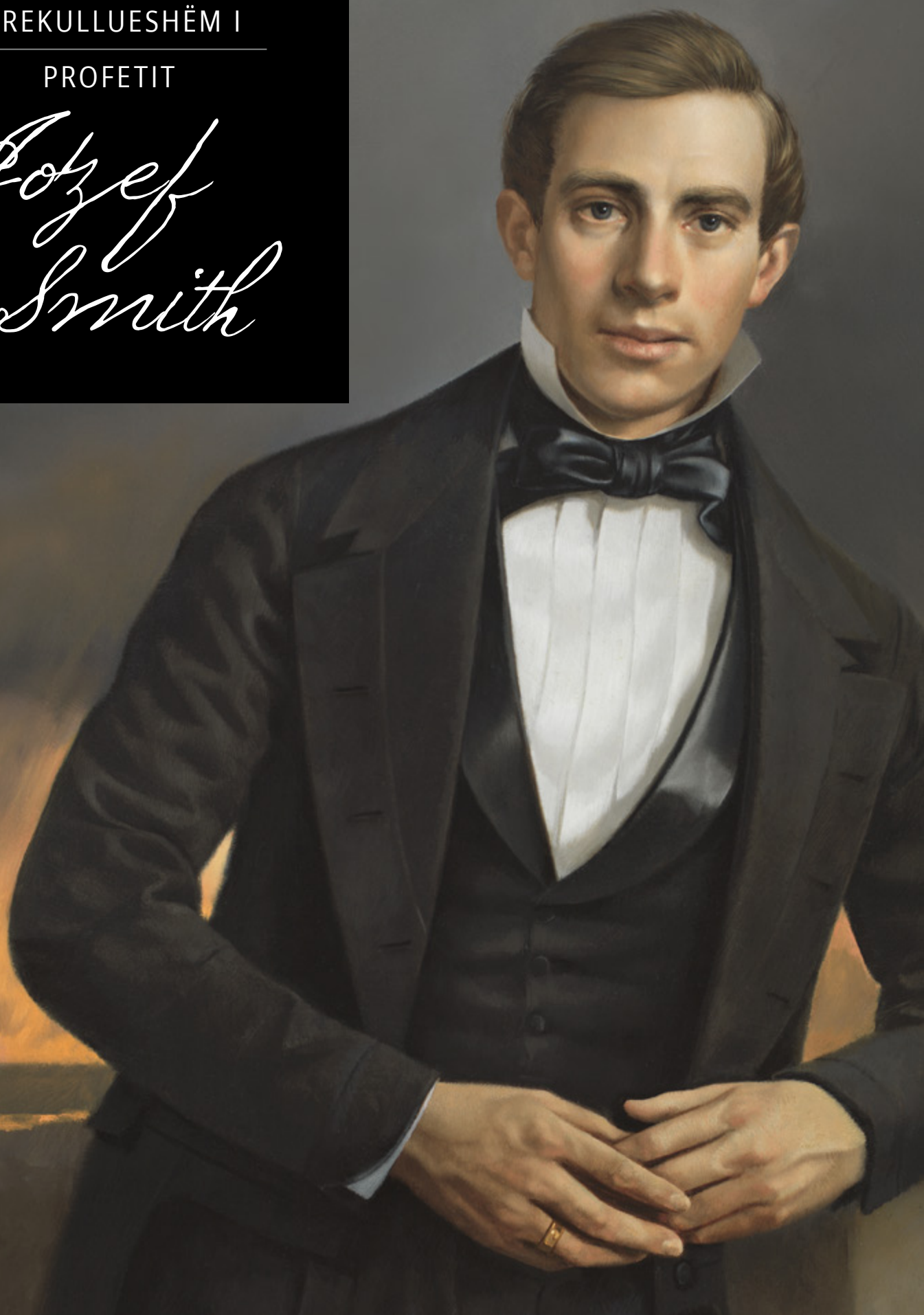
“Ka vetëm një Njeri tek i cili besimi juaj është gjithmonë i sigurt, dhe është te Zoti Jezu Krisht. Dhe ju duhet ta lini besimin tuaj të dalë në pah!”

Presidenti Rasëll M. Nelson, “Lërimi Besimin Tuaj të Dalë në Pah” *Liahona*, maj 2014, f. 29.

MISIONI I
MREKULLUESHËM I

PROFETIT

*Joseph
Smith*

Kam zgjedhur të flas për Jozef Smithin, si Profet dhe si burrë. Duke folur për të, shpresoj se do të jap ndihmesë në kuptueshmërinë tuaj për arritjet e pashoqe dhe të mrekullueshme të profetit themelues të kësaj periudhe ungjillore.

Marrëdhënia e njohurisë dhe dëshmisë për Jozef Smithin është jetike për punën misionare. Të gjithë e dimë se disa kërkues i pranojnë doktrinat themelore të ungjillit, por thjesht nuk mund ta pranojnë faktin se një 14-vjeçar u vizitua nga Ati e Biri dhe se ai përktheu Librin e Mormonit dhe u bë profeti që e njohim se është. Njerëzit që kanë vështirësi me Profetin Jozef Smith, u nevojitet të mësojnë nga ky mësim i dhënë prej Presidentit Rasëll M. Nelson:

“Misioni i Jozefit në vdekshmëri ishte i parashurguar. Mendja e tij e mprehtë dhe e pacenuar ishte e hapur ndaj udhëzimeve të Zotit. Por, sipas standardeve të botës, Jozefi vështirë se mund ta bënte. Dhe detyra e tij për të qenë Profeti i kësaj periudhe të fundit ungjillore dukej krejtësisht e pamundur. Ky shembull tregon një parim që shpesh është i vërtetë për mënyrën se si punon Zoti: Ai përdor të pazakontën që të arrijë të pamundurën!”¹

Është shumë e rëndësishme që misionarët tanë të kenë dëshmi për thirrjen hyjnore dhe punën e mrekullueshme të Profetit Jozef Smith.

Unë jam një student 65-vjeçar i jetës së Jozef Smithit. U lindi në vitin 1932, kur Kisha ishte pak më shumë se 100-vjeçare. Besoj se jam një shembull tipik i shenjtoreve besnikë të ditëve të

Nga Presidenti Dallin H. Oaks,
Këshilltar i Parë në Presidencën e Parë

Jozef Smithi
arriti më
shumë se sa
mund të
kishte arritur
ndonjë njeri i
vdekshëm në
një kohë kaq
të shkurtër.
Shpjegimi i
vetëm i mund-
shëm është
ndihma
qiellore.

*Në kohën e vdekjes së tij,
Jozef Smithi po shërbente
si kryebashkiak i Navusë si
edhe nënjeneral i Legjionit
të Navusë.*

mëvonshme të këtij shekulli të dytë. Ne nuk e takuam Jozef Smithin, por ndiejmë sikur e njohim, dhe ne e duam atë nëpërmjet asaj që ai zbuloi dhe dha mësim. Ne jemi dëshmitarë të së vërtetës së parashikimit poetik që “milionë do ta njohin ‘Vëllanë Jozef’”².

I. Jozef Smithi, si Profet

Të gjithë e njohim Jozef Smithin si profetin e parë të kësaj periudhe ungjillore, mjetin e Zotit në Rivendosjen [të udhëhequr nga] Zoti. Por çfarë rivendosi Zoti nëpërmjet këtij profeti? Jo të gjithë shenjtorët e ditëve të mëvonshme (dhe disa joanëtarë) janë të vetëdijshëm për shtojcat dritësuese dhe të rëndësishme që Zoti e frymëzoi Profetin Jozef t’i bënte doktrinës së krishterë. Ja ku është një listë e shkurtër:

- Natyra e Atit, Birit dhe Frymës së Shenjtë.
- Funksionet përkatëse të këtyre tre anëtarëve të Kreut-Perëndi dhe marrëdhënia e Tyre me qeniet e vdekshme.
- Natyra e Rënies së njeriut.
- Qëllimi i jetës në vdekshmëri në mbështetje të planit të Atit për fëmijët e Tij, për të arritur fatin e tyre të përjetshëm.
- Roli i Shlyerjes së Jezu Krishtit që të sigurojë pavdekësinë dhe të japë mundësinë për jetë të përjetshme.
- Roli i martesës tokësore dhe të përjetshme në planin e Atit.
- Roli thelbësor i priftërisë dhe i ordinancave në planin e Atit.
- Roli thelbësor i tempujve dhe ordinancave mëkëmbëse në planin e Atit.
- Njohuria se Perëndia dëshiron t’i shpëtojë të gjithë fëmijët e Tij dhe se çdo njeri që ka jetuar në këtë tokë – nëse e dinte në këtë jetë për Jezu Krishtin ose jo – është i aftë ta arrijë qiellin më të lartë paskëta.
- Marrëdhënia e tri burimeve të së vërtetës rreth njeriut dhe gjithësisë: shkenca, shkrimet e shenjta dhe zbulesa e vazhdueshme.

Kushdo që e studion sikur edhe një pjesë të vogël të kësaj liste – qoftë besimtar ose jobesimtar – duhet

ta pranojë se Jozef Smithi qëndron te kreu i burimit të një rrjedhe të pamasë të ideve të guximshme, të reja dhe të çmuara fetare. Siç lexojmë në udhëzuesin *Predikoni Ungjillin Tëm*, plotësia e ungjillit u rivendos në tokë nëpërmjet Jozef Smithit.³

Ju mund ta keni vënë re se lista ime nuk e përmend diçka veçanërisht nxjerrjen në dritë nga ana e Jozefit të Librit të Mormonit, një vëllim i ri i shkrimit të shenjtë që është, sigurisht, burimi i shumë prej atyre ideve të reja fetare. Ai libër meriton një përmendje të veçantë. Titulli i tij shpall funksionin e tij më të rëndësishëm: “Një Dëshmi Tjetër e Jezu Krishtit”. Por, përtej atij roli themelor, ka më shumë. Kjo është ajo që një studiues, i cili është një nga autorët më të shitur, tha për librin:

“*Libri i Mormonit* propozon një qëllim të ri për Amerikën: të bëhet një mbretërim i drejtësisë më tepër sesa një perandori e lirisë. Kundrejt pasurisë dhe pabarazisë në rritje, *Libri i Mormonit* mbron çështjen e të varfërve. . . . Kundrejt qeverisjes në formë republike ai propozon sundim të drejtë nga ana e gjykatësve dhe mbretërve sipas ligjit të Perëndisë. Kundrejt një Bible të mbyllur nga pikëpamja kanonike dhe një feje që nuk beson te mrekullitë, *Libri i Mormonit* qëndron për zbulesë të vazhdueshme, mrekulli dhe zbulesë për të gjitha kombet. Kundrejt skepticizmit, ai nxit besim; kundrejt nacionalizmit, ai nxit një Izrael të përbotshëm. Ai parashikon katastrofë për kombin nëse dashuria për pasuri, kundërshtimi ndaj zbulesës dhe qytetërimi pagan triumfojnë mbi drejtësinë, zbulesën dhe Izraelin.”⁴

Më e rëndësishmja është pikërisht ajo që tha Presidenti Nelson kohët e fundit për Librin e Mormonit:

Jozef Smithi lindi më 23 dhjetor 1805, në Sharon, Vermont, të SHBA-së.

Jozef Smithi
qëndron te
burimi i një
rrjedhe të
pamasë të
ideve të
guximshme,
të reja dhe të
çmuara fetare.

“[Ai] është mjeti
me anë të të cilit do
të kryhet mbledh-
ja e premtuar e
Izraelit”⁵.

Siç lexojmë në
udhëzuesin *Predikoni Ungjillin Tëm*, Profeti Jozef Smith
tha se Libri i Mormonit është “gurthemeli i fesë sonë”⁶.

Shumica e njerëzve që nuk janë shenjtorë të ditëve
të mëvonshme, nuk dinë gjë për ndihmesën e madhe
të Jozef Smithit në mendimin fetar. Në një studim të
njohur në shkallë vendi, anketuesi Geri Lorens zbuloi
se thuajse gjysma e njerëzve që ai studioi, mendonin se
shenjtorët e ditëve të mëvonshme ishin të izoluar dhe
misteriozë dhe kishin “bindje të çuditshme”⁷. Kur i
pyeti njerëzit që po intervistoheshin se “Cili është pre-
tendimi kryesor i mormonizmit?”, vetëm një në shtatë
vetë mund të përshkruante diçka të përafërt me idenë
e rivendosjes ose rithemelimit të besimit të krishterë
filleshtar. Në mënyrë të ngjashme, kur një pyetësor

tjetër kombëtar u kërkoi të anketuar-
ve të përshkruanin përshtypjen e tyre
për fenë tonë, as edhe një person nuk
sugjeroi idenë e krishterimit filleshtar
ose të rivendosur.⁸

Këto gjetje na sjellin ndër mend se
nuk duhet t’i lëmë misionarët tanë të
hamendësojnë se njerëzit kanë shumë
njohuri për besimin tonë. Ata të cilëve
misionarët u japin mësim, mund ta
kenë dëgjuar fjalën *Mormon*, por misi-
onarët nuk duhet të hamendësojnë se
shumica e njerëzve kanë madje kuptu-
eshmërinë më të thjeshtë të parimeve
themelore të besimit tonë.

II. Jozef Smithi, si Burrë

Ja ku janë disa nga mendimet e mia
vetjake rreth jetës mbresëlënëse të Jo-
zef Smithit.⁹ Jozef Smithi për të cilin

Jozef Smithi ishte 21 vjeç kur mori fletët e arta, të groposura në kodrën Kumorah, dhe vetëm 23 vjeç kur e mbaroi përkthimin e Librit të Mormonit.

mësora në kërkimin tim vetjak, kryesisht në Illinois të SHBA-së, ishte një njeri që vinte nga zonat kufitare – i ri, emocional, i gjallë dhe aq i dashur nga njerëzit e tij e i afrueshëm me ta sa që shpesh e quanin “Vëllai Jozef”. Moshë e tij relativisht e re e bëri diçka shumë interesante shërbesën e tij profetike. Ai ishte 14 vjeç në kohën e Vegimit të Parë, 21 vjeç kur i mori fletët e arta dhe vetëm 23 vjeç kur e mbaroi përkthimin e Librit të Mormonit (në më pak se 60 ditë pune).

Më shumë se gjysma e zbulesave në librin tonë Doktrina dhe Besëlidhje u dhanë nëpërmjet këtij profeti kur ai ishte 25 vjeç ose më i ri. Ai ishte 26 vjeç kur u organizua Presidenca e Parë dhe pak më shumë se 33 vjeç kur u arratis nga burgu në Misuri dhe rifilloi udhëheqjen e shenjtoreve. Ai ishte vetëm 38 vjeç e gjysmë kur e vranë.

Gjatë jetës së tij të shkurtër, Jozef Smithi përjetoi vuajtje në vdekshmëri më shumë sesa pjesa dërrmuese e njerëzve të tjerë. Kur ishte rreth shtatë vjeç, ai bëri një operacion tepër të dhimbshëm në këmbë. Për shkak të varfërisë në familjen e tij, ai kishte pak arsimim të mirëfillt dhe, kur ishte i ri, u detyrua të punonte me orë të gjata për të ndihmuar që të kishte ushqim në tryezën e familjes. Në shumë raste, atë e sulmuan fizikisht. Në mes të përpjekjes për të përmbushur përgjegjësitë e jashtëzakonshme të thirrjes së tij të shenjtë, ai duhej të punonte si fermer ose tregtar për të siguruar jetesën për familjen e vet. Ai e bëri këtë pa dhuntitë e shquara shpirtërore që e mbështetën atë në thirrjen e tij profetike. Zoti i kishte thënë se “në punët fizike ti s’do të kesh forcë, pasi kjo nuk është thirrja jote” (Doktrina e Besëlidhje 24:9).

Në çështjet shpirtërore, Jozef Smithi nuk kishte njerëz model nga të cilët të mund të mësonte si të ishte profet dhe udhëheqës. Ai duhej të mbështetej te bashkëpunëtorë pa përvojë. Ai dhe ata luftuan e mësuan së bashku. Jozefi ishte tepër i shpejtë në fitimin e njohurive dhe në arritjen e pjekurisë. Ai padyshim kishte dhurata të pashoqe. Siç do të thoshim sot, ai ishte “i kapshëm”. Ai tha se iu dha mësim nga lajmëtarë qiellorë dhe nga zbulesa të tjera të Perëndisë, dhe unë e besoj atë.

Një nga dhuratat e tij vetjake dëshmohej nga dashuria dhe besnikëria e njerëzve të mrekullueshëm që e ndoqën atë. Kur Jozefi i sfidoi pasuesit e tij që t’i mposhtnin papërsosuritë e tyre në vdekshmëri, ai nuk e ngriti veten e tij mbi ta dhe ata e deshën për këtë. Në një predikim që dha Jozefi pak më shumë se një muaj përpara se ta vritnin, ai shpalli: “Kurrë nuk ju thashë se jam i përsosur, por nuk ka [asnjë] gabim në zbulesat që ju kam mësuar”¹⁰. Jozef Smithi kishte një “temperament . . . të lindur, të hareshëm” (Joseph Smith – Historia 1:28) që e bënte tërheqës për pothuajse cilindo që e njihte atë. Një i njohur tha: “Dashuria që shenjtoret kishin për të, nuk mund të shprehet”¹¹. Shoqëria e miqve të tij ishte një kënaqësi për Jozefin, i cili i pa ndërtimin e shoqërisë dhe ndërtimin e komunitetit si qëllime kryesore të ungjillit.

Njëherë, unë vëreja: “Gjatë gjithë jetës së tij, Jozef Smithi jetoi në zona kufitare, ku burrat duhej të përdornin forcën e tyre të egër kundrejt natyrës dhe ndonjëherë kundrejt njëri-tjetrit. Ai ishte një njeri trupmadh, i fortë dhe fizikisht aktiv. Ai gjente kënaqësi në sporte konkurruese, përfshirë tërheqjen e shkopinjve – një provë e fuqisë fizike (shih *History of the Church*, 5:302). Arkivat tona përmbajnë shumë kujtime të mundjeve të tij me miq dhe të njohur. Një ditë Shabati, ai dhe Brigam Jangu u predikuan shenjtoreve në Ramus të Illinoisit, që ishte afërsisht një ditë udhëtimi me kalë larg nga Navuja. Të hënën, para se të nisej nga Ramusi, Jozefi i mati aftësitë e tij në mundje kundër një burri që dikush e përshkroi si “i dhunshmi i Ramusit” (shih Joseph Smith Journal, 13 mars 1843, shënuar nga Willard Richards, Koleksioni i Jozef Smithit, Arkivat e Kishës SHDM). Jozefi e vuri poshtë atë. Jam i gëzuar që oraret tona të tanishme të konferencave nuk u ofrojnë mundësi anëtarëve vëndorë që t’i vënë në provë në këtë mënyrë autoritetet që vijnë për vizitë.”¹²

Pak burra kanë qenë më shumë shënjestra të sulmeve në misionin e tyre apo në kujtesën e tyre sesa Jozef Smithi. I hetova disa prej këtyre akuzave duke bërë kërkime vetjake në dokumentet origjinale në Illinois, atje ku Jozefi jetoi pesë vitet e fundit të jetës së tij. Një akuzë

e tillë u ngrit kur Jozef Smithi, në atë kohë kryetari i bashkisë, dhe Këshilli i Qytetit të Navusë, e mbyllën *Nauvoo Expositor*, një gazetë që iu kundërvijehj atyre. Kjo mbyllje i përqendroi armiqësitë kundër Kishës dhe çoi drejtpërdrejt në vrasjen e Jozefit.

Historianët e hershëm shenjtorë të ditëve të mëvonshme, përfshirë Plakun B. H. Roberts, e pranuan se ky veprim ishte i paligjshëm. Megjithatë, teksa bëra kërkime për këtë temë si profesor i ri i ligjit, u habita që gjeta një bazë ligjore për këtë veprim në ligjin e Ilinoisit të vitit 1844. Pati shumë mbyllje gazetash në zonën kufitare në periudhën përpara Luftës Civile. Garantimi i lirisë së shtypit në Kushtetutën e Shteteve të Bashkuara nuk u shpall i zbatueshëm ndaj veprimeve të qeverive të qyteteve dhe të shteteve deri në vitin 1931 dhe atëherë, ai u bë vetëm nga vendimi i marrë në Gjykatën e Lartë të SHBA-së, me një rezultat votimi pesë me katër, ndaj një ndryshimi kushtetues të miratuar në vitin 1868.¹³ Një njeri duhet t'i gjykojë veprimet e Jozef Smithit në bazë të ligjeve dhe rrethanave të kohës së tij, jo të kohës sonë.

Si studentë në Universitetin e Çikagos, mua dhe historianit Marvin S. Hill, na u ngjall kureshtja nga fakti pak i njohur se pesë persona dolën në gjyq në Ilinois për vrasjen e Jozef Smithit. Për më shumë se 10 vjet kemi rrënuar bibliotekat dhe arkivat në mbarë vendin për të gjetur çdo copëz informacioni rreth këtij gjyqi të vitit 1845 dhe të atyre që u përfshinë në të. Libri ynë shqyrtoi fjalët dhe veprimet e qytetarëve të Ilinoisit që e njihnin personalisht Jozef Smithin – të disave që e donin dhe rrezikuan jetën e tyre për të, dhe të tjerëve që e urrenin dhe komplotuan për ta vrasur atë. Asgjë nga gjetjet tona në procesverbalet origjinale të gjykatës apo në dëshminë në gjyqin e stërzgatur, nuk zbuloi ndonjë

gjë që pasqyronte çnderim për burrin që u vra.¹⁴

E drejta e përdorimit të dokumenteve të gjykatës së Ilinoisit, çoi në një fushë tjetër të paprekur më parë të humtimit mbi Jozef Smithin. Unë dhe Jozef I. Bentli, në atë kohë një student i juridikut në Çikago, zbuluam dokumente të shumta për veprimtaritë tregtare të Jozef Smithit. Ne shkruam së bashku një artikull në *Brigham Young University Law Review* të vitit 1976 mbi këtë temë.¹⁵ Vitet 1840 u pasuan nga një periudhë e panikut dhe depresionit financiar në të gjithë vendin. Kushtet ekonomike në shtetet kufitare si Ilinois ishin të rrënuara. Për shembull,

Mosha: Ngjarja:

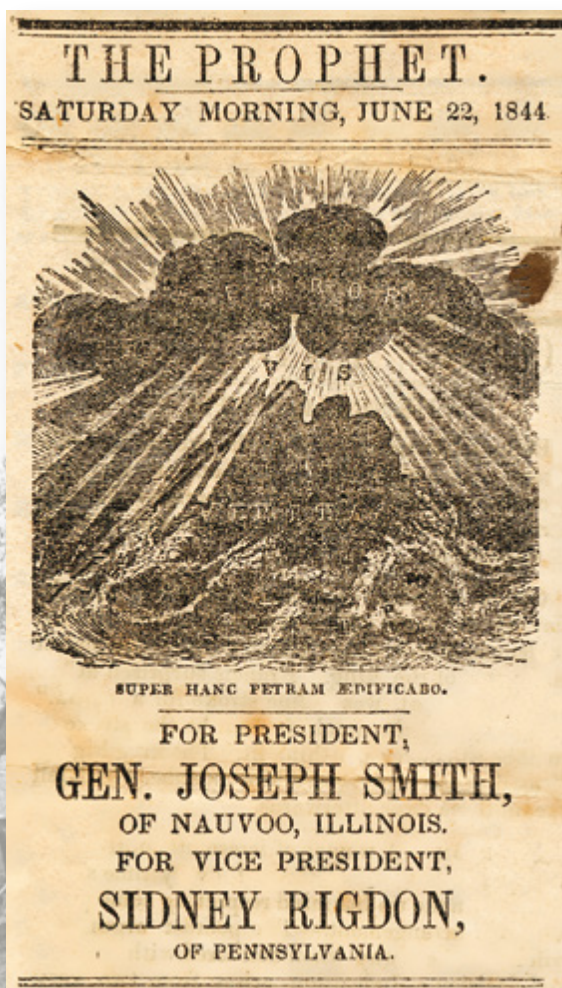
14	Vegimi i Parë
21	Mori fletët e arta
23	Përfundoi përkthimin e Librit të Mormonit.
25	Mori gjysmën e zbulesave të Doktrina e Besëlidhje
26	Organizoi Presidencën e Parë
33	U arratis nga burgu në Misuri, rifilloi udhëheqjen
38	U martirizua

biografët e Abraham Linkolnit kanë përshkruar gabimet e tij financiare gjatë kësaj dekade, kur tregtia ishte e pasigurt, shumë detyrime nuk mund të shlyheshin dhe paditë gjyqësore ishin të zakonshme.¹⁶

Armiqtë e Jozef Smithit e akuzuan atë për mashtrim në shitje të ndryshme pronash, shumica të bëra në emër të Kishës. Një varg procesesh gjyqësore që zgjatën gati një dekadë, i shqyrtuan këto akuza deri në detajet më të vogla. Së fundi, në vitin 1852, shumë kohë pas eksodit të shenjtorëve nga Illinoisi (pra, nuk kishte asnjë arsye të mundshme politike ose ndonjë arsye tjetër për t'i favorizuar shenjtorët apo udhëheqësin e tyre), një gjykatës federal i dha fund këtij procesi gjyqësor me një vendim se nuk gjeti asnjë mashtrim apo shkelje tjetër morale nga Jozef Smithi.¹⁷

Studiuesit e mirinformuar rreth çështjeve publike në këtë periudhë shkruan këtë për fushatën

Jozef Smithi vuri kandidaturën për president të Shteteve të Bashkuara në vitin 1844. Kjo fletushkë njofton një fjalim që ai e kishte planifikuar ta jepte vetëm pesë ditë përpara se të martirizohej.

elektorale të Jozef Smithit për presidencën e Shteteve të Bashkuara:

“Ndërkohë që ai mund të mos ketë pasur një shans të mirë për të fituar zgjedhjet kombëtare të vitit 1844, ai kandidoi me zgjuarsi si kandidat i palës së tretë, i cili ishte pa dyshim serioz në nxitjen e reformave ligjore në Shtetet e Bashkuara. Ai shpresoi dhe punoi për ta përmirësuar opinionin publik për çështje të rëndësishme, përfshirë skllavërinë, lirinë fetare, burgjet dhe tokat publike. Ai dhe Robert F. Kenedi mbeten dy nga të vetmit amerikanë që u vranë, ndërkohë që ishin kandidatë për postin e presidentit të Shteteve të Bashkuara.”¹⁸

Karakteri i Jozef Smithit ndofta u kuptua më së miri nga njerëzit që e njihnin më mirë dhe qëndruan më pranë tij në udhëheqjen e Kishës. Ata e adhuronin atë dhe e mbështetën si profet. “Vëllai i tij, Hajrëmi, zgjodhi të vdiste përkrah tij. Xhon Tejlari, i cili qe gjithashtu atje kur ai u vra, tha: ‘Unë dëshmoj përpara Perëndisë, engjëjve dhe njerëzve, se ai qe një burrë i mirë, i nderuar, i virtytshëm . . . – se karakteri i tij vetjak dhe publik ishte i paqortueshëm – dhe se ai jetoi e vdiq si një njeri i Perëndisë’ (*The Gospel Kingdom* [1987], f. 355; shih edhe DeB 135:3). Brigam Jangu, shpalli: ‘Nuk mendoj se jeton ndonjë njeri në tokë që e njihte [Jozef Smithin] më mirë sesa unë; dhe kam guximin të them se, përveç Jezu Krishtit, s’ka jetuar ndonjëherë ose nuk jeton në këtë tokë ndonjë njeri më i mirë’ [“Remarks”, *Deseret News*, 27 gusht 1862, f. 65].”¹⁹

III. Jozef Smithi dhe Ligji

Siç është e qartë nga shembujt që kam përmendur tashmë, interesi im afatgjatë në historinë ligjore përfshinte një interes të veçantë për ndërveprimet e Jozef Smithit me sistemin juridik amerikan të kohës së tij. Historianët tradicionalisht kanë deklaruar se Jozef Smithi ishte përfshirë në jo më shumë se rreth 40 veprime ligjore. Sot, duke përfutur nga puna e bërë për *The Joseph Smith Papers*, ne e dimë se numri është më shumë se 220. Këto veprime ligjore shtriheshin “nga çështje të thjeshta të arkëtimit deri në [çështje gjyqësore] të ndërlikuara që përfshinin teori të sofistikuar ligjore. . . . Jozefi pajtoi shumë avokatë për të . . . sjellë

e mbrojtur veprime [të tilla], . . . si çështje civile ashtu edhe penale.”²⁰

Duke u nisur nga pasuria mbresëlënëse e njohurisë që kemi për jetën e Profetit, studiuesi shenjtor i ditëve të mëvonshme, Xhefri N. Uokeri, ka shkruar: “Pa dyshim, Jozef Smithi ishte i përfshirë në mënyrë vetjake, aktive dhe të vazhdueshme në sistemin juridik amerikan. T’i shpërfillësh këto veprimtari të rëndësishme do të thotë të humbasësh shumë nga mënyra se si ai e kalonte kohën dhe i shpenzonte energjitë e tij, në një mënyrë të shkëlqyer dhe të efektshme – kaq shumë sa Daniel H. Uellsi, vetë një avokat, gjykatës dhe prokuror i përgjithshëm, i cili njihet mirë me Smithin, do të thoshte: ‘Unë kam njohur burra që kanë punuar me ligjin gjatë gjithë jetës time. Jozef Smithi ishte avokati më i mirë që kam njohur ndonjëherë në jetën time’ [siç citohet në *The Journal of Jesse Nathaniel Smith: Six Decades in the Early West: Diaries and Papers of a Mormon Pioneer, 1834–1906* (1953), f. 456].”²¹

Tre autorë shenjtorë të ditëve të mëvonshme përmbledhin sa vijon: “Me përfshirjen e tij të madhe në sistemin ligjor, Smithi i mësoi shpejt rregullat e lojës dhe i përdori ligjërisht këto rregulla në avantazhin e tij plotësisht të ligjshëm, duke u përpjekur fort t’i shfrytëzonte të gjitha mundësitë e reja dhe mbrojtjen e ofruar nga ligjet e kombit të ri. Zgjedhjet dhe sjellja e tij ligjore e bëjnë të qartë [faktin] se ai ishte i mirinformuar për çështjet ligjore dhe se ai ndërmoi hapa të qartë për t’i shfrytëzuar ato në mënyrë të përshtatshme që lejohej nga ligji, qoftë nëse ai po merrte të drejtën e autorit për Librin e Mormonit sipas ligjit federal, po kryente martesë sipas ligjit të Ohajos, po u jepte formë dispozitave të qytetit të Navusë, po kërkonte mbrojtjen e plotë të lirisë fetare, po i përdorte në mënyrë të efektshme ligjet e reja që rregullonin shitjen e tokës federale, duke pohuar të drejtën e habeas corpus [mosdënimin të dikujt pa dalë në gjyq], duke kërkuar që veprimet ligjore të ndodhnin në vendin e duhur ose duke vënë në zbatim sigurinë sipas ligjit federal të sapomiratur për falimentimin. Në kohën e tij të lirë, ai studioje librat e juridikut. Ai e dinte formulimin e saktë të Kushtetutës dhe gjuhën e veçantë

të statuteve të shtetit. Pa dyshim, ai ishte i vetëdijshëm për shumë zhvillime aktuale ligjore në nivele shtetërore dhe federale gjatë gjithë jetës së tij.”²²

Në mënyrë domethënëse, këta tre autorë shtojnë këtë deklaratë: “Si i pandehur, ai nuk u dënua kurrë për ndonjë vepër penale. Sa herë që iu bë një proces gjyqësor, doli se ishte një qytetar i drejtë e i ndershëm.”²³

Përmbledhjet e hollësishme të procesit gjyqësor të Profetit që u përzgjedhën dhe u analizuan në librin që kam cituar, u mbështetën nga puna e shumë studentëve të Shkollës Juridike “J. Ruben Klark”, të cilët bënë kurse për këtë temë dhe bënë punën e hollësishme që çoi drejt librit nga këta tre autorë. U mahnita me përshkrimin e tyre për opinionet e këtyre studentëve të drejtësisë:

“Studentët e drejtësisë të cilët i kanë përdorur përsëritjet e mëparshme të këtij libri si tekstet e tyre, kanë arritur vazhdimisht në përfundimin se Jozefi ishte i besuar, i përgjegjshëm, besnik, i kujdesshëm, i mëshirshëm, i matur, i përpiktë,

“Jozef Smithi ishte avokati më i mirë që kam njohur ndonjëherë në jetën time.”

– Plaku Daniel H. Uells, prokurori i përgjithshëm i territorit të Jutës

i bindur ndaj ligjit, i duruar, pozitiv, i shkathët, i mprehtë, i mençur, një gjykues i mirë i karakterit dhe madje ligjërisht i shkëlqyer (për të përdorur disa nga vetë fjalët e tyre), sidomos kur ishte fjala për mbrojtjen e të drejtave fetare dhe civile të të tjerëve ose për zbatimin e detyrave të cilat i ishin besuar. . . . Jozef Smithi nuk e humbi kurrë besimin te Kushtetuta dhe u përpoq fort të punonte me zell nën mbrojtjen e saj, edhe pse shpesh ishte i irrituar, i zhgënjyer dhe mosbesues ndaj njerëzve që e administronin atë.”²⁴

V. Përfundimi

Në jetën e tij, Jozef Smithi arriti më shumë sesa mund të kishte arritur ndonjë njeri i vdekshëm në një kohë kaq të shkurtër. I vetmi shpjegim i mundshëm është ndihma qiellore. Më pëlqen kjo përmbledhje:

“Ai përktheu dhe botoi Librin e Mormonit në Nju-Jork; ai organizoi Kishën në Nju-Jork dhe më pas e rivendosi atë në Ohajo, Misuri dhe Ilinois; themeloi qytete, duke përfshirë Kirtlandin, Far-Uest-in dhe Navunë; thirri dhe trajnoi qindra udhëheqës të kishës; studioi hebraishten dhe Biblën; themeloi Shoqatën e Ndihmës në Navu; administroi veprimtari tregtare, i vetëm dhe me ortakë; krijoi pasuri të paluajtshme dhe ndërtoi tempuj; shkroi dhe botoi artikuj dhe kryeartikuj; pati një familje të madhe dhe përfshiu një rreth të gjerë miqsh; dhe shërbeu në disa funksione drejtuese, përfshirë kryekomandant i një legjioni të madh të milicisë, si dhe kryetar bashkie e kryetar gjykate në qytetin e Navusë. Ai foli rregullisht në shërbesat javore të adhurimit, në përkushtimet dhe në funeralle

shumë të shpeshta; ai tërhoqi dhjetëra mijëra pasues, duke nxitur valë të të kthyerve në besim që të emigronin në Shtetet e Bashkuara.”²⁵

Në një bisedë të konferencës së përgjithshme që u dha më shumë se 20 vjet më parë, unë thashë këtë:

“Ashtu si shenjtore të tjerë besnikë të ditëve të mëvonshme, unë e kam ndërtuar jetën time mbi dëshminë dhe misionin e Profetit Jozef Smith. Në të gjitha leximet dhe kërkimet e mia të hershme, nuk e kam humbur kurrë bindjen rreth dëshmisë sime për thirrjen e tij profetike, për ungjillin dhe rivendosjen e priftërisë që Zoti e filloi nëpërmjet tij. Unë pohoj solemnisht dëshminë që Jozef Smithi shprehu në letrën e famshme drejtuar Uentuorthit në vitin 1842:

‘. . . Standardi i së vërtetës është vendosur; asnjë dorë mëkatore nuk mund ta ndalojë përparimin e punës; përndjekjet mund të tërbohen, turmat mund të bashkohen, armiqtë mund të mblidhen, shpifja mund të përgojojë, por e vërteta e Perëndisë do të shkojë përpara me guxim, me fisnikëri dhe e pavarur derisa ajo të ketë përshkuar çdo kontinent, të ketë vizituar çdo rajon, të ketë përfshirë çdo vend dhe të jetë dëgjuar nga çdo vesh, derisa qëllimet e Perëndisë të përmbushen dhe Jehova i Madh të thotë se puna u krye’ (*Times and Seasons*, 1 mars 1842, f. 709; cituar në Daniel H. Ludlow, red., *Encyclopedia of Mormonism*, 5 vëll. [1992], 4:1754).”²⁶

Vëllezër e motra, unë dëshmoj për Jezu Krishtin, Shpëtimtarin tonë, i cili iu shfaq me Atin profetit djalosh dhe për të cilin Ati tha: “Ky është Biri im i Dashur. Dëgjoje Atë!” (Joseph Smith – Historia 1:17). Dhe ne e kemi dëgjuar Zotin tonë, Jezu Krishtin, në zbulesë që nga ajo kohë. Kjo është Kisha e Tij. Ne jemi mbajtës të autoritetit të priftërisë së Tij të shenjtë. Ne shkojmë përpara në kauzën e Tij. Unë dëshmoj për thirrjen e Profetit Jozef Smith dhe për thirrjen e profetëve që e kanë pasuar atë në këtë vepër madhështore në të cilën jeni përfshirë. ■

Nga një fjalim “Joseph Smith: The Prophet and the Man” [“Jozef Smithi: Si Profet dhe Si Burrë”], i mbajtur në Seminarin e Udhëheqësve të Misioneve më 25 qershor 2018.

Profeti Jozef Smith ishte 38 vjeç kur u martizua me vëllanë e tij, Hajrëmin, në burgun e Karthixhit, më 27 qershor 1844.

SHËNIME

1. Russell M. Nelson, *Accomplishing the Impossible* (2015), f. 1–2.
2. “Lavdi Burrit”, *Himne*, nr. 19.
3. Shih Predikoni Ungjillin Tëm: Një Udhëzues për Shërbimin Misionar (2005), f. 37.
4. Richard Lyman Bushman, *Joseph Smith: Rough Stone Rolling* (2005), f. 105.
5. Russell M. Nelson, në Sarah Jane Weaver, “President Nelson Shares the ‘Hopes of My Heart’ with New Mission Leaders”, *Church News*, 26 qershor 2018, news.lds.org.
6. *Predikoni Ungjillin Tëm*, f. 103; shih edhe parathënien te Libri i Mormonit.
7. Gary C. Lawrence, *How Americans View Mormonism: Seven Steps to Improve Our Image* (2008), f. 32.
8. Shih Gary C. Lawrence, *How Americans View Mormonism*, f. 42.
9. Kjo pjesë deri te teksti në shënimin 10 është përshtatur nga Dallin H. Oaks, “Joseph Smith in a Personal World”, në John W. Welch, bot., *The Worlds of Joseph Smith: A Bicentennial Conference at the Library of Congress* (2006), f. 159.
10. *Mësimet e Presidentëve të Kishës: Jozef Smith* (2009), f. 556.
11. Mary Alice Cannon Lambert, në “Joseph Smith, the Prophet”, *Young Woman’s Journal*, dhjetor 1905, f. 554.
12. Dallin H. Oaks, “Joseph, the Man and the Prophet”, *Ensign*, maj 1996, f. 72.
13. Shih Dallin H. Oaks, “The Suppression of the Nauvoo Expositor”, *Utah Law Review*, vëll. 9, nr. 4 (1965), f. 862–903.
14. Shih Dallin H. Oaks dhe Marvin S. Hill, *Carthage Konspiracion: The Trial of the Accused Assassins of Joseph Smith* (1975).
15. Shih Dallin H. Oaks dhe Joseph I. Bentley, “Joseph Smith and Legal Process: In the Wake of the Steamboat Nauvoo”, *BYU Law Review*, vëll. 1976, nr. 3 (1976), f. 735–782.
16. Shih David Herbert Donald, *Lincoln* (1995), f. 94–118.
17. Shih Dallin H. Oaks dhe Joseph I. Bentley, “Joseph Smith and Legal Process”, f. 781.
18. Gordon A. Madsen, Jeffrey N. Walker dhe John W. Welch, red., *Sustaining the Law: Joseph Smith’s Legal Encounters* (2014), f. x–xi.
19. Dallin H. Oaks, “Joseph, the Man and the Prophet”, f. 73.
20. Jeffrey N. Walker në Gordon A. Madsen dhe të tjerë, red., *Sustaining the Law*, f. vi.
21. Jeffrey N. Walker në Gordon A. Madsen dhe të tjerë, red., *Sustaining the Law*, f. vii.
22. Gordon A. Madsen dhe të tjerë, red., *Sustaining the Law*, f. xvii.
23. Gordon A. Madsen dhe të tjerë, red., *Sustaining the Law*, f. xvii–xviii.
24. Gordon A. Madsen dhe të tjerë, red., *Sustaining the Law*, f. xviii.
25. Gordon A. Madsen dhe të tjerë, red., *Sustaining the Law*, f. xi–xii.
26. Dallin H. Oaks, “Joseph, the Man and the Prophet”, f. 73.

“E vërteta e Perëndisë do të shkojë përpara me guxim, fisnikëri dhe e pavarur derisa ajo të ketë përshkuar çdo kontinent, të ketë vizituar çdo rajon, të ketë përfshirë çdo vend dhe të jetë dëgjuar nga çdo vesh, derisa qëllimet e Perëndisë të përmbushen dhe Jehova i Madh të thotë se puna u krye”
– Jozef Smith,
në letrën drejtuar Uentuorthit,
1 mars 1842

Kërkuesit Duke Rënë nga Pemët

Misionarëve të rinj që trokitnin dyerve në rrugët e Buenos-Ajresit të Argjentinës, në 1995-n, u dukej i çuditshëm premtimi që kishin marrë nga një anëtar i Presidencës së Zonës: “Nëse punoni shumë dhe jeni tërësisht të bindur, kërkuesit do t’ju bien nga pemët për t’u pagëzuar”. Ne e morëm vesh atë premtim pak kohë më vonë.

Babai im po krasiste një nga pemët përgjatë trotuarit përpara shtëpisë sonë. Ndërkohë që ishte në pemë duke e krasitur, ai vuri re dy të rinj duke ecur rrugës

drejt tij. Ndërsa kaluan nën pemë, ai u thirri nga lart në anglisht.

Babai im në të vërtetë nuk fliste anglisht, por dinte pak fjalë dhe ishte kuqesh-tar. Kush ishin këta të rinj dhe çfarë po bënin në lagjen tonë?

Misionarët ndaluan, duke pyetur veten se nga kishte ardhur zëri. Babai im më pas zbriti nga pema që t’u fliste. Meqë i bëri përshtypje mesazhi dhe sjellja e tyre, ai i ftoi brenda shtëpisë së tij.

Përvoja e mëparshme e babait tim me besimin fetar i kishte shkaktuar shqetësim,

por mesazhi i ungjillit të rivendosur i foli drejt e në zemër. Ai kishte kaluar ca periudha të vështira dhe e dinte se i nevojitej të ndryshonte. Dëgjoi me vëmendje ndërsa misionarët i dhanë mësim atij, nënës sime, gjyshes sime dhe mua.

Unë isha vetëm 11 vjeçe, por të vërtetat që ata na mësuam, kumbuan edhe brenda meje – dhe nënës e gjyshes time. Si rrjedhojë, ne që të gjithë u pagëzuam pak muaj më pas, në shtator të 1995-s.

Farat e besimit që misionarët mbollën në zemrën tonë, shpejt u ushqyen nga

Ndërkohë që babai im ishte në pemë duke e krasitur, ai vuri re dy të rinj duke ecur rrugës drejt tij.

shoqërimi prej miqve në kishë, mësimdhënia ungjillore shtesë dhe përvojat e mira me udhëheqës të fuqishëm të Kishës. Për shkak të mikëpritjes së ngrohtë që morëm, farat e besimit tonë “ra[në] në tokë të mirë, mbi[në] dhe dha[në] fryt njëqindfish” (Lluka 8:8).

Frytet e besimit tonë që i gëzojmë sot – afro 25 vjet më vonë – përfshijnë një zotim të paepur ndaj ungjillit të rivendosur të Jezu Krishtit, bekimet e tempullit dhe një jetë të plotë e të lumtur me një brez të ri pjesëtarësh të familjes të bashkuar për gjithë përjetësinë.

Ne do të jemi përherë mirënjohës për dy misionarët besnikë që e vunë në provë një premtim të frymëzuar. ■

Jamila Kaminos, Buones-Ajres, Argjentinë

Nga Frika tek Ushqyerja

Unë kam qenë aktiv në Kishë gjithë jetën time. Shërbeva një mision me kohë të plotë, u martova në tempull dhe ndihmova për rritjen e katër bijave të mrekullueshme. Megjithatë, ndërsa vitet kalonin, unë vura re se disa nga miqtë e mi kishin hequr dorë nga anëtarësia e tyre në Kishë. Disa pjesëtarë të familjes po e përdornin median shoqërore për t'i vënë në dyshim dhe për t'i kritikuar udhëheqësit e Kishës. Edhe unë fillova të kisha dyshimet e mia rreth Kishës për herë të parë në jetën time. Dyshimet e mia më bënë që t'i druhesha së ardhmes. Nganjëherë, ndihesha i mposhtur nga mungesa e shpresës.

Gjatë kësaj kohe të vështirë, e detyrova veten të merrja pjesë në konferencën e kunjit. Kur foli presidenti im, ai tha: “Nëse duam t’u mbijetojmë kohëve të vështira që do të vijnë, ne duhet të kalojmë nga ushqyerja rastësore me bollëk në ushqyerje të ngutshme me bollëk me fjalën e Perëndisë. Ne duhet ta bëjmë studimin e rregullt dhe të përqendruar të shkrimeve të shenjta një përparësi në jetën tonë. Nëse e bëjmë këtë, ju premtoj se nuk do të kemi frikë.”

Fjala “frikë” ma tërhoqi vëmendjen. E kuptova se e kisha lejuar studimin tim të ungjillit të bëhej rastësor. Si rrjedhojë, frika e pushtoi jetën time. Vendosa ta vijë në provë këshillën e presidentit tim të kunjit.

Shkova në shtëpi dhe krijova një vend për studimin e ungjillit. Në qoshen e një dhome, vendosa një tryezë të vogël pune me një karrige të rehatshme. Vendosa disa piktura të Shpëtimtarit në mur. Mblodha shkrimet e mia të shenjta, disa lapsa dhe një fletore elektronike. E fillova studimin tim me një lutje.

Pas një apo dy javësh, krijova një rutinë të përditshme. Së pari dëgjoja një

Vendosa një tryezë të vogël pune me një karrige të rehatshme dhe e fillova studimin tim të ungjillit me një lutje.

bisedë nga konferenca e përgjithshme dhe më pas studioja një temë të veçantë të ungjillit. Më pas, lexoja disa kapituj nga Libri i Mormonit dhe e mbyllja studimin tim me një lutje të çiltër drejtuar Atit tim Qjellor.

Pavarësisht shpërqendrimeve të ndryshme, rrallëherë lashë ndonjë ditë pa studiuar ungjillin për gjashtë muaj. Fitova një kuptueshmëri më të madhe për shumë tema të ungjillit dhe e forcova marrëdhënien time me Atin tim Qjellor nëpërmjet lutjes së rregullt dhe të sinqertë.

Dëshmia ime edhe njëherë po shndërrohej në diçka tek e cila mund të mbështetesha. Dyshimet e mia u zbehën për shkak të dëshmisë së re që kisha marrë për ungjillin e rivendosur. Kuptova se po shqetësohesha më pak për shkak se po i mirëbesoja më shumë Perëndisë. Ndjeva që frika dhe dëshpërimi u larguan prej meje. Humba gjithashtu interesin për veprimtaritë e kota dhe vura re se po bëhesha më bujar dhe më i butë me të tjerët.

Ndërsa ia vura veshin këshillës së presidentit tim të kunjit, Perëndia që në gjendje të më shndërronte. U shërova dhe u ripërtëriua nga Vetë Mjeshtri ndërsa ushqehesha me bollëk me fjalën e Tij. ■

Met Maksuell, Jutë, SHBA

Kishim punuar shumë gjatë gjithë ditës. Ishim të uritura. Ndoshta gjetja e parave ishte një bekim për shërbimin tonë.

Por, Jam e Uritur!

Një ditë me shi në misionin tim në Kolumbi, mua dhe shoqes sime misionare na kishte mbetur një orë përpara se të na duhej të ishim në shtëpi. Ishim të uritura dhe të lodhura së ecuri gjithë ditën. Nuk kishim gjetur askënd për t'i dhënë mësim.

Ne gjithashtu nuk kishim para me vete dhe nuk kishim shkuar për të bërë pazar në ushqimore. E dinim se do të mbërrinim në shtëpi dhe nuk do të kishim asgjë për të ngrënë. U përpoqa t'i largoja këto mendime negative dhe të përqendrohesha te puna.

“Shiko çfarë gjeta!” Thirri papritmas shoqja ime e misionit.

Ajo kishte gjetur ca para në tokë. Nga shprehja në fytyrën e saj mund ta kuptoja se po mendonte të njëjtën gjë si unë. Ne mund të blinin diçka për të ngrënë!

Por pas një çasti, shoqja ime e misionit tha: “Jo, këto para nuk janë tonat!”

“Por, jam e uritur!” mendova unë.

“Kujtdo që t'i përkasin ato, ne nuk do t'i gjejmë të zotët në këtë orë të mbrëmjes”, i thashë asaj.

Ajo sugjeroi që ne të luteshim. E dija se ajo ishte gjëja e duhur, por një pjesë e imja mendoi se ishte çmenduri. Kishim punuar shumë gjatë gjithë ditës. Ishim të uritura. Ndoshta gjetja e parave ishte një bekim për shërbimin tonë.

Më pas m'u kujtua nëna ime. Kur isha e re, ajo më mësoi mua dhe motrave të mia që të ishim përherë të ndershme. Ajo ishte një shembull për ne dhe lutej që ne do të kishim guximin për të qenë të ndershme. E dija se, në qoftë se do të ishte e pranishme, ajo do të trishtohej nëse nuk do të merrja vendimin e duhur.

Kështu që u lutëm. Ne i kërkuam Atit Qjellor që të na ndihmonte ta gjenim të zotin. Disa minuta më vonë, një i ri u duk atypari, duke kërkuar për diçka.

Ai kishte lot në sy dhe dukej i mërzhitur. Unë dhe shoqja ime misionare shkua tek ai dhe zbuluam se kishim atë që ai po kërkonte.

Ne ia kthyem paratë e veta dhe ai na falënderoi vazhdimisht. Ai tha se i nevojite-shin për të paguar kolegjin. Pa ato, ai do ta humbiste [mundësinë] e regjistrimit. Sytë m'u mbushën me lot dhe u pendova për dëshirat e mia të mëparshme për t'i shpenzuar paratë. Ne morëm të dhënat e tij të kontaktit dhe qemë në gjendje t'i jepnim mësim atij dhe pesë njerëzve të tjerë të tjerë. Atë mbrëmje e falënderova shoqen time misionare për shembullin e saj të mirë.

Unë e di se Perëndia na bekon kur jemi të ndershëm. Ne nuk kishim asgjë për të ngrënë atë mbrëmje, por nuk më kujtohet të isha e uritur kur shkova në shtrat. Gjetja e parave, në fund të fundit, ishte një bekim. ■

Isadora Markes Garsia, San-Paolo, Brazil

Kaldaja Jonë Punonte nga Besimi

Kur unë dhe bashkëshorti im, Marku, jetonim me pesë fëmijët tanë të vegjël në bregun lindor të Shteteve të Bashkuara, ne banonim në një shtëpi që kishte një kaldajë që punonte me vaj. Për ta kontrolluar nivelin e vajit, ne të vendosnim një shkop matës brenda cisternës. Dhe nëse niveli i vajit ishte i ulët, ne do t'i telefononim kompanisë së ngrohjes me vaj që të vinte për ta mbushur cisternën.

Gjatë një janari çuditërisht të ftohtë, ne patëm probleme financiare. Unë madje zura një punë me kohë të pjesshme mbrëmjeve në një restorant për t'i rritur të ardhurat tona, por ende e kishim të vështirë t'i plotësonim nevojat bazë. Përfundimisht, erdhi puna që mbërritëm para zgjedhjes për të paguar të dhjetën apo për të paguar për ngrohjen e shtëpisë sonë. E matëm vajin dhe kishte zbritur në 5 cm. Ai do të zgjaste vetëm për një apo dy ditë. Por ne vendosëm ta vinim besimin tonë te Zoti dhe ta paguanim të dhjetën tonë.

Të nesërmen Marku e mati përsëri vajin. Ishte akoma në nivelin e pesë centimetrave. Marku e mati përsëri ditën vijuese dhe ende ishte pesë centimetra. Ngrohësja po funksiononte, por vaji nuk po pakësohej. Për dy ditët e ardhshme vaji mbeti në nivelin e pesë centimetrave.

Ne e matëm vajin në kaldajë dhe kishte zbritur në 5 cm. Ai do të zgjaste vetëm për një apo dy ditë.

Më kujtohej që qaja me lot gëzimi natën kur e ndieja ngrohtësinë të vinte. Kaldaja jonë nuk po punonte nga vaji; ajo po punonte nga besimi.

U ndjeva njësoj si e veja që ushqeui profetin Elia dhe zbuloi se “ena e miellit nuk mbaroi dhe qypi i vajit nuk u pakësua” (1 Mbretërve 17:16). Kur më në fund erdhi dita e rrogës, Marku e mati edhe një herë vajin. Këtë herë matja tregoi 2,5 cm. Tani niveli i vajit po zbriste, por ne kishim para për ta mbushur cisternën.

Familja jonë e kishte vënë në provë premtimin e Zotit që gjendet te Malakia 3:10: “Dhe pastaj më vini në provë për këtë gjë”, thotë Zoti i ushtrive, ‘në se unë nuk do t’i hap pragjet e qiellit dhe nuk do të derdh mbi ju aq shumë bekim, sa nuk do të keni vend të mjaftueshëm ku ta shtini’”.

Këdo që ka dyshim te bekimet e pagimit të së dhjetës, unë e nxit që ta pranojë ftesën e Zotit për ta “v[ënë] në provë për këtë gjë”. Pagimi i së dhjetës i hap pragjet e qiellit dhe nëpërmjet bindjes e besnikërisë ndaj ligjeve dhe urdhërimeve të Zotit, ne bekohemi në shumë mënyra.

Familja jonë nuk do ta harrojë asnjëherë kohën kur kaldaja jonë me vaj punonte nga besimi, në vend të vajit. ■

Luisa Mensius, Teksas, SHBA

Mësimi për t'i Nxjerrë Vetë Gështenjat nga Zjarri

Kurdoherë që mendoj për mbështetjen te vetja, më vjen në mendje një frazë nga presidenti im i misionit: “Nxirrini vetë gështenjat nga zjarri”. Po, është një pohim i çuditshëm, por ka shumë vërtetësi në idenë që **ka gjëra të vështira në jetën tonë** të cilat nuk mund t’ua kërkojmë të tjerëve që t’u bëjnë ballë për ne.

Prandaj, në ç’mënyrë “i nxjerrim vetë gështenjat nga zjarri” në lidhje me mbështetjen emocionale te vetja? Si u bëjmë ballë zhgënjimeve dhe **mësojmë t’i kontrollojmë të gjitha emocionet tona**?

Fatmirësisht, nuk kemi mbetur në errësirë – burimet janë me bollëk. Mund të gjejmë disa prej tyre në artikullin “14 Mënyra për ta Rivënë në Vijë Shëndetin Tuaj Emocional”. Më e rëndësishmja, **mund ta thjeshtojmë jetën** teksa i mbajmë urdhërimet (shih faqen 44).

Të mësuarit si të reagojmë ndaj gjithçkaje që na sjell jeta, është një proces. Të jesh i mbështetur emocionalisht te vetja nuk do të thotë se do të ndihemi gjithmonë ashtu si dëshirojmë. Do të thotë që, nëpërmjet hirit të Jezu Krishtit dhe vetë përpjekjeve tona, **ne do të jemi në gjendje t’i trajtojmë emocionet në mënyra të shëndetshme dhe prodhuese**. Presidenti M. Rasëll Ballard na jep disa këshilla praktike për ta arritur këtë baraspeshë (shih faqen 48).

Teksa **përpiqemi fort për mbështetje emocionale te vetja**, mund të ndihemi si një trumcak i vogël e i dobët (shih faqen 46), por teksa e bëjmë përpjekjen dhe bëhemi partnerë me Atin Qiellor, mund të kemi vetëbesimin se një ditë do të “ngrihe[m]i me krahë si shqiponja” (Isaia 40:31), që është një tjetër mënyrë për të thënë se do ta kemi fuqinë për t’i nxjerrë vetë gështenjat nga zjarri.

Gjithë të mirat!

Heather F. Johnson

TREGOJENI HISTORINË TUAJ

A keni për të treguar ndonjë histori të hatashme? Apo, a dëshironi të shihni artikuj mbi tema të caktuara? Nëse po, dëshirojmë të dëgjojmë nga ju! Dorëzojini artikujt tuaj ose përshtypjet tuaja te **liahona.lds.org**.

KËSHILLA MË E MIRË ...

Të rinjtë në moshë madhore tregojnë këshillën më të mirë që kanë marrë ndonjëherë mbi përkujdesjen për shëndetin e tyre emocional dhe mendor:

"Gjeni kohë për veten që të ushtroheni, të largoni shqetësimet dhe të hiqni qafe çfarëdo mendimesh dhe ndjenjash helmuese që keni".

– *Brajena Foresteri, Uashington, SHBA*

"Mos kini frikë që të shkoni te një terapist. Me ndërthurjen e duhur të trajtimeve për problemet shpirtërore dhe materiale, kam qenë në gjendje ta jetoj plotësisht jetën time dhe po pres një thirrje për në mision që të mund t'i shërbej Zotit."

– *Nejt Sili, Jutë, SHBA*

"Kini masë në të gjitha gjërat e mira ndërkohë që e përqendroni jetën tuaj rreth Krishtit."

– *Nen Krusi, Luizianë, SHBA*

"Kujtohuni të flini mjaftueshëm. Duket qesharake, por në të vërtetë është tejet e rëndësishme!"

– *Sidni Smith, Kaliforni, SHBA*

Cila është këshilla më e mirë që keni marrë ndonjëherë mbi mënyrën për të mos qenë tepër të ashpër me veten? Dorëzoheni përgjigjen tuaj te liahona.ids.org brenda datës 31 janar 2019.

Lori Fuller është redaktore për revistën *Friend*. Asaj i pëlqen shumë të gjejë grupe të reja muzikore, të dëgjojë lajmet në radio dhe të gatujë ushqime nga e gjithë bota. Ndonjëherë ajo shkruan diçka.

Valeri Durranti është nga Kalifornia në SHBA dhe ka katër vite që është e martuar me bashkeshortin e saj, Rajanin. Kohët e fundit ajo u bë nëna e një foshnjeje mashkull. Asaj i pëlqen shumë të ushtrojë jogën, të pikturojë, të lexojë dhe të ngjitet në male.

Hedhër J. Xhonsoni është shkrimtare dhe redaktore. Asaj i pëlqen shumë rrëshqitja me ski në ujë dhe vajtja për aventura dimërore në male. Ajo ka simpati për letërsinë britanike dhe rekomandon përdorimin e shprehjes "y'all" në bashkëbisedimet e përditshme.

Dejv Klarkut i pëlqen shumë të kalojë kohë me bashkeshortin dhe të bijën. Kur nuk është duke punuar me numra si llogaritar, mund ta gjejë duke kaluar kohë në natyrë, duke vrapuar, duke i dhënë biçikletës ose duke parë lojëra basketbolli.

MË SHUMË PËR JU

Kontrollojeni rubrikën "YA Weekly" ["E Përvashmja për TRMM-të"], që gjendet në seksionin për të rinjtë në moshë madhore në programin kompjuterik Gospel Library [Biblioteka e Ungjillit], për përmbajtje të re dixhitale që vihet në dispozicion për çdo javë, dhe na ndiqni te facebook.com/liahona që të gjeni artikuj që janë vetëm në internet, si dhe përmbajtje tjetër.

TË RINJTË NË MOSHË MADHORE

NË KËTË SEKSION

- 44 **Ungjilli: Një Teknikë për Jetën e Përrjetshme**
Nga Lori Fuller
- 46 **Më Mëso të Fluturoj: Arritja e Mbështetjes Emocionale te Vetja sipas Mënyrës së Zotit**
Nga Valeri Durrant
- 48 **8 Sugjerime për të Baraspe-shuar Kërkesat e Jetës**
Nga Presidenti M. Rasëll Ballard

VETËM NË INTERNET

- Gjetja e një Profesioni të Shëndetit Mendor që Është i Duhuri për Ju**
Nga Kevin Theriot
- 14 Mënyra për ta Rivënë në Vije Shëndetin Tuaj Emocional**
Nga Hedhër J. Xhonson
- Përse nuk Kam më Frikë nga Këshillimi për Shëndetin Mendor**
Nga Dejv Klark

A keni menduar
ndonjëherë mbi
mënyrën se si zba-
timi i urdhërimeve
e bën jetën shumë
më të thjeshtë?

UNGJILLI

Një Teknikë për Jetën e Përjetshme

Nga Lori Fuller

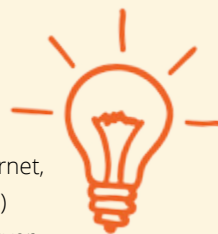
Revistat e Kishës

Muajin e kaluar, disa miq dhe unë po i tregonim njëri-tjetrit të rejat e javës së secilit. Një mik tregoi se ai po merrte përsipër barrën e shërimit të nënës së tij nga alkoolizmi. Ai ishte vetëm pak vite më i vogël se unë dhe kjo ngjante si detyra më e vështirë nga të gjitha.

Më vonë atë natë, biseda shkoi te fakti se sa shumë kushton pirja e duhanit dhe se si dikush që e njihnim kishte arritur të pinte një paketë cigaresh në ditë. (Bëjini llogaritë; janë kaq shumë para!) Ajo po përpiqej ta linte dhe po përjetonte simptomat e tërheqjes. Megjithatë, i biri i saj ishte vërtet i lumtur që ajo po e linte duhanin. I ati i kishte vdekur nga një mbidozë droge, gjë që e bënte përdorimin e çfarëdo droge shumë më të frikshme për këtë djalë.

Së fundi, biseda jonë përfundoi te kafeja – se sa shumë njerëzit pinin çdo mëngjes (dhe pasdite e nganjëherë natën) dhe sa shumë u mungonin makiatot tani që nuk ia dilnin për t'i pirë përditë.

Teksa po e ngisja makinën për në shtëpi, duke menduar për të gjitha këto biseda, më erdhi mendimi: “Fjala e Urtësisë është në thelb teknika më e mirë për jetën që ekziston”. (Nëse nuk e dini, një “teknikë për jetën” është një mënyrë për ta përmirësuar jetën, për të jetuar më me efektshmëri etj. Siç e përshkroi dikush në internet, një teknikë për jetën është ajo që më parë njihej si “një ide e mirë”.) Është sikur Perëndia ka thënë: “Ja ku është një mënyrë për t’ju kursyer

paratë, për t'ju ndihmuar që të mbeteni të shëndetshëm, për t'i mbrojtur fëmijët tuaj dhe për të shmangur barrët vërtet të rënda emocionale, përfshirë vetë varësitë tuaja dhe të të tjerëve". Është thuajse sikur Perëndia t'u kishte paraprirë të gjithë problemeve që do të hasnim, dhe të na kishte dhënë një mënyrë për ta shmangur gjysmën e tyre. . . .

Për cilindo urdhërim të Perëndisë, ne kemi zgjedhjen që ta ndjekim atë ose ta shpërfillim atë. Por tekta po mendoja për Fjalën e Urtësisë si një grup udhëzimesh nga Perëndia që edhe u paraprin kaq shumë sfidave edhe na mbron nga ato, mendova: "Po sikur të gjitha urdhërimet e Perëndisë të funksionojnë në atë mënyrë?" Po sikur një Atë i dashur Qiellor, që e ka përjetuar këtë jetë dhe sfidat e saj, të ketë dhënë një libër udhëzues për të na ndihmuar që ta gjejmë udhën në botë me sa më pak dhembje që të jetë e mundur? Dhe po sikur Ai na e dha atë neve ngaqë Ai na do dhe dëshiron të na mbrojë?

A doni të jeni të kënaqur me atë që keni, të jeni të lumtur dhe mirënjohës?

"Nuk do të dëshirosh shtëpinë e të afërmit tënd" (Eksodi 20:17).

A doni ta shmangni ndjenjën e fajit, burgosjen, garancinë e kushtueshme gjyqësore dhe pagesat e gjykatës? A doni ta ruani mirëbesimin dhe respektin e njerëzve – si dhe punën tuaj? "Nuk do të vjedhësh" (Eksodi 20:15).

A doni të qëndroni pranë Perëndisë me qëllim që Ai të mund t'ju udhërrëfjë e drejtojë dhe t'ju ndihmojë t'i mbani barrët tuaja? "Duaje Zotin, Perëndinë tënd me gjithë zemrën tënde, me gjithë shpirtin tënd dhe me gjithë mendjen tënde" (Mateu 22:37).

Lista vazhdon e vazhdon. Secili urdhërim i veçantë mund të na mbrojë nga dëshpërimi, ta bëjë më të lehtë jetën tonë, të na mbajë larg telasheve ose thjesht të na ndihmojë të gjejmë paqe. Dhe e gjitha kjo me kaq pak kosto apo parehati vetjake. (Dhe pa pagesa të fshehura!)

Sigurisht që nuk dua t'ua ul vlerën urdhërimeve të Perëndisë në thjesht udhëzime ose teknika të dobishme për jetën. Ato janë shumë më të mëdha se kaq. Por gjithashtu ato janë vërtet

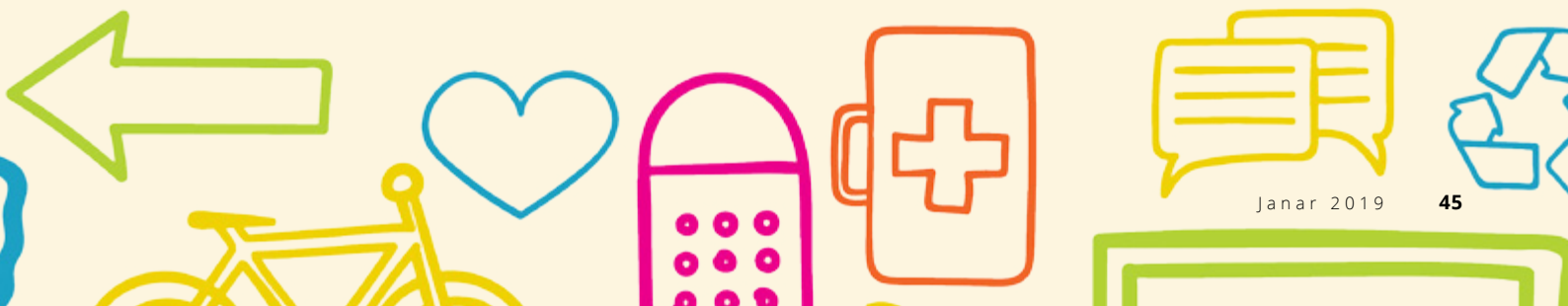
aq të thjeshta. Ati Qiellor nuk mund të na mbrojë nga gjithçka. Por si prind i dashur, Ai do të donte të na përgatiste dhe të na mbronte nga kostoja e zgjedhjeve tona – duke na udhërrëfyer që të bëjmë zgjedhje më të mira.

Sigurisht, ne mund t'i mbajmë urdhërimet dhe sërish të na ndodhin gjëra të këqija. Pra, përse ta vrasim mendjen?

Sepse nuk do ta dimë asnjëherë se nga çfarë po mbrohemi *tani* nëpërmjet bindjes sonë. Sepse na ndihmon të çlirohemi nga një jetë me plagë të shkaktuara vetë. Sepse bindja na ndihmon të qëndrojmë pranë Perëndisë. Sepse na vendos në pozicionin që të pendohemi kur zgjedhim të gabuarën. Sepse ne i mirëbesojmë Perëndisë që e di se si të na bekojë dhe të na mbrojë.

Lista vazhdon e vazhdon. Është shumë më e gjatë sesa lista e arsyeve për të mos i zbatuar urdhërimet.

Për më mirë a për më keq, Perëndia më lejon të zgjedh se sa e bindur dua të jem. Unë e zgjedh se sa e hapur jam për bekimet që Ai ka për mua. Pra, përse t'i zbatojmë urdhërimet? Sepse unë dua që jeta ime të jetë plotësisht e hapur ndaj ndihmës që Perëndia po përpiqet të më japë. ■

Kemi nevojë të mbështetemi tek Ati Qiellor e Jezu Krishti dhe të bëjmë vetë përpjekjen tonë teksa synojmë të bëhemi të mbështetur emocionalisht te vetja.

Më Mëso të Fluturoj

Arritja e Mbështetjes Emocionale te Vetja sipas Mënyrës së Zotit

Nga Valeri Durrant

Kur mendojmë për një zog miturak që po mëson të fluturojë, shpesh përfytyrojmë përpjekjen e tij të fundit heroike: zogu currak lëshohet jashtë folesë, i shtrin krahët dhe ngrihet në fluturimin krahëhapur drejt qiellit. Megjithatë, përpara atij sukcesi përfundimtar, me gjasë ka pasur shumë dështime kur zogu nuk ngrihej në qiell, por në vend të kësaj shembej në tokë.

Ashtu si një zog që po mëson të fluturojë, edhe ne mund të biem përtokë herë pas here teksa vendosim ta arrijmë vetë mbështetjen emocionale te vetja. Por nëse i drejtohem Zotit për ndihmë dhe e bëjmë përpjekjen, mund të mësojmë se si ta marrim shpejt veten kur jeta nuk shkon tamam siç e planifikuam, dhe se si të mbështetemi tek Ai edhe kur sprovat bëhen tepër të mëdha për t'i përballuar vetë vetë.

Të Mësojmë të Fluturojmë

Nëse të mësuarit për të fluturuar është një proces i dhembshëm, në radhë të parë, përse një zog do të largohej ndonjëherë nga foleja? Për shkak të nënës së vet. Në pjesën e parë të jetës së foshnjave të saj, zogu nënë do t'ua sjellë ushqimin atyre drejtpërsëdrejti në fole. Por me kalimin e kohës, ajo fillon ta lërë ushqimin jashtë folesë, kështu që zogjtë currakë duhet të guxojnë jashtë zonës së tyre të rehatisë për ta siguruar ushqyerjen.

Është i njëjti proces që durojmë ne teksa mësojmë të bëhemi të mbështetur emocionalisht te vetja – por nuk pritet ende që të jemi në gjendje të fluturojmë plotësisht vetëm.

Sikurse një zog nënë i lë foshnjat e saj të bien nga foleja, Ati Qiellor na lejon të kalojmë përmes sprovave dhe përvojave që mund të jenë të dhembshme, dështuese dhe shkurajuese. Plani i Tij i shpëtimit është hartuar që të na ndihmojë të bëhemi si Ai, kështu që çdo sfidë që hasim, mund të jetë një mundësi për të mësuar dhe për t'u rritur. Ashtu si zogu nënë, Ati Qiellor ende na siguron ngushëllim dhe drejtim sepse vetëm me ndihmën e Tij ne mundemi që ta

arrijmë e ta ruajmë shëndetin tonë emocional dhe mendor.

Rrahja e Vetë Krahëve Tanë

Edhe pse Ati Qiellor është partneri ynë, ne nuk duhet të presim që Ai të bëjë gjithçka për ne. Ai dëshiron që ne ta përdorim lirinë tonë të zgjedhjes dhe burimet që Ai na i ka dhënë, në shtegun tonë drejt mbështetjes emocionale te vetja.

Për shembull, kur përjetojmë dëshpërim, zemërim ose humbje, Ai dëshiron që ne të këshillohemi me Të, por nuk duhet që thjesht të ndalemi atje – na nevojitet të bëjmë gjithçka mundemi që të veprojmë sipas nxitjeve që Ai na jep; të mbajmë urdhërimet; të frekuentojmë tempullin që të kërkojmë paqe, ngushëllim e përgjigje; të jemi të vetëdijshëm për këshillën profetike; si dhe t'i mirëbesojmë planit të Tij për ne.

Ati Qiellor na ka dhënë shumë mjete për ta arritur mbështetjen emocionale te vetja, por, nëse kemi bërë gjithçka mundemi dhe ende e gjejmë veten të ngecur në vend ose duke u ndeshur me shëndetin tonë mendor, mund të jenë të

domosdoshme burime shtesë. Sigurisht që ka raste kur ju mund të keni nevojë t'i drejtoheni një profesionisti të shëndetit mendor ose të merrni këshillë nga peshkopi juaj për udhërrëfim të mëtejshëm me qëllim që të ecni përpara.

Gjithsesi, mbajeni parasysh që, nëse kërkojmë këshillë nga të tjerët çdo herë që hasim një pengesë në udhë, ne mund të humbasim mundësi të paçmueshme për të mësuar dhe për t'u rritur vetë. Sërish, kemi nevojë të bëjmë një numër të përshtatshëm të vetë përpjekjeve tona me qëllim që të ecim përpara.

Ndjekja e Modelit të Zotit

Te Doktrina e Besëlidhje, seksioni 9, Oliver Kaudëri merr qortim të rëndë ngaqë u përpoq t'i përthente fletët e Librit të Mormonit pa e marrë “mundimin as për t[a] pyetur [Perëndinë]” (vargu 7). Ai pastaj merr paralajmërimin ta “studio[jë] atë tërësisht në mendjen [e tij]”, të mbërrijë në përfundimin e vet dhe më pas “t[a] . . . pye[të Perëndinë] nëse është e drejtë” (vargu 8).

Kur e ndjekim këtë model, Ati Qiellor nuk po na braktis që të mbështetemi

tërësisht në aftësitë dhe mendimet tona vetjake teksa kujdesemi për shëndetin tonë mendor. Ai po na lejon mundësinë që të mësojmë se si ta ushtrojmë lirinë tonë të zgjedhjes. Kërkimi i përgjigjeve për pyetjet tona dhe gjetja e zgjidhjeve për problemet tona me ndihmën e Tij, është ajo çfarë do të na ndihmojë që përfundimisht të bëhemi si Ai. Me këtë në mendje, ne mund t'i kërkojmë Atij të na tregojë se si mund të bëhemi emocionalisht më të baraspeshuar në vend që thjesht t'i kërkojmë Atij që të na bëjë më mirë.

Kur e ushtrojmë vazhdimisht lirinë tonë të zgjedhjes në këtë mënyrë, kurdoherë që vihet në provë mirëqenia jonë emocionale, me ngadalë, ne bëhemi më mirë dhe më vetëbesues. Ndërkohë që nuk na duhet ende të bëhemi mjeshtër të fluturimit, mund të jemi të sigurt se Ai është me ne përgjatë udhës dhe gëzohet në faktin që Ai po na ndihmon të bëhemi më mirë pak nga pak. Secila ditë është një mundësi tjetër që të arrijmë lartësi të reja – duke na përgatitur për ditën kur do të jemi vërtet të aftë të fluturojmë vetë. ■

Autorja jeton në Kaliforni, SHBA.

**Presidenti
M. Rasëll
Ballard,**

President
Veprues i
Kuorumi të
Dymbëdhjetë
Apostujve

Kam disa sugjerime që shpresoj se do të jenë të vlefshme për ata prej jush që janë të shqetësuar për baraspeshimin e kërkesave të jetës.

TETË SUGJERIME SE SI T'I

Baraspeshoni Kërkesat e Jetës

- 1. Së pari, mendoni për jetën tuaj dhe vendosni përparësitë tuaja.** Gjeni pak kohë të qetë rregullisht për të menduar thellësisht rreth asaj se ku po shkoni dhe çfarë keni nevojë të bëni për të mbërritur atje. Jezusi, shembulli ynë, shpesh "tërhiqej në vende të vetmuara dhe lutej" (Lluka 5:16). Ne kemi nevojë të bëjmë të njëjtën gjë herë pas here, për t'u përtërirë shpirtërisht ashtu siç bëri Shpëtimtari. Shkruajini detyrat që doni të përmbushni çdo ditë. Mbi të gjitha, mbajini në mendje besëlidhjet e shenjta që keni bërë me Zotin ndërkohë që shkruani programin e ditës suaj.
- 2. Së dyti, vendosni synime afatshkurtra që mund t'i arrini.** Vendosni synime që janë të baraspeshuara mirë – jo më shumë seç duhet, as më pak seç duhet dhe jo tepër të larta por as edhe tepër të ulëta. Shkruajini synimet tuaja të arritshme dhe punoni për to sipas rëndësisë së tyre. Lutuni për udhërrëfim hyjnor kur t'i vendosni synimet tuaja.
- 3. Së treti, nëpërmjet planifikimit financiar me mençuri, kontrollojini nevojat tuaja reale dhe matini me kujdes ato kundrejt dëshirave tuaja të shumta në jetë.** Jashtë mase shumë individë dhe familje kanë marrë borxh me tepri. Kini kujdes nga ofertat e shumta tërheqëse për të marrë para hua. Është shumë më e lehtë të merrni para hua sesa t'i shlyeni ato. Nuk ka rrugë të shpejta për të sigurua financiare. Ne nuk do të kemi kurrë baraspeshë në jetën tonë nëse financat tona nuk mbahen të sigurta nën kontroll. Kujtohuni të paguani gjithnjë një të dhjetë të plotë.

4. Së katërti, qëndrojeni pranë bashkëshortit/es, fëmijëve, të afërmeve dhe miqve. Ato do t'ju ndihmojnë të mbani një baraspeshë në jetën tuaj. Ndërtoni marrëdhënie me familjen dhe miqtë tuaj me anë të komunikimit të hapur e të ndershëm.

Një martesë e mirë dhe marrëdhëniet e mira familjare mund të ruhen me anë të komunikimit të butë, dashamirës e të matur. Mbajeni mend se shpesh një shkelje syri, një tundje e kokës ose një prekje do të thotë më shumë sesa fjalët. Pasja e humorit dhe një dëgjim i kujdesshëm janë gjithashtu pjesë thelbësore të komunikimit të mirë.

5. Së pesti, studiojini shkrimet e shenjta. Ato ofrojnë një nga burimet më të mira që kemi për të na mbajtur të lidhur me Shpirtin e Zotit. Një nga mënyrat se si e kam fituar njohurinë time të sigurt se Jezusi është Krishti, është nëpërmjet studimit tim të shkrimeve të shenjta. Presidenti Rasëll M. Nelson u ka kërkuar anëtarëve të Kishës ta studiojnë plot lutje Librin e Mormonit çdo ditë.

6. Së gjashti, ne duhet ta programojmë kohën në kalendarë tonë të përditshëm për glodhje, stërvitje dhe pushim të mjaftueshëm nëse duam të shijojmë një jetë të shëndetshme

dhe të baraspeshuar. Paraqitja e mirë fizike e rrit dinjitetin tonë dhe respektin për veten.

7. Së shtati, zhvilloni mbrëmje të përjavshme familjare. Ne nuk duhet ta humbim këtë mundësi të veçantë për t'ia "mës[uar] njëri-tjetrit doktrinën e mbretërisë" (DeB 88:77), e cila do t'i drejtojë familjet drejt jetës së përfjetshme.

Satani është gjithmonë duke punuar për ta shkatërruar dëshminë tonë, por ai nuk do ta ketë fuqinë të na tundojë apo të na shqetësojë përtej forcës sonë për të bërë ballë kur jemi duke studiuar ungjillin dhe duke jetuar urdhërimet e tij.

Sugjerimi im i fundit është të lu-

8. temi shpesh. Ju mund të dini të merrni vendimet e duhura çdo ditë, nëpërmjet lutjes së vazhdueshme dhe të sinqertë. Kur jam në harmoni nga ana shpirtërore, kuptoj se unë mund ta baraspeshoj çdo gjë në jetën time shumë më lehtë.

E kuptoj se sugjerime të tjera mund t'u shtohen këtyre. Sidoqoftë, unë besoj se kur përqendrohemi në disa objektiva bazë, ka më shumë të ngjarë të jemi në gjendje t'i administrojmë kërkesat e shumta që na sjell jeta. Kujtoni, çdo gjë me tepri në jetë mund të na e prishë baraspeshën. Në të njëjtën kohë, mungesa e gjërave të

rëndësishme mund të sjellë të njëjtën gjë. Mbreti Benjamin këshilloi "që të gjitha këto gjëra të jenë bërë në urtësi dhe rregull" (Mosia 4:27).

Shpesh mungesa e drejtimit dhe e synimeve të qarta mund të na e çojnë dëm kohën dhe energjinë dhe të japin ndihmesë për ta nxjerrë nga baraspesha jetën tonë. Synimi ynë kryesor duhet të jetë të kërkojmë "pavdekësi[në] dhe jet[ën] e përfjetshme [të] njeriut" (Moisiu 1:39). Duke pasur këtë si synimin tonë, përse të mos heqim nga jeta jonë gjërat që na i shpërqendrojnë dhe na i konsumojnë mendimet, ndjenjat dhe energjitë tona pa ndikuar te [përpjekja] jonë për ta arritur atë synim?

Thjesht bëni më të mirën që mundeni çdo ditë. Bëni gjërat bazë dhe, përpara se ta kuptoni, jeta juaj do të jetë plot me kuptueshmëri shpirtërore që do t'ju pohojë se Ati juaj Qiellor ju do. Kur një njeri e di këtë, atëherë jeta do të jetë plot me qëllim e kuptim, duke e bërë më të lehtë mbajtjen e baraspeshës. ■

Nga një bisedë në konferencën e përgjithshme të prillit 1987

NË KËTË SEKSION

Po sikur të largohesha?

Kur u shpërngula fillimisht këtu, në degën time kishte vetëm dy të reja të tjera. Ne u bëmë shoqe dhe arrita t'i njihja shumë mirë. Por ato ndaluan së ardhuri në kishë.

Një herë kur shkova në tempull, pashë presidentin e misionit. I tregova për shoqet e mia dhe e pyeta se çfarë mund të bëja për t'i ndihmuar ato që të ktheheshin në Kishë. Ai më tha të qëndroja aty ku isha, të isha i fortë dhe të lutesha për to.

Shpejt pas kësaj, pashë një nga vajzat, dhe isha kaq e lumtur ta shihja. Kur u ktheva në shtëpi atë natë, u luta dhe ndjeva fuqishëm se kisha nevojë patjetër që të qëndroja aty ku isha dhe të vazhdoja të shkoja në kishë, të vazhdoja të shkoja në seminar dhe të vazhdoja të isha një shembull për shoqet e mia. Po sikur të largohesha dhe të mos kthehesha kurrë dhe një nga shoqet e mia të kthehej në kishë? Kush do të ishte shoqja e tyre dhe kush do t'i ndihmonte ato të ktheheshin?

Gjërat janë më të lehta kur i bëjmë ato së bashku.

Alyona,

Kharkiv Oblast, Ukraine

52 Ashtu si Shpëtimtari:
Rritja në Katër Fusha të Rëndësishme

Nga Dajenë Tomas

56 Udhërrëfyesi i një Peshëngri-tëseje për të Qëndruar të Fortë

Nga Kuinini Manumua

58 Tema e Aktiviteteve të Përbashkëta për Vitin 2019: "Nëse Më Doni, Zbatoni Urdhërimet e Mia"

Nga Presiden-
cat e Përgjith-
shme të Të
Rejave dhe të
Të Rinjve

60 Kënga për Temën e Aktiviteteve të Përbashkëta për Vitin 2019: Po ta Duam Atë

Nga Nik Day

64 Përgjigje nga Udhëheqësit e Kishës: Sakramenti dhe të Bërit më Shumë si Krishti

Nga Plaku D. Tod Kristoferson

ASHTU SI SHPËTIMTARI:

Rritja në Katër Fusha
të Rëndësishme

Ne nuk dimë shumë gjëra mbi mënyrën se si u rrit Jezu Krishti, por Lluca 2:52 na jep një ide me rëndësi.

Pra, pritet që unë të ..., çfarë?" Kisha dëgjuar. Vërtet e kisha bërë. Instruktori i kishte kontrolluar pajimet e mia të alpinizmit, më kish-te treguar saktësisht se si ta liroja litarin, madje më kishte parë drejt e në sy dhe më kishte thënë: "Unë NUK do të të lë të biesh!"

Por në çastin vendimtar, ja ku po qëndroja, duke u dridhur e duke u djersitur, teksa shihja poshtë pas shpinës dhe ... goxha poshtë, duke e ditur se duhej të bëja hapin e parë.

Buzë një shkëmbi.

Epo, ndoshta ju nuk keni qenë në vendin tim, gati që ta hidhni njëmend hapin nga maja e një shkëmbi, duke shpresuar se jeni të përgatitur mjaftueshëm sa të zbritni poshtë me litar në mënyrë të sigurt. Por ka gjasa që të keni qenë në vendin tim shpirtërisht. E dini, kur i keni studiuar vetë shkrimet e shenjta dhe i keni dëgjuar mësuesit të dëshmojnë për doktrinën dhe parimet e vërteta. Ju e ndieni Shpirtin t'ju ftojë të veproni në mënyra që do t'ju ndihmojnë të bëheni më shumë si Shpëtimtari. Jeni i ngazëllyer ta ndërmerreni këtë hap dhe t'ia tregoni Zotit se sa i zotuar jeni ndaj ungjillit të Tij.

Pastaj mendoni: “Si ta bëj atë?”

Dhe ajo çfarë dukej aq e qartë dhe e arritshme vetëm një çast më parë, ju largohet. Ja ku jeni, duke qëndruar në buzë të një shkëmbi shpirtëror, i pasigurt nëse e keni pajisjen apo përgatitjen e duhur për të vepruar sipas të vërtetës që keni marrë.

Që të bëheni si Jezu Krishti: Si e bëni atë?

Niseni te Fillimi

Shpëtimtari e filloi jetën e Tij në vdekshmëri në të njëjtën mënyrë siç e filluam ju dhe unë: si një foshnjë. Dhe me kalimin e kohës, ashtu si ne, Jezusi filloi të rritej (shih te Doktrina e Besëlidhje 93:11–17). Ai mësoi se si të ecte, të fliste dhe të qeshte. Ai mësoi se si të punonte, të lexonte dhe të shkonte mirë me njerëzit.

Në fakt, mënyra se si “u rrit” Zoti është, regjistruar te Lluca 2:52: “Dhe Jezusi rritej në dituri, në shtat dhe në hir përpara Perëndisë dhe njerëzve”.

Nëse dëshirojmë të bëhemi si Shpëtimtari, ne mund ta ndjekim shembullin e Tij.

Pra le ta shqyrtojmë këtë model dhe ta shohim vetë se bërja si Jezu Krishti është i mundur!

Ja ku jeni, duke qëndruar në buzë të një shkëmbi shpirtëror, i pasigurt nëse e keni pajisjen apo përgatitjen e duhur për të vepruar sipas të vërtetës që keni marrë.

“Rritja në dituri”

Perëndia e krijoi mendjen tonë që të ketë aftësi të hatashme për ta vlerësuar, përpunuar dhe vënë në përdorim dijeninë. Faktet, figurat, aftësitë, procedurat – sasia e informacionit që mund të grumbullojmë, është thuajse pa kufi.

Por ashtu si Shpëtimtari, ne kërkojmë të rritemi në *dituri*, jo thjesht informacion. Dituria është të jesh në gjendje ta përdorësh saktësisht informacionin, t'i kuptosh alternativat e tua dhe të marrësh vendime të mira.

“Përdorimi i duhur i njohurisë përbën urtësi”, dha mësim Plaku

Xhejms E. Talmixh (1862–1933), i Kuorumit të Dymbëdhjetë Apostujve.¹ Ai gjithashtu shpjegoi se si e fitoi urtësinë Shpëtimtari: “Ai e mblodhi njohurinë me anë të studimit dhe e fitoi urtësinë me anë të lutjes, të menduarit dhe përpjekjes”.² Alma i dha mësim birit të tij Helamanit: “O mbaje mend, biri im dhe mëso *urtësi* në rininë tënde; po, mëso në rininë tënde të zbatosh urdhërimet e Perëndisë” (Alma 37:35; theksimi i shtuar). Mendoni rreth saj: Besimi, studimi dhe bindja e zgjerojnë aftësinë tonë për të marrë njohuri dhe për t'u rritur në dituri!

DITURIA

Si mund t'i vini në zbatim parimet e besimit dhe bindjes për t'ju ndihmuar të rriteni në dituri?
Në çfarë mënyrash rritja në dituri mund t'ju ndihmojë të bëheni më shumë si Shpëtimtari?

MËSONI MË SHUMË:

Shih 2 Nefi 9:28–29; Doktrina e Besëlidhje 130:18–19.

“Rritja në shtat”

Nefi ishte i madh dhe i fuqishëm. Ai përshkruhet në shkrimet e shenjta si “i madh në shtat” (1 Nefi 2:16). Unë nuk jam. Shtati i Nefit ishte krijuar për të kryer veprimtari shumë më të ndryshme nga shtati im, sepse Zoti kishte detyra të ndryshme për Nefin. Nefit i duhej të ndërtonte një anije, të gjente ushqim për familjen e tij dhe t’i ndihmonte ata të udhëtonin nëpër vendin e shkretë.

SHTATI

Në çfarë mënyrash kujdesi për trupin tuaj fizik është i lidhur me kujdesin për shpirtin tuaj?
Çfarë do të ndryshoni apo përmirësoni në mënyrën se si kujdeseni për trupin tuaj?

MËSONI MË SHUMË:

Lexojeni bisedën e konferencës së përgjithshme “Falë i Qoftë Perëndisë” nga Presidenti Rasëll M. Nelson.

Trupat tanë fizikë kanë atë çfarë na duhet me qëllim që të jetojmë në jetën në vdekshmëri dhe të gjejmë kënaqësi në të. Për shkak të planifikimit hyjnor të Perëndisë, një fëmijë i porosalindur rritet në shtat me kalimin e kohës. Neve nuk na nevojitet të zhvillojmë organe apo gjymtyrë të tjera teksa kalon moshën – ato elemente ishin krijuar tashmë si pjesë e trupave tanë. Nuk kërkohet ndonjë montim shtesë! Por me qëllim që t’i shërbejmë Perëndisë dhe njerëzve përrreth nesh, ne duhet ta ruajmë shëndetin e trupave tanë.

Trupat tanë fizikë janë tempulli, apo shtëpia, e projektuar përsosurisht për shpirtat tanë (shih 1 Korintasve 3:16–17; 6:19–20). Presidenti Rasëll M. Nelson dha mësim: “Trupi juaj, cilatdo qofshin dhuntitë e tij të natyrshme, është një krijim i mrekullueshëm i Perëndisë. Ai është një tabernakull prej mishi – një tempull për shpirtin tuaj.”³

Trupat tanë mund të përjetojnë sfida, paaftësi dhe dhembje të rënda fizike, sepse ne po kalojmë një përvojë në vdekshmëri, por Ati ynë Qiellor i projektoi përsosurisht trupat tanë që t’i përmbushim me sukses mundësitë tona në jetë.

“Rritja në hir përpara Perëndisë”

Plaku Xhefri R. Holland, i Kuorumit të Dymbëdhjetë Apostujve, dha mësim se “*e vërteta* e parë e madhe e gjithë përjetësisë është se Perëndia na do *ne* me gjithë zemrën, fuqinë, mendjen dhe forcën *e Tij*”⁴.

Perëndia ju do *ju*. Edhe kur keni një ditë kur nuk ndiheni mirë, Ai ju do *ju* – me gjithë anët tuaja të forta, dobësitë, pyetjet dhe shpresat tuaja. Pra, si “*rite[ni]* . . . në hir përpara Perëndisë”? Ju i tregoni Atij se edhe ju e doni Atë!

Jezusi u tha dikur dishepujve të Tij: “Nëse më doni, zbatoni urdhërimet e mia” (Gjoni 14:15). Bindja juaj e shfaq dashurinë tuaj për Perëndinë. Bindja juaj me gatishmëri në veprimtaritë e vogla e të përditshme, mund t’ju përgatitë që të përgjigjeni, kur vijnë ftesat e Tij në të ardhmen, dhe të përmbushni gjëra edhe më të mëdha.

HIR PËRPARA PERËNDISË

Si e tregoi Shpëtimtari që Ai e donte Atin Qiellor? Çfarë ju mëson kjo rreth Jezusit?

Çfarë veprimi të efektshëm dhe të drejtë mund të ndërmerrni sot që ta tregoni dashurinë tuaj për Perëndinë?

MËSONI MË SHUMË:

Shih Mosia 2:22, 41.
“Kur mësojmë më shumë rreth Jezu Krishtit, ne zhvillojmë besim më të madh tek Ai dhe natyrshëm duam ta ndjekim shembullin e Tij.”

Xhin B. Bingham, “Që Gëzimi Juaj të Jetë i Plotë”,
Liahona, nëntor 2017, f. 87.

“Rritja në hir përpara njerëzve”

Mos u habitni! Pasja e më shumë ndjekësve se të gjithë në mediat shoqërore *nuk* do të thotë se keni “hir përpara njerëzve”.

Jezusi shfaq një mënyrë të ndryshme të ndikimit ndaj të tjerëve – dhe të Atij që Ai e lejoi ta ndikonte.

Ai “e përshkoi vendin duke bërë mirë . . . sepse Perëndia ishte me të” (Veprat e Apostujve 10:38).

MËSONI MË SHUMË:

Bëhuni një mik ashtu si Amoni ishte për Mbretin Lamon. Shih tek Alma 17:19–18:41.

HIR PËRPARA NJERËZVE

Cilat janë disa mënyra se si ju mund të jeni një mik më i mirë për njerëzit rreth jush?

Në ç’mënyrë ndjekja e shembullit të Shpëtimtarit që “e përshkoi vendin duke bërë mirë” mund ta rritë ndikimin tuaj të drejtë tek të tjerët?

Presidenti Henri B. Ajring, Këshilltar i Dytë në Presidencën e Parë, tha njëherë: “Mund t’i kujtoj ende, sikur të ishte sot, miqtë që e prekën për mirë jetën time shumë kohë më parë. Ata kanë ndërruar jetë, por kujtimi i dashurisë, shembullit, besimit dhe dëshmisë së tyre, ende më lartëson.”⁵

Ju mund ta rritni ndikimin tuaj duke qenë një mik që e prek për mirë jetën e të tjerëve. Broshura *Për Forcën e Rinisë* jua mëson mënyrën se si: “Tregoni interesim të sinqertë për të tjerët; buzëqeshni dhe bëjuani të ditur se interesoheni për ta. Trajtojini të gjithë me mirësi e respekt dhe përmbahuni nga gjykimet dhe kritikët për ata që ju rrethojnë. . . . Bëni një përpjekje të veçantë për të qenë mik me ata që janë të ndrojtur apo të vetmuar, që kanë nevoja të veçanta ose që nuk ndihen të përfshirë.”⁶

Mendoni për individët që i admironi dhe i respektoni ndershmërisht – ata të cilët i *pëlqeni*. Çfarë karakteristikash kanë zhvilluar ata të cilat ju kujtojnë Jezu Krishtin? Sepse, pavarësisht sa të mirë mund të jenë miqtë tanë, Miku ynë më i mirë është Jezu Krishti dhe shembulli i Tij është shembulli që duam ta ndjekim!

Gjithçka Është e Lidhur

“Dhe Jezusi rritej në dituri, në shtat dhe në hir përpara Perëndisë dhe njerëzve” (Lluka 2:52). Teksa e ndiqni modelin e Shpëtimtarit për rritjen, ju do të zbuloni se elementet funksionojnë përsosurisht së bashku dhe ju *do të* bëheni më shumë si Ai. Mendja, trupi dhe shpirti juaj do të funksionojnë së bashku për të mirën tuaj dhe ju do të jeni në gjendje ta bekoni jetën e shumë të tjerëve dhe “t’i shërbeni [Perëndisë] me gjithë zemrën, fuqinë, mendjen dhe forcën tuaj!” (Doktrina e Besëlidhje 4:2.) ■

SHËNIME

1. James E. Talmage, *The Articles of Faith*, bot. 12-të, (1924), f. 90.
2. James E. Talmage, *Jesus the Christ* (1916), f. 112.
3. Russell M. Nelson, “We Are Children of God”, *Ensign*, nëntor 1998, f. 85.
4. Xhefri R. Holland, “Nesër Zoti Ka për të Bërë Mrekulli midis Jush”, *Liahona*, maj 2016, f. 129.
5. Henry B. Eyring, “True Friends”, *Liahona*, maj 2002, f. 29.
6. Për Forcën e Rinisë (broshurë, 2011), f. 16.

Nga Kuinini Manumua

Kur isha në vitin e parë të shkollës së mesme, trajneri i peshëngritjes më kërkoi t'i bashkohesha skuadrës së peshëngritjes.

"Mmm . . . jo faleminderit", thashë unë. "Nuk më shkon për shtat."

Por ai këmbënguli. Për javë të tëra.

Përfundimisht, e provova. Ai kishte të drejtë: më pëlqeu vërtet peshëngritja. Në fillim ishte pa dyshim e çuditshme; trupi im nuk kishte bërë kurrë ndonjë gjë si ajo më parë. Por mësova ta doja ndjenjën e stërvitjes. Gjithashtu i doja shokët e skuadrës sime dhe garat. Dhe fillova t'ia dilja me të vërtetë mirë!

Tani peshëngritja është pjesë e madhe e jetës sime. Unë stërvitem çdo ditë për të paktën dy apo tre orë, duke bërë ngritje peshash nga shpina, nga përpara me shkëputje mbi supe dhe lart me hov. (Dhe nëse nuk e dini se çfarë janë asnjërin nga këto gjëra, mos u merakosni – as unë nuk i dija!)

Si shumë gjëra, peshëngritja kërkon kohë e durim dhe ndonjëherë kjo mund të jetë e vështirë. Fatmirësisht, familja ime është përherë e pranishme duke më nxitur, edhe kur ankohem se sa më

UDHËRRËFYESI I NJË PESHËNGRITËSEJE PËR TË

QËNDRUAR

dhemb trupi (që ndodh shpesh). Babi im ka gjithmonë gati për mua qese me akull dhe fjalime zemërdhënëse kur shkoj në shtëpi pas stërvitjes. Dhe mami im sakrifikon përherë që unë të mund të shkoj në gara.

Disa vite më parë, shkova në një nga këto gara në Filadelfia të Pensilvanisë në SHBA. Isha e entuziazmuar që do të konkurroja kundër peshëngritësve nga i gjithë vendi, por isha pak e shqetësuar që do të isha kaq shumë larg nga familja ime. Për të ma bërë më të lehtë, mami më premtoi të më dërgonte me celular shkrime të shenjta dhe mesazhe plot mendim çdo ditë.

Natën përpara garës, ca çuna e goca organizuan një festë. Mendova që do të ishte diçka e këndshme të shkoja, kështu që unë dhe shoqja ime e dhomës shkuam për ta parë si ishte. Por menjëherë e dija se nuk ishte lloji i festës për mua. Kishte adoleshentë që po pinin pije alkoolike, duhan, po thoshin fjalë të pahijshme dhe kërcenin në mënyrë të papërshtatshme. E dija se nuk duhej të isha aty, por isha e shqetësuar se çfarë mund të mendonte shoqja ime e

dhomës. Ose çfarë mund të mendonin konkurrentët e tjerë.

Por atëherë diçka më shkrepri në kokë: “Qëndroni në vende të shenjta”.

Ishte nga shkrimi im i shenjtë i parapëlqyer dhe një shkrim që mami ma kishte dërguar atë mëngjes: Doktrina e Besëlidhje 87:8: “Prandaj, qëndroni në vende të shenjta dhe mos lëvizni, derisa dita e Zotit të vijë; sepse, vini re, ajo vjen shpejt, thotë Zoti. Amen.”

Nuk e di përse mami ma dërgoi atë shkrim të shenjtë atë ditë, por është një shkrim i shenjtë që e kam pëlqyer shumë gjithë jetën time. E kisha mësuar përmendsh që kur isha tetë vjeçe, dhe më ka kujtuar vazhdimisht që të kem guxim, të jem e bindur dhe ta mbroj atë që besoj.

“Qëndroni në vende të shenjta.”

“Po iki”, i thashë shoqes sime të dhomës. I shpjegova për shkrimin e shenjtë që më kishte dërguar mami im atë mëngjes. “Ky nuk është një vend ku duhet të qëndroj unë.”

Shoqja ime e dhomës më tha se as ajo nuk donte të ishte aty. Edhe ajo nuk ndihej rehat, por nuk kishte dashur të

largohej vetëm dhe të dukej si dësh-take. Ajo më falënderoi që fola dhe ne u larguam.

Të nesërmen në mëngjes mësuam se shpejt pasi ishim larguar, çunat dhe gocat që ishin te festa, i kishin kapur dhe eliminuar nga gara për konsumim pijesh alkoolike dhe drogash.

Nëse nuk do të isha nxitur ta kujtoja vargun e mamit tim, edhe unë mund të isha përjashtuar nga gara. Përfundova duke fituar vendin e parë, kështu që jam vërtet mirënjohëse që arrita të garoja. (Mendoj se e falënderoj çdo ditë mamin tim që më dërgoi mesazhe në telefon.)

Fitimi i një gare peshëngritjeje është një bekim tepër i dukshëm dhe i menjëhershëm prej zbatimit të urdhërimeve. Por Doktrina e Besëlidhje 87:8 nuk thotë: “Qëndroni në vende të shenjta që të fitoni gara peshëngritjeje”. Dhe Gjoni 14:15 nuk thotë: “Nëse doni bekime të menjëhershme, zbatoni urdhërimet e mia”. Zoti na bekon ngaqë Ai na do. Dhe ne përpiqemi të jemi të shenjtë dhe të bindur ngaqë ne i mirëbesojmë Zotit dhe e duam Atë. ■

Autorja jeton në Kaliforni të SHBA-së.

TË FORTË

“NËSE MË DONI, ZBATONI URDHËRIMET E MIA” GJONI 14:15

Presidentja e Përgjithshme e Të Rejave, Motra Boni H. Kordën (në qendër), Motra Mishel D. Krejg, Këshilltare e Parë (majtas) dhe Motra Beki Krejvën, Këshilltare e Dytë (djathtas).

Presidenti i Përgjithshëm i Të Rinjve, Stiven W. Ouen (në qendër), Vëllai Douglas D. Holms, Këshilltar i Parë (majtas) dhe Vëllai M. Xhozef Brof, Këshilltar i Dytë (djathtas).

NËSE MË DONI

Nga Presidenca e Përgjithshme e Të Rejave

Tema vjetore e rinisë për vitin 2019 është një thirrje për veprim – një ftesë vetjake nga Shpëtimtari ynë. A jeni tërësisht të përfshirë? A e doni Atë? A jeni të gatshëm të ndiqni gjurmët e Tij?

Shpëtimtari ynë, Jezu Krishti, bëri diçka për ne që nuk mund kurrsesi ta bënim për veten tonë. Dhe çfarë kërkon Ai në këmbim? Ai kërkon që ne t'i zbatojmë urdhërimet e Tij që të mund të bekohemi për ta pasur gjithmonë Shpirtin e Tij me ne (shih Moroni 4:3).

Urdhërimet janë një dhuratë dashurie. Shpëtimtari thjesht tha: “Nëse më doni, zbatoni urdhërimet e mia”, por *përse*? Sepse Ai JU do! Ai dëshiron që *ju* të jeni të lumtur. Ai dëshiron që jeta *juaj* të jetë plot me gëzim dhe mundësi të pafundme. Ai dëshiron që *ju* të jeni të sigurt dhe të mbrojtur nga ligësitë e botës. Ai dëshiron që të derdhë mbi *ju* bekime, të cilat janë kaq të mëdha “që nuk do të ketë mjaft vend për t’i mbajtur” (3 Nefi 24:10). Ai

dëshiron që *ju* të ktheheni e jetoni me Të përsëri dhe të jeni marrës i *të gjitha* bekimeve të premtuara të Atit Qiellor.

Mbani gjithmonë mend se sa shumë Ati Qiellor i do fëmijët e Tij. Ai ka dashuri të përsosur për ju. Ju mund ta shfaqni dashurinë tuaj për Të duke zbatuar urdhërimet e Tij. Veprimet tuaja të drejta do t’ju sjellin bekime të jashtëzakonshme juve dhe njerëzve përreth jush.

Ashtu sikurse profeti ynë, Presidenti Rasëll M. Nelson, tha: “Ne kemi nevojë për ju në batalionin e rinisë së Zotit. Nuk do të ishte njësoj pa ju!” Ai ju ftoi që “të dalloheni dhe të jeni të ndryshëm nga bota” duke i jetuar standardet e broshura *Për Forcën e Rinisë* dhe duke i zbatuar urdhërimet – që “të dukeni, të tingëlloni, të veproni e të visheni si një dishepull i vërtetë i Jezu Krishtit” (“Shpresa e Izraelit” [takim shpirtëror mbarëbotëror për rininë, 3 qershor 2018], f. 9, <https://www.lds.org/broadcasts/face-to-face/nelson?lang=alb>).

Teksa përpiqeni fort t'i bindeni Zotit dhe profetëve të Tij, fuqia e Frymës së Shenjtë do t'ju mbushë me dashurinë e Perëndisë dhe do t'ju dëshmojë për identitetin tuaj hyjnor si një bir ose bijë e Perëndisë. Ato bekime rriten teksa ju përpiqeni të jetoni me drejtësi. Zoti dhe profeti ju mirëbesojnë. Ata ju duan. Ne premtojmë që vetëbesim, siguri te vetja dhe ngushëllim i madh vijnë kur ju u bindeni urdhërimeve dhe i zbatoni ato.

ZBATONI URDHËRIMET E MIA

Nga Presidenca e Përgjithshme e Të Rinjve

Akeni menduar ndonjëherë: “Si mund t'i tregoj Atit Qiellor që unë me të vërtetë dua që Ai t'u përgjigjet lutjeve të mia dhe të më bekojë?” Shpëtimtari Jezu Krisht na dha një çelës kur tha: “Nëse më doni, zbatoni urdhërimet e mia” (Gjoni 14:15).

Me fjalë të tjera, ne e tregojmë dashurinë tonë për Atin Qiellor duke i zbatuar urdhërimet e Tij.

Ndonjëherë përgjigjet nuk vijnë në kohën ose mënyrën që i presim, dhe ne mund të tundohemi që të dorëzohemi apo që të mos jemi më të bindur. Por nëse jemi të duruar dhe dëgjojmë, Zoti do të përgjigjet në vetë kohën dhe mënyrën e Tij. Ai përherë u përgjigjet lutjeve të drejta. Ai përherë e bekon bindjen (shih Mosia 2:21–24).

Bota jep mësim që dashuria nuk përfshin asnjë përgjegjësi. Por e kundërta është në fakt e vërtetë. Dashuria jonë për Perëndinë shfaqet nga gatishmëria dhe zelli ynë në zbatimin e urdhërimeve të Tij.

Shpëtimtari dha mësim: “E vërteta do t'ju bëjë të lirë” (Gjoni 8:32). Profeti Alma më tej shpalli se “ligësia kurrë nuk ka qenë lumturi” (Alma 41:10). Dhe nëpërmjet Profetit Jozef Smith, Zoti dha mësim: “Ka një ligj, të shpallur në mënyrë të pakthyeshme në qiell, përpara krijimit të kësaj bote, mbi të cilin të gjitha bekimet bazohen – dhe kur ne fitojmë ndonjë bekim nga Perëndia, është me anë

të bindjes ndaj atij ligji mbi të cilin ai bazohet” (Doktrina e Besëlidhje 130:20–21).

Lumturia, bekimet dhe udhërrëfimi vijnë me anë të bindjes. Ati Qiellor dëshiron që ju të jeni të lumtur dhe të lirë ngaqë Ai ju do, dhe kjo është arsyeja përse Ai jep urdhërime. Për ta gjetur paqen që nuk gjendet në këtë botë, ne duhet të mësojmë se nënshtrimi ndaj vullnetit të Atit Qiellor është e vetmja udhë drejt lumturisë.

Ati Qiellor dëshiron që ju të gjeni lumturi të përjetshme. Profetët e Tij dëshirojnë që ju të gjeni gëzim të pamasë. Ne duam që ju të gjeni paqen që ne kemi gjetur nga ndjekja e Shpëtimtarit. Në shtegun që tregon Ai të shkoni (shih “Zot, Un' Ty do të t'Ndjek”, *Himne*, nr. 137). Zgjidhni të jeni të bindur. Bindja juaj me gatishmëri do të çojë drejt lirisë dhe lumturisë së vërtetë. ■

PO TA DUAM ATË

Kënga për Temën e Aktiviteteve të Përbashkëta për Vitin 2019

Fjalët dhe muzika nga Nik Day

Me energji ♩ = 96-108

Chord progression: F, Gm, Dm, B♭

5

1. Da - shu - ri - a është më shum'; Se një fjal', më shum' se një ndjen' në shpirt.
2. Për ne A - i ka dhënë drej - tim, Me hi - rin e Tij të na be - koj'.

5

Chord progression: F, Gm, Dm

8

— A - i er - dhi në to - kë, Që shpre - sa jon' të
Kur da - shu - rin' ton' ia shfa - qim, Bëjm' çfar' A - i

8

Chord progression: B♭, F, Gm

11

bë - het, Kur vet - mi ndi - ejm'. Si A - i, _____ mund të du -
thot', Për gjith-mon' do ndry - shojm'.

11

Chord progression: Dm, B♭, F

© 2018 nga Intellectual Reserve, Inc. All rights reserved.

Kjo këngë mund të kopjohet për t'u përdorur me raste në Kishë ose në shtëpi, jo për tregti.

Ky shënim duhet të shfaqet në çdo kopje që bëhet.

14

am, — Kur e - cim — n'gjur-mët e — Tij. — Ne A - të —

Gm Dm B♭

17

— po ta du - am, — do t'ia tre - gojm'. —

F Gm Dm

20

Ne fqi - njit me gjith' ze - mër' do shkojm' t'i shër - bejm', Të —

B♭ F Gm⁷

§

23

— lo - dhu - rit do ndih-mojm', lart do t'i ngrem', Ç'na — më - soi do bëjm', si A - i

F B♭ F

26

do je - tojm', po ta du - am. — Po ta du - am. — Po ta du -

26 Gm⁷ F B^b

29 1. am. — 2. 3. am. —

29 F Gm Dm B^b F

34 Shko tek Coda ☺

Po ta du - am. — Da - shu - ri —

34 Gm⁷ Dm⁷ B^b C

38 e — Tij na lart' - son. — Dhe — çdo gjë ndry - shon. — Pra t'ma - rrim

38 Dm B^b F C

42

da - shu - rin' që Ai na dha, A - i na dha, Dhe fqi -

Dm C7

45

njit me gjith' ze - mër' të shkojm' t'i shër - bejm', Të lo - dhu - rit të ndih - mojm', lart

F Gm Dm

48

do t'i ngrem', Ç'na më - soi do bëjm', si A - i të je - tojm', po ta du - am.

Bb F Gm Dm

52 D.S. al Coda

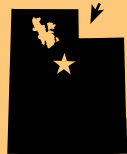
Ne fqi -

53 CODA

rit.

Bb F Gm Dm Bb

rit.

U lind në
Amerikën-Fork,
Jutë,
më 21 janar 1945

Punoi si
avokat

U mbështet si anëtar i
Kuorumit të
Dymbëdhjetë
Apostujve
në prill 2008

Kur ishte 13 vjeç,
ndihmoi pas ope-
racionit të nënës
duke
gatuar
bukë.

Vazhdoi ta bënte
këtë derisa u lar-
gua për në kolegji.

U martua me
Kethrin Xhejkobin
në vitin 1968, në
Tempullin e
Solt-Lejikut

Ka **5 fëmijë**
dhe **16**
nipër e mbesa

Sakramenti dhe Bërja më Shumë si Krishti

Nga Plaku D. Tod Kristoferson,
i Kuorumit të Dymbëdhjetë Apostujve

Simbolika e sakramentit të Darkës së Zotit është e bukur për t'u menduar. Buka dhe uji përfaqësojnë mishin dhe gjakun e Atij që është të Buka e Jetës dhe Uji i Gjallë (shih te Gjoni 4:10), duke na kujtuar me ton prekës çmimin që pagoi Ai për të na shëlbuar. Kur copëtohet buka, ne kujtojmë mishin e copëtuar të Shpëtimtarit. Kur e pimë ujin, ne mendojmë për gjakun që Ai derdhi në Gjetseman e në kryq dhe fuqinë e tij shenjtëruese (shih te Moisiu 6:60).

Por figurativisht, ngrënia e mishit të Tij dhe pirja e gjakut të Tij ka një domethënie të mëtejshme, dhe kjo do të thotë që t'i përvetësojmë cilësitë dhe karakterin e Krishtit . . . Kur e marrim bukën dhe ujin e sakramentit çdo javë, do të ishte mirë të merrnim në shqyrtim se sa plotësisht dhe tërësisht duhet ta përfshijmë karakterin e Tij dhe modelin e jetës së Tij të pamëkatë në vetë jetën dhe qenien tonë. Jezusi nuk do të mund të kishte shlyer për mëkatet e të tjerëve nëse Ai Vetë nuk do të ishte i pamëkatë. Përdërisa drejtësia nuk

kishte pretendim mbi Të, Ai mund ta ofronte Vetën e Tij në vendin tonë për ta kënaqur drejtësinë dhe më pas për të treguar mëshirë. . . .

Marrja e mishit të Shpëtimtarit dhe pirja e gjakut të Tij nënkupton që të nxjerrim nga jeta jonë çdo gjë që nuk është në përputhje me një karakter si të Krishtit dhe t'i bëjmë tonat cilësitë e Tij. Ky është kuptimi më i gjerë i pendimit: jo vetëm të largohesh nga mëkati i së shkuarës, por "[n]ë kth[im il] zemrë[s] dhe [il] vullneti[t ndaj] Perëndi[së]", duke shkuar përpara (shih Udhëzuesi për Shkrimet e Shenjta "Pendohem, Pendim", f. 144). Perëndia do të na tregojë të metat dhe dështimet tona, por Ai gjithashtu do të na ndihmojë që ta kthejmë dobësinë në forcë (shih tek Ethëri 12:27). Nëse pyetim me çiltërsi: "Çfarë më mungon tjetër?" (Mateu 19:20) Ai nuk do të na lërë të hamendësojmë, por me dashuri Ai do të na përgjigjet për hir të lumturisë sonë. Dhe Ai do të na japë shpresë. ■

Nga një bisedë në konferencën e përgjithshme të tetorit 2017.

NËSE MË DONI, ZBATONI
URDHËRIMET E MIA.
GJONI 14:15

KISHA E
JEZU KRISHTIT
E SHENJTORËVE TË
DITËVE TË MËVONSHME

TË RINJTË NË MOSHË MADHORE

**TË MBINGARKUAR
ME JETËN?**

*Pjesa e këtij muaji është e gjitha
për t'ju ndihmuar ta përmirësoni
shëndetin tuaj emocional dhe
mendor.*

42

JOZEF SMITH

**KUJTIME TË MIRËSISË
DHE KARAKTERIT TË
PROFETIT**

28

RINIA

**KATËR MËNYRA PËR T'U
BËRË SI JEZU KRISHTI**

52

TEMA E RE E AKTIVITETEVE
TË PËRBASHKËTA

**NJË FTESË NGA
SHPËTIMTARI**

58

KISHA E
JEZU KRISHTIT
E SHENJTORËVE TË
DITËVE TË MËVONSHME

Miku

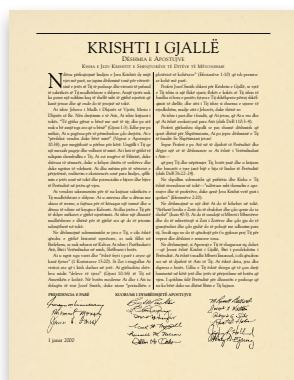
Një pjesë e
re kushtuar
fëmijëve për
TY!

**Nga Presidenti
Rasëll M. Nelson**

Mëso rreth Jezusit

Perëndia e dërgoi Birin e Tij, Jezu Krishtin, për të na ndihmuar.
Ti mund të kesh fuqi nga Jezu Krishti kur i bën këto gjëra:

Studioje dokumentin “Krishti i Gjallë”.

Ai është një dëshmi për Jezu Krishtin nga profetët e apostujt.

Mëso rreth Shpëtimtarit.

Disa vite më parë lexova dhe nënvizova *çdo varg* rreth Jezu Krishtit në shkrimet e shenjta. Kur e përfundova, i thashë bashkëshortes sime:
“Jam bërë tjetër njeri!”

Ji i gatshëm të ngulmosh,
ta ngresh zërin dhe të jesh i ndryshëm nga njerëzit e botës.

Përpiqu të shohësh tek Ai
në *çdo* mendim (shih Doktrina e Besëlidhje 6:36). Kur e bën këtë, dyshimet dhe frika jote do të largohen.

Jezusi është Krishti!
Fuqia e Tij është
në dispozicion të
çdonjërit prej jush.

Bëj besëlidhje të shenjta
dhe mbaji ato.

Nga “Marrja e Fuqisë së Jezu Krishtit në Jetën Tonë”, Liahona, maj 2017, f. 39–42.

NDIHMJOJE KOPSHTIN TONË TË RREDITET!

Kur Jezusi ishte në tokë, Ai ishte përherë plot mirësi me të tjerët. Kur jemi plot mirësi, ne po e ndjekim Atë.

Ashtu si shumë bimë, lule e perime të ndryshme rriten nëpër kopshte, ne mund të jemi plot mirësi në shumë mënyra të ndryshme.

Këtë vit, ne po mbjellim një kopsht të mirësisë! Kur ju tregon mirësi ndaj dikujt, shkruaje atë në një formë të prerë në trajtë luleje, kaktusi, gjetheje, bime, perimesh apo edhe të një insekti të dobishëm kopshti! Më pas na e dërgo. Kapaku i pasmë do të të tregojë mënyrën se si. Ose krijo vetë kopshtin tënd të mirësisë dhe na dërgo një foto tënden duke "punuar" në të!

Ky është urdhërimi
im: Ta doni
njëri-tjetrin, ashtu
si unë ju kam
dashur juve.*.

*Gjoni 15:12

Fëmijët e fillores nga **Osun State, Nigeri** bënë
lule për t'ia shtuar kopshtit të mirësisë!

Bimët e Dëshmisë

Çfarë do të thotë në të vërtetë të kesh dëshmi?

Nga Marisa Denis

Revistat e Kishës

Bazuar në një ngjarje të vërtetë

Elisa hyri në klasën e Fillores dhe u ul pranë shokut të saj, Armandos.

“Mirëserdhët!” tha Motra Ruso. “Le të fillojmë me një këngë.”

Elisa këndoi bashkë me klasën e saj. “Besimi është si një far’, Po të mbillet, rritet” (*Children’s Songbook [Libri i Këngëve të Fëmijëve]*, f. 50).

Motra Ruso shpërndau letra dhe bojëra dhjami me ngjyra. “Mendoni rreth asaj që kënduam”, tha ajo. “Kur e mbillni farën tuaj të besimit, ajo rritet në një dëshmi. Tani vizatoni se si do të dukej dëshmia juaj po të ishte një bimë.”

Elisa pa ngultas letrën e saj bosh. Gjithkush tjetër filloi të vizatonte. Elisa ia hodhi sytë me të shpejtë vizatimit të Armandos. Bima e tij kishte një kërcell të drejtë me shumë gjethe. Ngjante si borziloku që po rritej në ballkonin e apartamentit të saj. Ndoshta ashtu dukej dhe dëshmia e saj! E kapi bojën e saj të dhjamat dhe vizatoi një bimë njësoj si të tijën.

“Ju lutem, hapini shkrimet tuaja të shenjta tek Alma 32”, tha Motra Ruso.

Ata lexuan rreth mbjelljes së farës në zemër dhe ndjenjës së rritjes së saj. Elisa vështroi bimën e saj të dëshmisë. A kishte ajo një dëshmi? Çfarë do të thoshte kjo në të vërtetë? Ajo donte të pyeste, por ndjeu shumë ndrojtje.

Kur klasa mbaroi, Motra Ruso iu afrua Elisës.

“Dukesh e hutuar. Ka ndonjë gjë që nuk shkon?” pyeti Motra Ruso.

Elisa i hodhi sërish një vështrim vizatimit të saj.

“Nuk jam e sigurt se kam një dëshmi. Vërtet nuk e di se çfarë do të thotë ajo.”

Motra Ruso i dha Elisës një buzëqeshje dashamirëse. “S’ka problem. A të kujtohet se çfarë është besimi?”

Elisa pohoi me kokë. “Të besuarit në diçka që nuk mund ta shohim?”

“E saktë!” tha Motra Ruso. “Cilat janë disa gjëra tek të cilat beson?”

Kjo ishte pyetje e lehtë. “Unë besoj tek Ati Qiellor dhe te Jezu Krishti. Unë e di se Ata më duan.”

Motra Ruso buzëqeshi. “Sapo dhe dëshminë tënde! Një dëshmi është ajo që beson lidhur me ungjillin.”

Elisa mendoi rreth asaj. “Pra, unë e kam tashmë një dëshmi?”

“Po!” Motra Ruso ngriti shkrimet e saj të shenjta. “Dhe të kujtohet se çfarë lexuam sot? Ti e ushqen farën duke bërë gjëra si ardhja në kishë. Atëherë dëshmia jote do të rritet më e fortë.”

Elisa ndjeu se e kuptoi. “Pra, kjo është arsyeja përse i vizatuam dëshmitë tona të ngjashme me bimët?”

“Pikërisht. Ngaqë bimët rriten pak e nga pak”, tha Motra Ruso. “Dëshmitë janë po njësoj. Zakonisht dëshmia nuk vjen e gjitha njëherësh. Ato rriten pak e nga pak.”

Elisa u ndje më mirë rreth bimës që kishte vizatuar. Kur shkoi në shtëpi, ajo shkroi pranë vizatimit të saj: “Bima e Dëshmisë Time”. Ajo e vari atë pranë shtratit të saj. Ajo e dinte se dëshmia e saj po rritej tashmë. Dhe ajo donte të vazhdonte ta ndiqte Jezusin që dëshmia të rritej edhe më shumë! ●

RRITJA E DËSHMISË SATE

Një dëshmi
është ajo që beson se
është e vërtetë, si p.sh.: "Perëndia më do" ose "Unë besoj se familjet janë përgjithmonë".

**Bimëve
u nevojiten**
ujë dhe drita e diellit që të rriten.
Shkrimet e shenjta, lutja dhe kisha
janë sikurse uji dhe drita për
dëshmitë tona.

Rrënjët
i bëjnë bimët të forta.
Le t'i mbajmë dëshmitë tona
të forta duke kujtuar Atin Qiellor
dhe Jezusin çdo ditë!

**Njësoj si
bimët**
dëshmitë e gjithsecilit mund të rriten
me shpejtësi të ndryshme.
Ati Qiellor është i lumtur kur njohuria
jote rritet sado pak.

Farat e Besimit

Profeti Alma e krahasoi rritjen e një dëshmie me mbjelljen e një fare (shih Alma 32). Kur lutesh, i lexon shkrimet e shenjta dhe i ndihmon të tjerët, besimi yt do të rritet! Provoje këtë eksperiment për të parë një farë të mbijë.

Çfarë do të Të Nevojitet:

- 1 Fut copa letre apo shami prej letre të lagura brenda një qeseje plastike. Vendose fasulen sipër dhe mbylle mirë qesen.
- 2 Lëre qesen në një vend me diell. Pas afro një jave, fasulja duhet të fillojë të mbijë!
- 3 Lëre bimën të vazhdojë të rritet për njëfarë kohe. Kur t'i shohësh rrënjët, mbille filizin në dhe. Siguroji ujë dhe dritën e diellit dhe shih se sa e madhe do të bëhet!

Lojë me Përputhjen e Bimëve

Dëshmia e çdonjërit rritet në mënyrë të ndryshme. A mund ta përputhësh secilën bimë me hijen e saj?

Besimi

Fjalët nga Beatrice Goff Jackson
Muzika nga Michael Finlinson Moody

Me bindje ♩ = 80-92

1. Be - sim është të di se die - lli lind me shkël-qim çdo dit'.
2. Be - sim është ta di se me Per'-ndin' je - to - va më par'.

Be - sim është të di se lut - jet e mia dë - gjon Zo - ti.
Be - sim është ta di, mund t'kthe - hem, kur n'tok' mba - ron je - ta.

Be - si-mi është si një far', Po të mbi - llet, rri - tet.
Be - si-mi është n'Per' - ndin' lart, Në Krisht që tre - goi udh'n.

Be - si - mi shto-het n'zem - rën ti - me, E di, kur ve - proj drejt.
Be - si - mi rri - tet, ai for - co - het Çdo her' që bin - dem un'.

© 2019 nga Intellectual Reserve, Inc. I rezervohen të gjitha të drejtat.
Kjo këngë mund të kopjohet për t'u përdorur me raste në shtëpi ose në kishë, jo për tregti.
Ky shënim duhet të shfaqet në çdo kopje që bëhet.

Përshëndetje nga Filipinet!

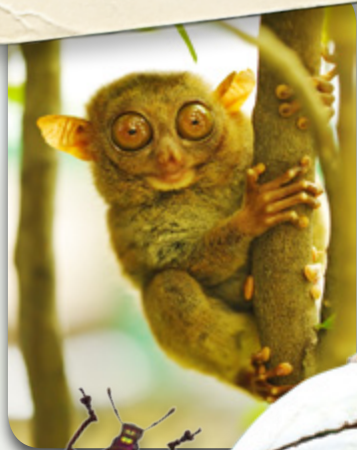

Unë jam
Paolo.

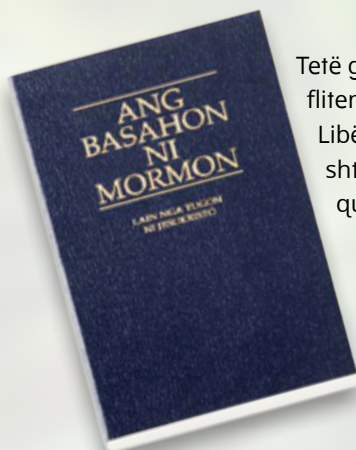
Dhe unë
jam Margo.

Këtë vit ne po
udhëtojmë përreth botës
për të mësuar rreth fëmijëve të
Perëndisë. Bashkohu me ne
ndërkohë që vizitojmë
Filipinet!

Afro njëqind milionë
njerëz jetojnë në Filipine,
bashkë me shumë kafshë
interesante!

Tetë gjuhë madhore
fliten në Filipine. Ky
Libër i Mormonit është
shtypur në gjuhën e
quajtur sebuanisht.

Si shkon ti në kishë? Disa familje filipinase përdorin
kamionçina në formë xhipi të zbukuruar për të qarkulluar!

Kjo është një unazë ZTD në një gjuhë filipinase të quajtur tagalogisht. Ja si ta thuash “zgjidh të drejtën”: *piliin ang tama*.

Këta janë tempujt në Sebu-Siti dhe Manila. Dhe gjeje se çfarë tjetër po ndodh? Një tempull i dytë po ndërtohet në Manila! Dhe tempuj do të ndërtohen edhe në dy qytete të tjera: Urdaneta dhe Kagajan-de-Oro.

Fëmijët filipinas luajnë një lojë që quhet *luksong tinik* ose “kërcimi përmbi gjemba”. Një apo dy fëmijë ulen mbi dysheme dhe i bashkojnë pirg këmbët dhe duart e tyre mbi njëra-tjetrën. Pastaj fëmijët të tjerë përpiqen të kapërcejnë pa e prekur “pirgun”.

Faleminderit që i eksplorove Filipinet me ne! Shihemi herën tjetër!

Takohu me disa prej miqve tanë nga Filipinet!

“Përherë e pres me padurim leximin tonë familjar të shkrimeve të shenja të mbrëmjes. Ndiem mirë sa herë i lexoj shkrimet e shenja.”

**Lanea D., 10 vjeçe,
Sentral-Luzon, Filipine**

“Kur sa po mësoja të lexoja, ndihesha i trishtuar sepse nuk mund të lexoja shpejt. Prindërit dhe motra ime më ndihmuan dhe tani mezi pres t'i lexoj shkrimet e shenja.”

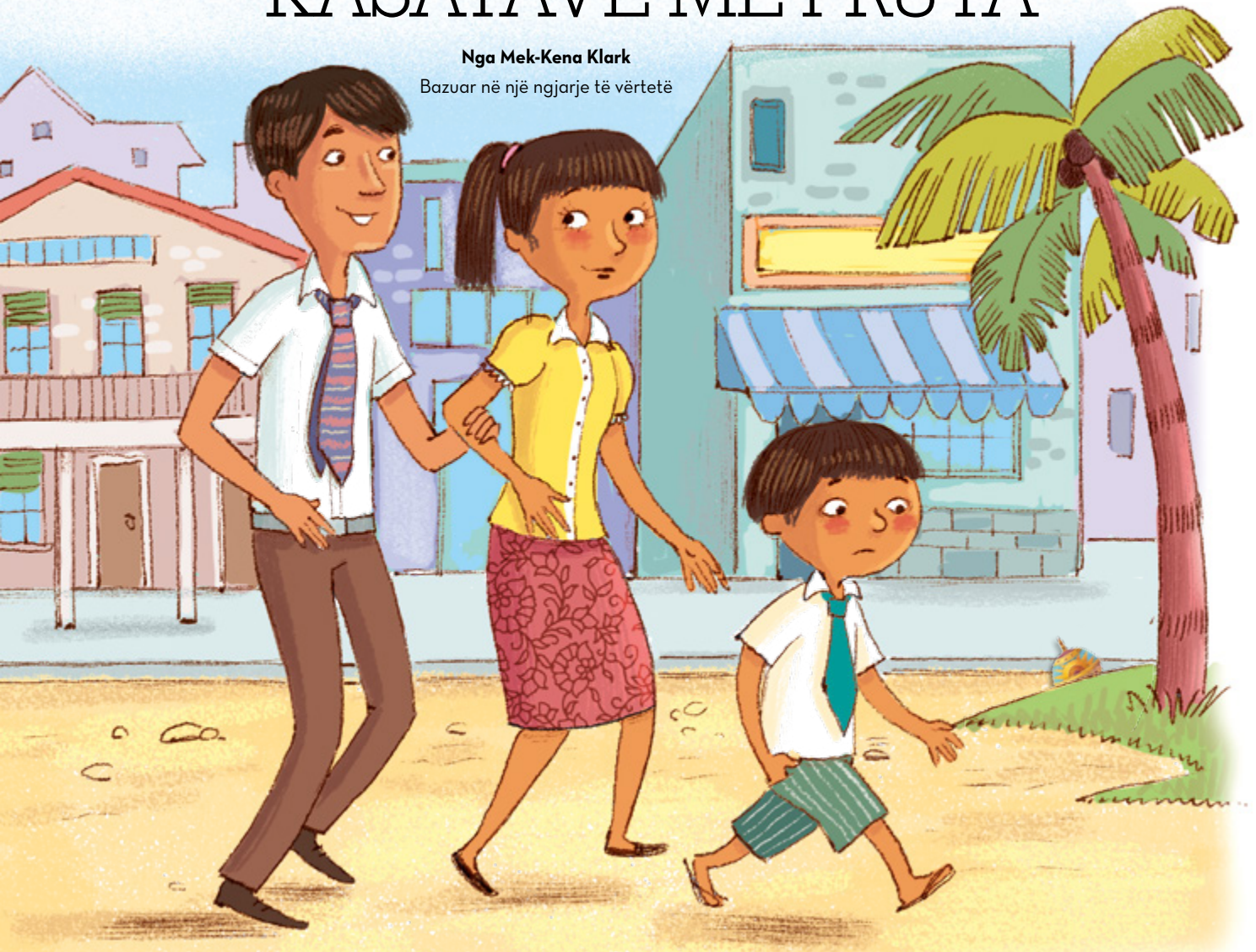
**Akumen D., 7 vjeç,
Sentral-Luzon, Filipine**

A je nga Filipinet? Na shkruaj!
Do të na pëlqente shumë të dëgjoni prej teje!

Fondi i Misionit prej KASATAVE ME FRUTA

Nga Mek-Kena Klark

Bazuar në një ngjarje të vërtetë

“Jezusi i tha: ‘Kulloti delet e mia’” (Gjoni 21:17).

Jaredi u kthye në shtëpi nga kisha në diellin e nxehtë me mamën dhe babin. Ai mendoi për mësimin që pati në Fillore. Ngaqë nuk mund të dëgjonte shumë mirë, Jaredit i duhej t’u kushtonte shumë vëmendje figurave që tregonte mësuesja e tij, dhe fjalëve që ajo shkruante në tabelë.

Atë ditë ata kishin mësuar se Jezusi u kërkoi dishepujve të ishin misionarë. Jaredi pyeste veten se çfarë mund të bënte për ta përhapur ungjillin, siç kërkoi Jezusi. E dinte se nuk mund të shërbente ende në mision. Atëherë pati një ide të shkëlqyer. Ndoshta mund të fillonte të kursente para për të!

Kur arriti në shtëpi, Jaredi vrapoi pranë Umberit, dhisë së vet shtëpiake, dhe hyri në shtëpi. Mori një kavanoz të madh plastik dhe me kujdes preu një vrimë në kapak. Në anë shkroi “Fondi i Misionit”. Pastaj shkoi në dhomën e tij të gjumit dhe i nxori paratë e veta nga vendi nën krevat. Një nga një e hodhi çdo monedhë brenda. Por të gjitha monedhat e tij mezi e mbushën fundin e kavanozit. Si mund të fitonte më shumë para?

Jaredi mendoi e mendoi. Hodhi vështrimin nga dritarja tek dielli që shkëlqente. Sa nxehtë bënte në Filipine! Jaredi dhe shokët e vet hanin kasata frutash me arrë kokosi pothuajse çdo pasdite pas shkollës. “E gjeta!”

mendoi ai. Ndoshta mund të bënte kasata frutash dhe t'ua shiste njerëzve të tjerë që donin të freskoheshin.

Jaredi vrapoi për të gjetur mamin. “A mund të më tregosh se si të bëj kasata frutash?” Jaredi bëri shenja. Ata përdornin gjuhën e shenjave, një gjuhë në të cilën dikush flet nëpërmjet duarve të veta. Mami buzëqeshi dhe pohoi me kokë.

Të nesërmen Jaredi dhe mami shkuan te tregu i madh, i pambuluar dhe blenë të gjitha gjërat që duheshin. Kur u kthyen në shtëpi, Jaredi mori një tas të madh dhe përzjeu qumështin e arrës së kokosit, qumështin e kondensuar, vaniljen dhe arrat e grira të kokosit. Mami dhe Jaredi përdorën një hinkë për ta derdhur përzierjen në qeska të vogla. I vendosën të gjitha qeskat në ngrirje. “Punë e shkëlqyer!” tha nëna me shenja.

U desh shumë kohë që të ngrinin kasatat e frutave. Por të nesërmen pas shkollës, ato ishin më së fundi gati! Jaredi u ngjit mbi një karrige dhe e nxori ftohësin e bardhë nga pjesa e sipërme e frigoriferit. Ai vendosi disa

peshqirë në fund të ftohësit dhe i shtroi përsipër kasata frutash. Mezi priste t'i shiste.

Jaredi doli me vrap jashtë nëpër rrugën me pluhur. Shokët e tij po luanin me balona të bëra vetë dhe po gjuanin me sandalet e tyre te një kanoçe për ta rrëzuar përtokë.

Në anë të rrugës, ai vendosi një tavolinë me një tabelë të madhe që thoshte: “Kasata frutash, 5 peso”. Shoku i tij, Joneli, vrapoi drejt tij dhe tregoi me gisht nga ftohësi. Ai i dha Jaredit një monedhë prej pesë pesosh dhe Jaredi i dha atij disa kasata frutash. Bënë qepalla me njëri-tjetrin.

Shpejt më shumë prej shokëve të Jaredit erdhën gjithashtu për të blerë kasata frutash. Pak orë më vonë, kur mami e thirri Jaredin për të ngrënë darkën, kishin ngelur vetëm disa kasata frutash.

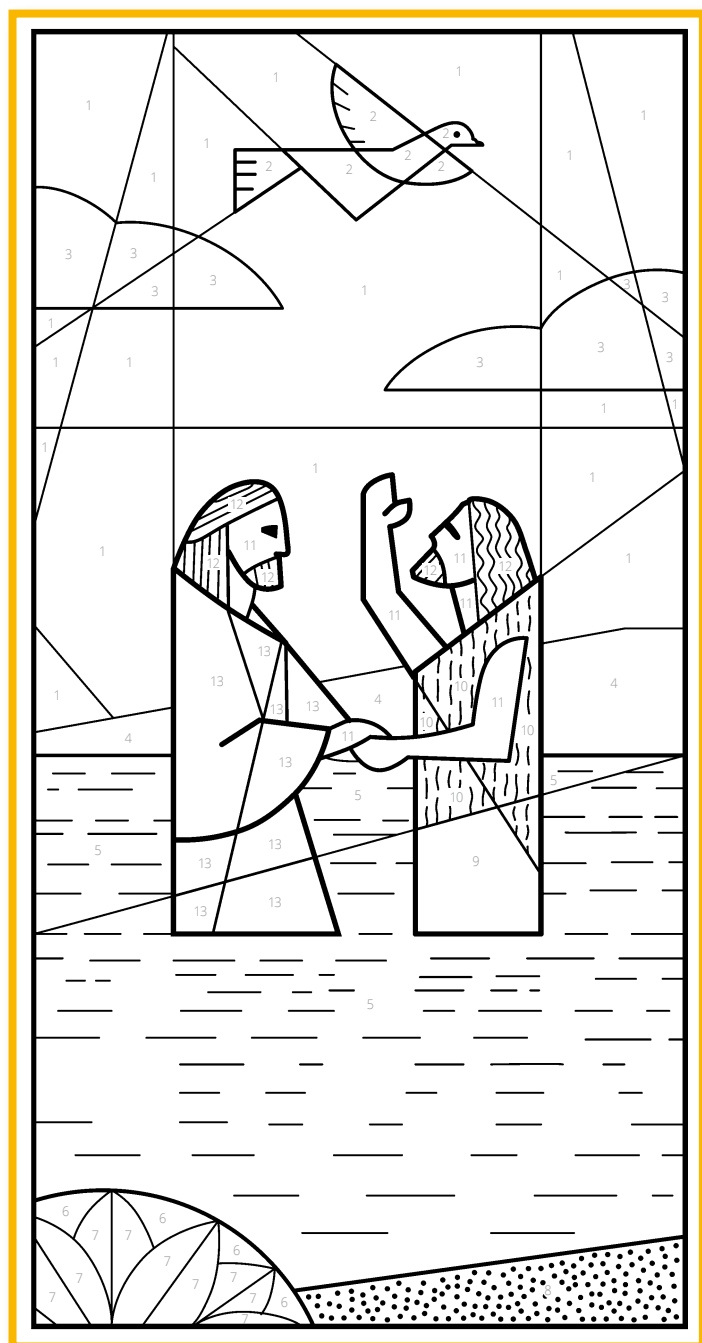
Jaredi i mori ftohësin pothuajse bosh dhe monedhat. Në një prej xhepave të vet futi disa monedha për të dhjetën e tij. Pjesën tjetër të monedhave e futi në xhepin tjetër. Nuk i pritej derisa ta shihte të mbushur depozitën e fondit të misionit të tij.

Në shtëpi i hodhi monedhat e fondit të misionit të tij në grumbullin në fund të kavanozit. Kishte ende kaq shumë vend bosh! Por Jaredi u ndje ngrohtë brenda vetes kur mendoi rreth shërbimit një ditë në një mision. Vendosi se do të shiste kasata frutash çdo ditë derisa kavanozi i tij të mbushej plot. U ndje kaq mirë që fitoi para që të mund të ishte një misionar siç i kërkoi Jezusi të bënte. ●

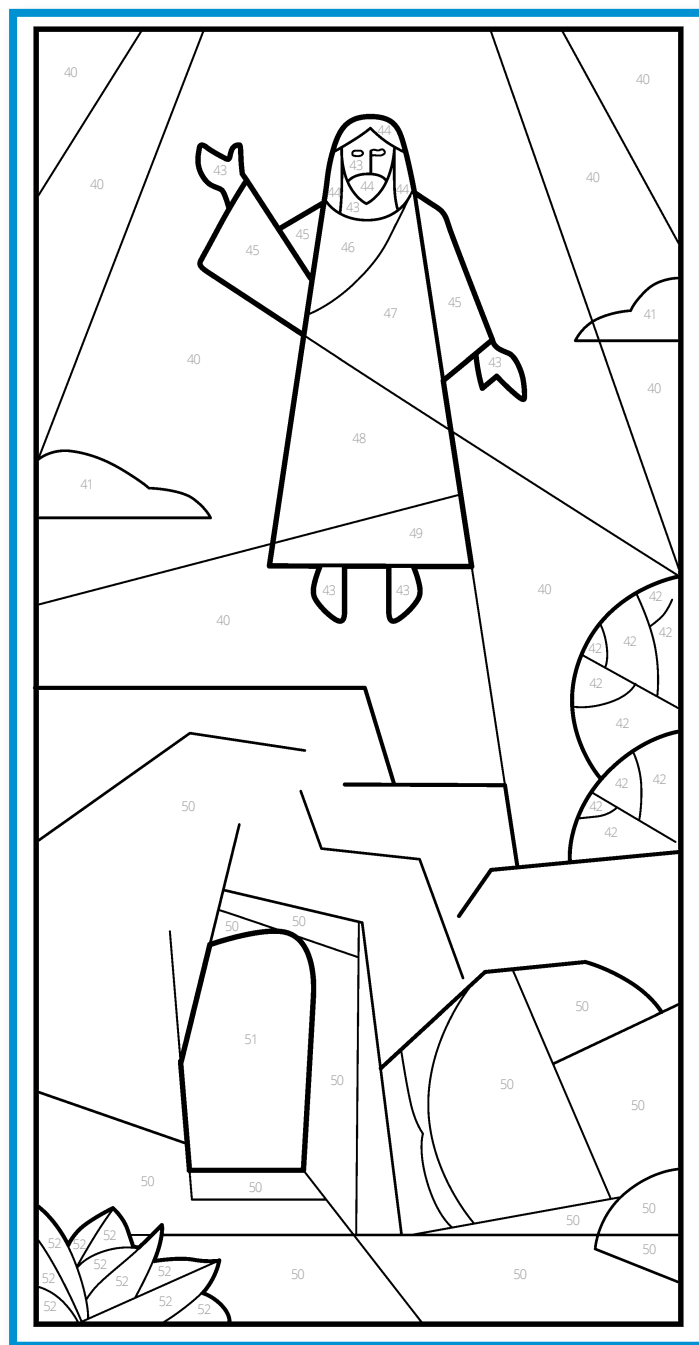
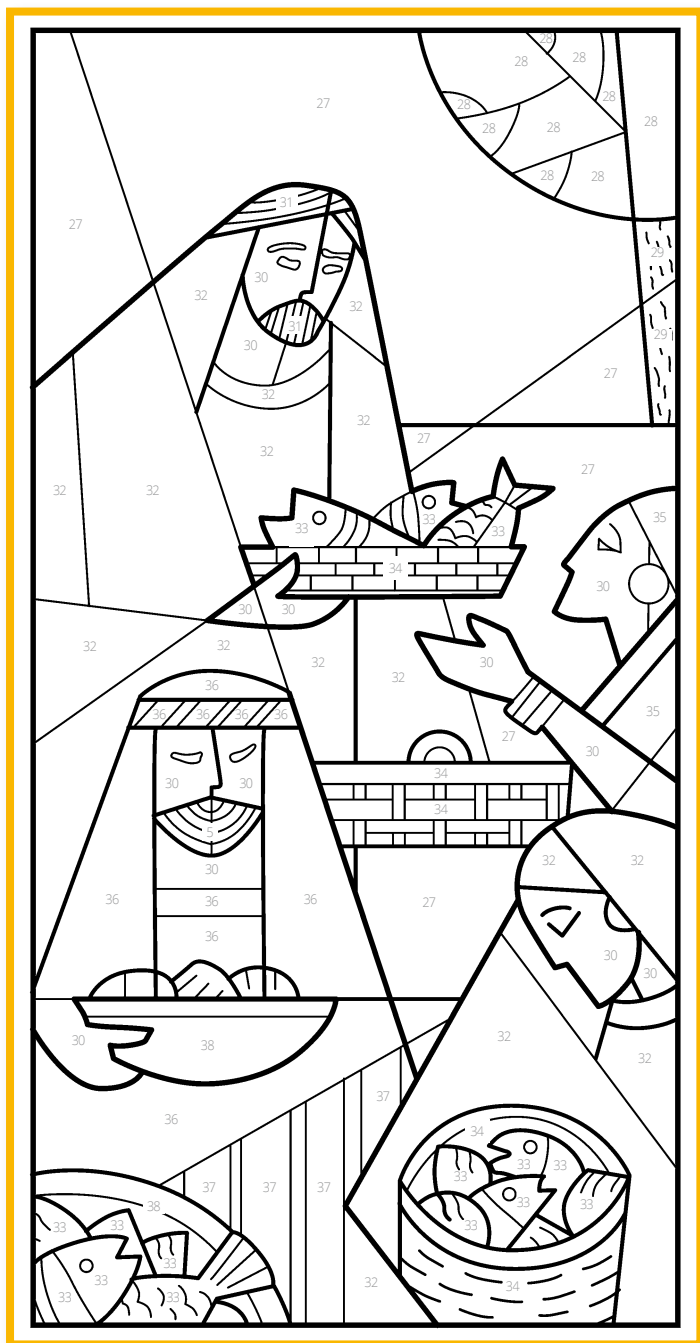
Autorja shërbeu si misionare në Filipine dhe tani jeton në Virxhinia, SHBA.

Grafik për Leximin e Dhiatës së Re

Këtë vit mund të arrish ta njohësh Jezusin gjithmonë e më shumë teksa lexon Dhiatën e Re! Çdo javë, mund të përgatitesh për mësimin tënd të Filllores duke i lexuar vargjet e renditura në faqen M14. Ngjyrosi hapësirat pasi të lexosh.

GRAFIK PËR LEXIMIN E DHATËS SË RE

Këto shkrime të shenjta shkojnë bashkë me leximin javor për programin mësimor të vitit 2019.

1. Mateu 25:1–4, 8–13

2. Lluka 1:30–38

3. Lluka 2:40–49, 52

4. Gjoni 1:1–5

5. Mateu 3:11–17

6. Mateu 4:1–10

7. Gjoni 3:1–5, 14–17

8. Mateu 5:14–16

9. Mateu 6:5–8

10. Marku 4:35–41

11. Mateu 12:6–13

12. Mateu 13:1–9

13. Mateu 14:22–31

14. Mateu 16:13–19

15. Mateu 17:14–20

16. Gjoni 20:10–18

17. Lluka 10:30–37

18. Gjoni 10:9–18

19. Lluka 17:11–19

20. Marku 10:13–22

21. Mateu 21:12–17

22. Mateu 25:31–40

23. Gjoni 13:33–35

24. Marku 14:22–24

25. Lluka 23:32–34, 39–43

26. Gjoni 20:24–29

27. Veprat e Apostujve 9:1–6, 18–20

28. Veprat e Apostujve 3:1–10

29. Veprat e Apostujve 12:5–11

30. Veprat e Apostujve 17:22–31

31. Veprat e Apostujve 26:12–20

32. Romakëve 6:3–11

33. Romakëve 10:13–17

34. 1 Korintasve 2:11–14

35. 1 Korintasve 13:1–8

36. 1 Korintasve 15:13–22

37. 2 Korintasve 1:3–7

38. 2 Korintasve 9:6–9

39. Galatasve 6:1–10

40. Efesianëve 2:4–10

41. Efesianëve 6:10–18

42. Kolosianëve 2:2–7

43. 2 Thesalonikasve 3:7–13

44. 2 Timoteut 3:14–17

45. Hebrenjve 1:2–10

46. Hebrenjve 7:1–6

47. Jakob [Bibël] 3:1–10

48. 1 Pjetër 3:12–18

49. 1 Gjon 5:2–5

50. Zbulesa 5:1–10

51. Lluka 2:4–12

52. Zbulesa 12:7–11

Unë mund të lutem kurdo, kudo dhe
për çdo gjë. Ati Qiellor i dëgjon dhe
u përgjigjet lutjeve të mia.

Presidenti Ballard Viziton Teksasin në SHBA

Apostujt udhëtojnë nëpër botë për t'u shërbyer njerëzve dhe për t'u mësuar rreth Jezu Krishtit.

Kur një stuhi e madhe, e quajtur tufani Harvi, goditi Hjustonin e Teksasit në SHBA, shtëpitë e shumë njerëzve u përmbytën ose u shkatërruan. Presidenti M. Rasëll Ballard fluturoi për atje për të ndihmuar!

1

Sapo aeroplani i tij u ul në tokë, ai shkoi drejt e te qendra e komandimit ku Kisha mbledhte furnizime dhe dërgonte vullnetarë të Duarve Ndihmëtare Mormone.

3

Ai u takua me misionarë dhe anëtarë të tjerë të Kishës që po ndihmonin.

2

Më pas ai vizitoi lagjet ku shumë shtëpi qenë përmbytur. Disa prej rrugëve qenë bllokuar, kështu që ai eci nga shtëpia në shtëpi. Ai i dëgjoi njerëzit dhe u shprehu atyre dashurinë e Atit Qiellor.

4

Ai foli në një takim shpirtëror dhe tri mbledhje sakramenti që të mund t'ua shprehte shumë njerëzve dashurinë e Atit Qiellor!

5

Kur takoi një burrë të moshuar, shtëpia e të cilit qe dëmtuar, Presidenti Ballard tha:

“Unë jam një prej Apostujve të Kishës së Jezu Krishtit të Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme.... Ne dëshirojmë që ju ta dini se ju duam. Dhe ne jemi këtu, sepse Jezu Krishti do të donte që ne të ishim këtu.

ÇFARË DO TË THOTË TË JAPËSH SHËRBESE?

Jezu Krishti u dha shërbesë të tjerëve dhe po kështu bëjnë Apostujt e Tij. Dërputhi fjalët me figurat që tregojnë mënyra se si njerëzit japin shërbesë sot!

Të ndihmosh

Të dëgjosh

Të bekosh

Të japësh

Të jesh i mirë

Si mund ta ndihmosh dikë sot?

Thesari i Përsosur për t'u Shpërndarë

Nga Eric B. Murdock

Bazuar në një ngjarje të vërtetë

“Dita e nesërme është tepër e veçantë”, tha mësuesi i Diegos. “Do të kemi veprimtarinë Paraqitni dhe Tregoni!”

Diego buzëqeshi. Atij i pëlqente shumë veprimtaria Paraqitni dhe Tregoni! Ai mezi priste t'u paraqiste shokëve të tij diçka të veçantë.

Pas shkolle, Diegoja ia dha lajmin e madh Mamasë.

“Çfarë duhet të marr?” pyeti ai.

“Diçka të veçantë për ty”, i tha Mamaja.

“Unë mund të sjell Lobon!”

“Nuk mendoj se mund të çojmë një qen në shkollë”, tha Mamaja. “Por ka thesare të tjerë të veçantë që mund të paraqitësh.”

Shpejt gjuetia e thesarit të Diegos filloi! Ai gjeti një majmun pelushi. A duhet të merrte atë? Por Diego vijoi të kërkonte.

Ai kërkoi pas karrigeve të kuzhinës. Kërkoi te rafti i librave. Ai nuk do të ndalonte derisa të gjente diçka që ishte pikërisht e duhura.

Pastaj pa pranë shtratit të vet. Ai gjeti gjënë e përsosur!

Diego vrapoi t'ia tregonte Mamasë. Ai e mbante thesarin e tij të shtrënguar fort.

“Mama”, tha ai. “Shiko! Gjeta gjënë më të mirë.”

Ai ngriti lart një figurë të vogël që ta shihte Mamaja. Ishte një figurë e Jezusit kur ishte djalosh. Diegoja u ndje mirë kur e pa figurën. Ai donte që shokët e tij në shkollë të ndiheshin mirë gjithashtu.

“Kjo është diçka e veçantë për veprimtarinë Paraqitni dhe Tregoni”,

tha Mamaja. “Çfarë do t'i tregosh klasës tënde rreth Jezusit?”

“Që çdo njeri mund të jetë i lumtur”, tha ai. “Ngaqë Jezusi e do çdo njeri!” ●

Jezusi Mësonte dhe Rritej

Nga Marisa Uidisën

Revistat e Kishës

Jezusi u lind si një
foshnjë e vogël.
Edhe unë isha
foshnjë dikur!

Maria dhe Jozefi ndihmuan
për t'u kujdesur për Jezusin.
Kush më ndihmon mua?

Jezusi u rrit në të njëjtën
mënyrë siç po rritem unë.
Ai u rrit në *dituri*. Kjo do
të thotë që Ai mësoi
gjëra të reja.

Ai u rrit në *shtat*. Kjo do të thotë që trupi i Tij u bë më i madh.

Ai u rrit në hir *përpara Perëndisë*. Kjo do të thotë që Ai mësonte për Atin Qiellor. Ai mësoi të lutej. Lexoi shkrimet e shenjta.

Jezusi u rrit në hir *përpara njerëzve*. Kjo do të thotë që Ai zuri miq të rinj. Ishte dashamirës me të tjerët. E ndihmonte familjen e Tij.

Unë mund ta ndihmoj mendjen dhe trupin tim të rritet. Unë mund të mësoj ta ndjek Perëndinë. Unë mund të jem një mik i mirë. Unë do të rritem në mënyra të mira, siç bëri Jezusi! ●

Lexo rreth Jezusit kur ishte fëmijë të Lluka 2:40–52.

Unë po Rritem

Të Dashur Prindër

Jemi të lumtur t'ju paraqitim revistën e re *Miku*! Kjo revistë do të vijë së bashku me *Liahonën* tuaj. Nëse nuk keni fëmijë në shtëpinë tuaj, shpresojmë se do t'ia tregoni atë një nipi a mbese, një fqinji apo fëmije të Fillores.

Ja se çfarë do të gjeni në revistën e re *Miku*:

- Më shumë se 20 faqe me histori, këngë dhe veprimtari
- Lloj të ri letre që e lehtëson ngjyrosjen, vizatimin dhe prerjen
- Një mesazh nga Presidenca e Parë
- Histori rreth shërbesës mbarëbotërore të Kuorumit të Dymbëdhjetë Apostujve
- Histori rreth fëmijëve nga e gjithë bota
- Burime për mbrëmje familjare dhe studim familjar të shkrimeve të shenjta

Do të na pëlqente shumë t'i dëgjonim mendimet tuaja rreth:

- Përvojave të familjes suaj gjatë përdorimit të revistës së re *Miku*.
- Përvojave tuaja kur ua shpërndani atë të tjerëve.
- Çfarëdo sugjerimesh për përmirësim.

New Friend

50 E. North Temple Street, Room 2393

Salt Lake City, UT 84105 USA

liahona@ldschurch.org

Me dashuri,

Miku

**Gjejeni Liahonën e fshehur
brenda revistës!**

NË KAPAKUN E MATERIALIT MIKU
Ilustrimi nga Melissa Manwill

PËRMBAJTJA

- M2** Nga Presidenca e Parë:
Mësoni rreth Jezusit
- M4** Bimët e Dëshmisë
- M6** Veprimtari: Farat e Besimit
- M7** Muzika: Besimi
- M8** Përshëndetje nga Filipinet!
- M10** Fondi i Misionit prej Kasatave me Fruta
- M12** Grafik për Leximin e Dhiatës së Re
- M15** Afishja 'Ide e Shkëlqyer: 'Lutja
- M16** Apostujt nëpër Botë:
Presidenti Ballard Viziton Teksasin në SHBA
- M18** Thesari i Përsosur për t'u Shpërndarë
- M20** Duke Ndjekur Jezusin:
Jezusi Mësoni dhe Rritej
- M23** Faqe për Ngjyrosje: Unë po Rritem